

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSEI JÓZSEF.

Felelős szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Egész évre 14 frt. 1/2 évre 7 frt. 1/4 évre 3 frt 50 kr.
egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám Budapesten 4 kr., vidéken 5 kr.

Szerkesztői üzenet.

— Válasz egy névtelen levélre. —

Budapest, január 4.

(v.) „Miért nem szerelt le az ellenzék az alkotmányosság fonalának elszakadása előtt? Mi jönni követelik Bánffyót a saját maga feláldozását azok az emberek, akik az alkotmány épségének kedvéért még csak nem is magukat, hanem csupán az obstrukciót, a kisebbségnek ezt a tilos erőszakosságát sem akarták feláldozni? S aztán Polónyi, Rakovszky, Ivánka: nem klerikális érzelműek-e ezek a férfiak? Bánffy bezeg liberalis; neki köszönhető, hogy mindössze tizennyolc embere jött be a néppártnak. Bánffy erőszaka nélkül lehetett-e volna ezt a mindenképpen szerencsés eredményt elérni? S mi nagyobb bűn: az ellenzék terrorizmusa-e, amely az alkotmánytalan állapot veszedelmei elől sem riadt vissza, avagy az a szívósság, amellyel a kormány a többségi uralom elvéhez, a parlamentarizmus e sarkitételéhez ragaszkodik?”

Ezeket a kérdéseket teszi ön elém, nagyrabecsült uram, nemes lendületű és igazán érdekes levelében, mely magába foglalja az ön szilveszteréji gondolatait. Noha választ nem kér, sőt nem is vár, én megadom mégis a visszhangot az ön szavaira. Kérdései — azt látom — egy liberális lelkiismerethől fakadtak. Szabadelvű lelkem mélyéből meritem rájók a feleletet. Az ön sorai közül kicsendül egy kíméletesen elhallgatott szemrehányás: hogy én mért nem ítélem el az obstrukciót? Hát azért nem ítélem el, mert nem értem félre sem ezt a körjelenséget, sem magamat. Ha az égbolton a gomolygó zivatarfelhők villámokot okádnak s a menykövek dörrenésétől megrendül a talaj,

mialatt a szélvész gyökereitől kirántott fákat sodor tova: mit használ az, ha ön elítéli a vihart? Persze, hogy tombol az orkán; hiszen azért orkán; s tombolván, persze, hogy rombol is, hiszen ez a hivatása. Az okos ember, ha látja a légsúlymérőn, hogy zivatar közeleg, megnézi, vajjon rendben vannak-e házán a villámhárítók, aztán hajlék alá visz mindent, ami, ha kint marad, elpusztulna, s a föld alá vonul maga is, hol rettegve, hol reménykedve, de mindig készen arra, hogy lelkét ébren találja a veszedelem. Az obstrukció is ilyen vihar. Most, hogy itt van, mísem használ az, ha elítéljük. Előre kellett azt látni, hisz a politikai barometrum elég korán jelezte közeledését. Voltunk sokan, akik e parlament létrejötte óta előreláttuk, meg is mondtuk, hogy vihar jön, védekezni kell ellene. Mindenki hitt szavunknak, csak a kormány nem. Pedig éppen neki kellett volna binnie; hiszen ő vetette a választásoknál azt a szöveget, amelynek viharát most le kell aratnia. Elbizottan, a nem remélt siker dőlőfőtől elvakítva rohant neki a Bánffy-kabinet a veszedelemnek. A kisebbséget sem ki nem békítette, sem le nem győzte, hanem még ingerelte is folytonosan. Előzékenységgel, vagy erélyvel boldogulhatott volna; de csak egyre volt gondja: arra, hogy minél tovább és minél kényelmesebben kormányozhasson. A kiegyezést szakadatlanul tologatta, nehogy be kelljen ismernie, ami titok ugy sem maradhatott: a kvótamelést. S nem vette észre, hogy az alatt Ausztria az ő dilatorius politikájának hatása alatt egyre lejjebb siklik az állambomlás lejtőjén, itthon pedig az ellenzék minden erejét arra az időpontra helyezi tartalékba, amikor a kiegyezési csataterén kényszerítheti rá erre a gyűlölt kormányra a

döntő ütközetet. Időközben pedig úgy rendelkezett be ez a kabinet, mintha a parlament csupán a rendelkezésére kész többségből állana. Ennek az idomítását végezte vas-kézkel, kiírva belőle statáriális szigorral minden önértetet s a pártfegyelem igájába hajtva a liberális meggyőződést is. A kisebbség *quantité négligeable* volt az ő szemében, legfőképp arra való, hogy terrorizáltassa magát s alkalmat adjon a kormánynak arra, hogy elrettentő erőpróbákat mutogasson rajta a saját pártjának.

Ime, uram, ez volt a kormány bűne. Politikája nem volt, csak létosztöne. Hatalmát nem tudta kihasználni arra, hogy biztosítsa az ország létérdekeinek az érvényesülését s hogy elhárítson olyan helyzeteket, amelyekben ezek az érdekek kockára kerülhetnek. Mindez pedig egyetlen tévedéséből fakadt. Azt hitte, hogy aki pénzzel és presszióval összeharcsol magának egy többséget, az gazdája lett az egész nemzet akaratának. Uram, ön liberális ember. Mondja meg nekem, nem borzadt-e meg láttára annak a tengernyi gyalázatosságnak, amelyet az 1896-iki választások a szabadelvűség oltárára halmoztak? Nem látta működni a lélekfúrókat, nyílt piacon és verőfényes nappal garázdálkodni a bizalomkupeceket, akik portékává sülyesztették az egykor büszke nemzetnek egykor hatalmas akaratát? S látva mindezeket, nem gerjedt-e haragra azok ellen, akik bemocskolták ezekkel a hitvány üzelmekkel a szabadelvű eszméknek szent zászlaját? S nem látta-e ön a morális csődnek zátonyairól elővánszorogni a vidék politikai életének hajótöröttjeit, akik szintén visszaéltek a liberalizmus magasztos nevével, vak eszközeikül kínálkoztak a lelki rabszolgaságot követelő hatalomnak? Nem fájt-e önnek a lelke,

TÁRCA.

Kié a föld?

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Gergely István.

— A retikülre vigyázzon, Imre, — üveg van benne, — figyelmeztette most még utójára Malvin néni a legényt.

— Értem, méltóságos asszony, — felelt a bivalynyaku huszár, aki éppen két vasuti szolga között osztalta meg a barna bőrös kofferokat. Ő maga a retikült és a fiatal ur diskardjának a tokját vitte ki a perrona az uraság után. Malvin néni pedig belekapaszkodott unokabesése karjába, aki az intézeti egyenruhában úgy festett, mint valami beteg tíz éves fiúcska, pedig idestova tizenhat éves lesz.

Amikor elhelyezkedtek a kupé piros bársonyülésein, első szava volt az elhízott asszonynak: — Imre, hová tette a retikült?

— Jó helyen van, méltóságos asszony, — válaszolt a legény és egészséges, piros arcán a gunyba vegyülő undornak valami vonása tünt fel egy futó pillanatra. És átnyújtotta a retikült, majd kiment a folyosóra.

A vonat lassan-lassan megindult és a mikor a pályaház csarnokából kiért a szabad égbolt ragyogó kéksége alá, megszólalt az asszony: — Látod, Oszkár, ezt szeretem, hogy férfi vagy és nem sírsz. Nagyon beteg ember volt a bátyád és borult elméje semmit se tudott magáról. Fájdalom nélkül élt, fájdalom nélkül halt meg... Szép halál!

— Mondjad csak, Malvin néni, — kérdezte vékony, kellemetlen hangon a fiú, — ott találjuk még a kastélyban a szeretőjét? Azt mondták, hogy vele maradt...

— Elkergették rögtön...
— Hát már nem találjuk ott?
— Nem. Miért kérdezed? — A fiú egy ideig hallgatott, aztán esalódva és sunyi módon elpirulva ugy odavetette:

— Ugy-e nagyon magas és erős asszony volt?
— Mit tudom én! Az ilyen rongyot nem látja meg az ember és ha együtt is kell vele élnie! — Most hirtelen felsóhajtott Malvin néni: — Szomorú temetésre megyünk! Hol is van az üveg a fekete kávéval, oly rosszul érzem magamat...

Es most előszedett a hatalmas retikülből egy széles sötét üveget és a nélkül, hogy a poharat használta volna, jökorát ivott belőle. A kupében nehéz rum-illat áradt széjjel...

— Engem már csak a fekete kávé tud meggyógyítani, — sóhajtott megkönnyebbülten az öreg asszony, akinek erős, férfiasan fekete arcán most kintött a pirosság. A fiú, aki ismerte a néni szerencsétlen szenvedélyét, egy szót se szólt, hiszen nevelésének első alapelve az volt, hogy más ember gyöngességét dicsőítővel kell megtisztelni.

— Látod Oszkár, — juttatta már mostan beszédesen és villogó szemével Malvin néni, — nincsen most már senki ezen a világon, csak én! Remélnem, jobban fogsz velem elbánni, mint a bátyád, aki mindig azt mondta nekem, szegény rokonának: Alapítványi bolyg vagy, élj meg belőle! Serti Mária Terézia emléket, ha többre szorulsz, mint amennyit az ő alapítványa neked juttat! Nagyon fukar volt a bátyád, bele is boldondult...

— De ugyebár, arra a nagy szöke asszonnyra sokat költött?

— Eleget! — Ismered?

— Igen, — válaszolt a szemét lesütve a fiú, — tavaly együtt látogattak meg az intézetben...

— Hallatlan, kiáltott föl szörnyűködve az öreg asszony — látszik, szegénynek már akkor

se volt ép az elméje... Hanem, Oszkár, figyelmeztettek valamire...

— Parancsolj, néni...
— A világ rossz és félreérti a józan megnyugvást. A temetésen mutass több szomorúságot, mint most, — az emberek nagyon rosszak!

A vonat megállt és Imre, aki a folyosó ablakán eddig a vidékre bámult, kinyitotta a kupé ajtaját:

— Parancsolnak valamit?

— Atonyán vagyunk?

— Nem, kérem, az a következő állomás!

— Atonyán kezdődik a te földed, Oszkár. Másfélóráig visz bennünket a vonat a te vetőseid között és a hová csak ellát a szemed, az mind a te földed. Te vagy immáron az ura ennek a kis birodalomnak, ahol a királyi koronát visled. Légy jó, akkor boldog leszel! — tetto hozzá ellágyultan Malvin néni és ismét a fekete üveg után nyult. Area most már duzzadozott és kopaszodó barna fejével, amelyből erősen düldelt ki a nagy fakó szempár, olyan volt, mint valami rosszul beretvált agastyán női ruhában. — Nemsokára kezdődik a te földed, majd gyönyörködhetel benne!

Atonyán megállt a vonat. A kupéba kívülről valami vidám asszonybeszéd hangzott be, majd több férfihang kacagó összevisszaságban. Amint Oszkár kitekintett az ablakon, meglepetve fölkiáltott:

— Itt van huszárúrtisztekkel... De nem folytatta a fiú a beszédet, hanem leste, amint az előbbeni asszonyhang nyilván már a lépcsőről visszakialtott a huszárúrtisztekhez:

— Hát isten velük, elhagyom ezt a vidéket, — viszontlátásra Bécsben!

És a következő pillanatban belépett a kupéba az erős, magas szöke asszony, aki gunyosan mosolygott, amikor megpillantotta Malvin nénit. Köszöntés nélkül ült le és tudomásul se

láltára ez üzelmeknek, amik a züllés fertőjébe ráncigáltak le az egyházpolitika dicső küzdelmeiben babérral övezett liberális lobogót! On retteg az obstrukciótól, mert klenkális multu emberek visznek benne szerepét. Hát vajjon elkerülte-e ön figyelmét az a megdöbbentő körülmény, hogy a jelenlegi kormánypartban a volt egyházpolitikai ellenzéknek több tagja foglal helyet, mint ahány mandátummal az egész néppárt rendelkezik? Ah, úram, miért pazarolja ön olyan nagylelkűen a szabadelvű jelzést arra a táborra, amely ez idő szerint báró Bánffy Dezső körül sorakozik? Ha kifejez valamit ez a többség, akkor a politizáló osztály gyalázatát fejezi ki, nem pedig a nemzet akaratát. A liberalizmusnak semmi köze ahhoz a politikai parázniakodáshoz, amelylyel a hatalom ez előtt három évvel ezt a nemzetet megprostitualta, sem ahhoz a silány opportunizmus-hoz, amely a szabadelvű táborban hajlékot adott az alig lezajlott egyházpolitikai küzdelmek legyőzötteinek. A liberalizmus tiszta és kemény, mint a gyémánt; ne azonosítsuk őt azzal a mocskos és nyálkás anyaggal, amelyből összegyúrták ezt a parlamentet. Aki igazán szereti a liberalizmust, az nem nézheti felháborodás nélkül, miként taszították az elvek verőfényes magaslatáról abba az utolsó árokba, amely a mostani kormányzatnak dicselene pályáját szegélyezi. S aki törhetetlen hűséggel ragaszkodik a szabadelvű eszmékhez, az nem tűrheti nyugodtan, hogy a liberális lobogóval takarja a közérkölcsök züllésének csempész-árúját egy lelkiismeretlen kormányzatnak brutális hatalmi ösztöne. Nem veszi-e ön észre, uram, hogy báró Bánffy Dezső az ilyen uton előállított többség jogcímén korlátlan *ura* kíván lenni a nemzeti akaratnak? S elfelejthető-e ön, hogy a liberalizmusnak leglényegesebb alapelve éppen az, hogy a kormány a nemzeti akaratnak *engedelmes szolgálja* legyen?

Nem tagadom, az obstrukció valóban megtámadja a többségi uralom elvét s ebben magát a parlamentarizmust is. De mutassa meg nekem, uram, a nemzet szenvedélyes felháborodását azok ellen, akik a képviselői alapon szervezett kormányrendszert, a mindnyájunk legfellebbezhető kincsét: a parlamentarizmust ilyen módon megtámadják? Ha a nemzet akaratát csakugyan azonos a parlamenti többség akaratával, akkor bizonytalanul nem lázadhat

vette környezetét. Az öreg asszony beszólította Imrét:

— Imre, hívjad ide a kalauzt! — És amikor a kalauz megjelent, nyugodt hangon kérdezte tőle:

— Van-e még egy szabad elsőosztályu kupé?

— Nincs, jelentem alásan... Malvin fölállott és ebben a lompos, részeges öreg asszonyban most valami különös méltóság volt.

— Jere ki a folyosóra, Oszkár, — ott maradjunk! Imre, hozzad ki a retikült...

Ott álltak most a folyosón mind a hárman és a robogó vonat előtt a végtelenségbe terjedt el a gyönyörű vetésben álló rónaság, amelynek napsugaras zöldjében tarkán pompázott a piros píracs és a kék buzavirág.

— Látod, ez mind a te földed, Oszkár, — szólt Malvin.

A koráértett idétlen fiu pedig föltette a monokliját — és mintha halvány, behorpadt homlokán a vékony piros erecskék meg akarnának pattanni, szeme üvegesen meredt, ajka vonaglott és sötét kék vonalak rajzolódtak oda szemöldököskeinek árnyéka alá. És a monoklián át sunyi módon bámulta a nagy, erős, szőke asszonyt! Szomjasan, sovárul, betegesen! Egy agg gyermek, akinek bűne a vénség...

— Az a másik, — folytatta az öreg asszony — aki ez a föld volt, behunyt szemmel fekszik a ravatalon. Most rajta a sor, — vedd birtokodba a földedet, ismerjed meg és szeressed! Te vagy az ura...

— És mialatt Oszkár csak bámulta azt a némbert, Imre, a bivalynyaku huszár egyszerre csak sirni kezd...

— Mi lel? — kérdezte tőle csodálkozva Malvin.

— Nem bírom el, elfogott az öröm, — szólt az egyenruhába bujtatt parasztfiú, — megint látom a földemet!

el ez akarat ellen egy fakciózus kisebbség. Akkor megmozdult az utca, a politikai küzdelem színterén akkor megjelen a háborgó haragú tömeg, s a milliók lelkében rezgő méltatlankodás akkor vagy megfékezi, vagy megbünteti a népfenség ellen zendülőket. Megvannak nálunk ezek a tünetek? Hallotta ön a milliók tiltakozását? Megrendült a föld-fenyegétt parlamentarizmus védelmére siető tömegek léptei alatt? Semmi ilyes nem történt az országban. A megyék székházai-ban a főispánok összehívták barátaikat s kérésükre bizalmi manifesztációkat küldtek a kormányhoz ezek a rögtönzött gyülekezetek. De a tömeg egykedvűen, tompa lélekkel ballag a maga útján s ügyet se vet a parlamentre. Tudja-e, uram, mit jelent ez? Jelenti azt, hogy elszakadnak az összekötő idegszálak a parlament s a nemzeti akarat közt. Jelenti azt, hogy a nép nem tekint a parlamentet a maga akaratát képviselőnek. Jelenti azt, hogy glecserek, a fagyas közöny jéghegyei választják el a nemzet önértetét és lelkiismeretét a képviselőháztól. Jól jegyezze meg, uram, hogy az az obstrukció, amelyet alulról semmi sem akaszt meg utjában, egyúttal jogosult is. Mert ahol a nemzet többségének akaratát fejezi ki a parlamenti többség, ott ez utóbbit a szabadságára féltékeny nemzetnek lelkiismeretű védi meg a kisebbségi erőszak ellen. Ahol pedig a tömeg közömbös tanuja marad annak az ellenzéki terrorizmusnak, amely nem engedi fogatnra jutni a többség akaratát, ott a nemzet annak az érzésnek az uralma alatt áll, hogy az ő akaratát künn rekedt a parlamentből. Az obstrukció akkor jogosult, ha a nemzet többségének akaratát hiúsítja meg; de az ilyen obstrukció nemcsak jogosult, hanem sikertelen is. Az obstrukció mint *forradalom* már az első lépésnél elbukik, mert a nemzet alkotmányos lelkiismeretével szemben legott meg kell semmisülnie. Ellenben diadalmasan tud előre nyomulni ott, ahol mint *ellenforradalom* jelentkezik, mint ellenhatása annak a kontroverziának, melyet a *nemzeti többség és a parlamenti többség* akaratát közti támasztott a választási korrupció.

A magyar közélet körjelenségeit is ebből a szempontból kell megbirálni. A kisebbség ellenforradalma dul most a parlamentben, megforlásul annak a forradalomnak, amelyet báró Bánffy Dezső csinált 1896-ban a nemzet többségének akaratát ellen. A népfenség márványtáblájáról visszapattan a választási korrupció nyílt s rémes gyorsasággal repül vissza oda, ahonnan ellöttek. Az obstrukció a nemzisi bosszúja azokért a gyalázatos választási visszaélésekért, amelyeket ez a kormány a nemzeti önértet rovására s a liberalizmus erkölcsi hátrányára elkövetett. Okuljunk e bajon, ha ki akarunk gyógyulni belőle. Tanuljunk meg, hogy a parlamentben a nemzet többségének kell képviselőt adni s hogy csak ilyen feltétel mellett számíthat korlátlan foganatra a parlamenti többség akaratát. Ne ismerjünk sürgősebb gondot, mint azt, hogy tisztára kell kotorni a benne összegyűlt sok szennyből az összekötő csatornát a nemzeti akarat és a parlamenti többség közt. Meg kell szüntetni valahára ezt a szerecselvény állapotot, amelyben a parlamenti képviselők a választóközönséget egy országosan szervezett zsarolóbandának nézik, a választók pedig a képviselőket lelkiismeretlen üzéréknek, akik pénzen vásárolják meg azt a bizalmat, amelynek csak akkor lehet méltósága és ereje, ha önkéntes adománya a meggyőződésnek. *Helyreállítani az erkölcsi kapcsolatot a parlament és a nemzet közt: ez az igazi liberális politika.* Minden más ut reakcióra, vagy forradalomra vezet. Ezt a politikát akarjuk mi diadalra juttatni. S csak ha lezajlott már ez a harc, akkor adunk majd törekvéseinkben helyet a szabadelvűséggel összeforrott nemzeti ügy egyéb feladatainak is. Visszaadni a nemzetnek méltóságát, a parlamentnek hatalmát, a többségnek önértetét, a kisebbségnek kötelességtudását: a szabadelvűségnek ez

a legsürgősebb teendője. S erre a munkára hívjuk mi fel a liberális közvéleménynek lelkiismeretét.

ORSZÁGGYÜLÉS.

Budapest, január 4.

Kétszer szavaztak ma névszerint, de ez nem a tegnapi elmaradt két szavazás volt — ezekre nem is került a sor — hanem két új szavazás, amely az immár mindennapos jegyzőkönyv-vitánál támadt. A tegnapi napirend előtt való napirend csak holnap kerül napirendre. Ime, ilyen bonyodalmak vannak a bevallott obstrukciónak már a második napján. Mi lesz ebből úgy két hét múlva, ha tovább is így megy? Ma, kimondjuk kerekén, nem ment bizony valami nagyon szépen. Sőt nagyon nem szépen ment. A jegyzőkönyv felolvasása után *Sághy Gyula* szólt fel és azt követelte, hogy a jegyzőkönyvet hangosabban olvassák. Erre névve formális indítványt is adott be. *Percezel Béni* leszállt a jegyzői helyről és kijelentette, hogy ő hangosan és értelmesen olvas. *Sághy Gyula* kijelentette, hogy nem *Percezel* beszélt; azután *Polónyi* azt indítványozta, vegyék be a jegyzőkönyvbe azt, hogy *Budapest*en kelt. *Szentiványi Árpád* tiltakozott az ellen, hogy a jegyző leszálljon az emelvényről és leckéztesse a képviselőket, *Percezel Béni* viszont tiltakozott a tiltakozás ellen. *Horváth* nehány békítő szót mond, de kevesen hallják, mivelhogy mindez meglehetősen zaj és izgatottság között esett meg. Akkor lett ám csak nagy lármá, mikor *Madarász* megszólalt és kijelentette, hogy az indítványok nem tartoznak a mai jegyzőkönyvre és azt hitelesítettnek mondja ki. Az ellenzék haragosan zudult fel; zárt ülésel fenyegetődtek és szitkokat szórtak az ősz elnök felé, aki pedig nem érdemelte meg, mert eszé ágában sem volt a tulajdon pártja ellen erőszakoskodni. Ezt megmutatta azzal, hogy a kért névszerinti szavazást mindakét indítványra elrendelte. És szegény *Madarász* apót ma *Abrahamowicz*nek nevezte a saját pártfelei. Mintha csak az osztrák parlamentben képzelték volna magukat. Amihez különben ma nem is kellett valami nagy fantázia. A mai jelenetek már tulmentek azon a határon, ameddig a legnagyobb elkeseredéssel vívott küzdelmet menteni, vagy legalább érteni lehet. Az obstrukció már magában véve is rossz dolog; a technikai obstrukció rosszabb; az ilyen módon csinált technikai obstrukció pedig a lehető legrosszabb. A magyar ellenzéknek még a legvehemensebb harc közben sem volna szabad egészen megfélekednie a magyar törvényhozás méltóságáról, amelyet, ha már megsértettek, legalább ne tennének egészen pocskéká.

A szavazásokkal eltelt a mai ülés fele. A másik felét két felszólalás — persze napirend előtt — és egy interpelláció töltötte be. A napirend előtt *Hódossy Imre* és *Kossuth Ferenc* szóltak fel. *Hódossy* nagy közjogi apparátussal mutatta ki, hogy Magyarország szükségig nincs, hogy a lex Tisza nem enyhíti az alkotmányserést, hanem maga is alkotmányserést és hogy az ellenzék harcra nem forradalom, hanem övédelem. *Hódossy* után *Kossuth Ferenc* a függetlenségi párt nevében tiltakozott a törvénytelen állapot ellen, okos és nyugodt hangu parafrázisát adva újvívi beszédnek. Végül *Molnár János* ismételte a komárommegyei bizottsági tagválasztásokról szóló interpellációját. Ekkorra két óra lett és így ma még csak a tegnapi elnöki előterjesztéseket sem lehetett megtenni.

A képviselőház ülése január 4-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Korrelők: *Madarász* József.

A kormány részéről jelen vannak: báró *Bánffy Dezső*, *Lukács László*, *Percezel Dezső*, *Erdélyi Sándor*, *Darányi Ignác*, *Cseh Ervin*, báró *Dániel Ernő*, báró *Fejérváry Géza*, *Wlassics Gyula*.

Elnök: Megnyitja az ülést s a jegyzőkönyv felolvasása után kérdezi, van-e észrevétel?

Sághy Gyula: Igen!

Polónyi Géza: En is szót kérek!

Sághy Gyula: Valósággal botránny, hogy a jegyzőkönyvben minduntalan ferdtések vannak. (Derültség a jobboldalon. Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

Demkő Pál: Szép bók az elnöknek!

Sághy Gyula: Indítványozza: mondja ki a Ház, hogy a jegyzőkönyvet addig nem hitelesíti, míg olyan módon nem olvassák fel, hogy mindenki hallhassa.

Percezel Béni jegyző: Tiltakozik az ellen, hogy szantszandékkal úgy olvassa volna a jegyzőkönyvet, hogy ne hallják. (Zaj a baloldalon.)

Sághy Gyula személyes kérdésben megjegyzi, hogy nem *Percezel* vadopta. (Zajos felkiáltások jobbról. Eláll! Eláll! Hangosabban! Hem halljuk!)

Polónyi Géza: Indítványt ad be, hogy a jegyzőkönyv bekezdésében nyoma legyen annak, hogy az ülés *Budapest*en tartott. (Derültség a jobboldalon. Helyeslés balról.)

Szentiványi Árpád: Kikéri magának, hogy a Ház jegyzője leszálljon az emelvényről s itt utasítást

adjon az ellenzéknek. (Felkiáltások jobbról: *Micsoda beszéd ez!*)

Perczel Béni: Visszautasítja Szentiványi rendutasítását. Ő itt mint képviselő beszélt s meg is illeti annyi jog, mint bárki más.

Horánszky Nándor: A jegyzőnek szólaní joga van, de egyre nincs joga: utasítást adni az ellenzéknek, mikor szólaljon fel a jegyzőkönyv hitelesítésénél, mikor nem.

Elnök: A Polónyi és Ságby indítványa nem vonatkozik a ma felolvasott jegyzőkönyvre (Zajos ellentmondás a bal- és szélsőbaloldalon), tehát a jegyzőkönyvet hitelesítettnek jelenti ki.

Polónyi Géza: Ez nem járja! Zárt ülést kérünk! (Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Zárt ülést! Irjuk alá az ívet!*)

Elnök: Most felteszem a két indítványt szavazásra. (Felkiáltások a jobboldalon: *Elfogadjuk!*) Husznál több képviselő névszerint való szavazást kért, azt tehát elrendeli. Kihuzza a betűt s az ülést öt percre felfüggeszti.

Szünet után megejtették a szavazást névszerint. A Ház 116 többséggel elvetette Ságby indítványát.

Következett a névszerint való szavazás Polónyi indítványára. Mellette 25, ellene 142 szavazat esett, s így azt is elvetette a többség.

Paik Lajos, az állandó igazolóbizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését, mely szerint *Oberth* Károly megyesi képviselő mandátumát rendben találta.

Elnök: Következék a napirend, de ezt megelőzőleg *Hódossy* Imre képviselő úr engedelmet kér a Háztól, hogy fejszólahasson a

napirend előtt.

Hódossy Imre: A mostani törvényen és alkotmányon kívül való állapotban rámutat arra, hogy ebben a században most harmadszor kísérelték meg az alkotmány megdöntését és a törvények felröptetését. Először 1820-ban történt ez, amikor a külföldi eseményekre, mozgalmakra való tekintetből az országgyűlést össze nem hívták. A rend csakhamar helyreállott. A király kijelentette, hogy ami történt, fáj atyai szívének. A második eset 1848/49-ben történt. A nemzet fegyvert fogott jogai megvédésére s a kísérlet megüszült, mert bebizonyosodott, hogy más-hogy, mint az alkotmányos módon kormányozni nem lehet ebben az országban a trón veszélyeztetése nélkül. (Nagy tetszés balról.) Azt hittük, hogy most már örökre biztosítva van alkotmányunk. De nem volt igazunk.

Az obstrukció helytelen, törvénytelen fegyver. (Helyeslés jobbról.) Kell, hogy a többség akarata legális uton érvényesüljön s a házszabályok formazását ennek kijáratára felhasználni nem szabad. Ez nem jogos. De hát hogyan használta fel a kormány a választási törvényt? A választási törvény arra való, hogy védelme alatt a nemzet szabadon megnyilatkozhat. Ezt a törvényt a kormány arra használta csak fel, hogy az ő akaratát érvényesüljön. Az obstrukció a házszabályokat arra használja fel, hogy a kormány akarata ne érvényesüljön, hanem azt akarja, hogy a nemzet akarata jusson érvényre. Melyik oldalon van hat a nagyobb bűn? Nem jogos-e, hogy önöknek a nemzet akaratával szembeállított akaratát ne érvényesüljön? Ezért megengedett eszközök most az obstrukció.

Bartha Miklós: Mit kacag *Bánffy*? (Nagy zaj a jobboldalon. Felkiáltások: *Rendre! Rendre!*)

Kubinyi Géza: Rendre kell utasítani! (Nagy zaj a jobb- és baloldalon.)

Bartha Miklós: Az országot már megrontotta! (Felkiáltások jobbról: *Rendre!*)

Elnök: A közbeszólókat úgy balról mint jobbról rendutasítom!

Hódossy Imre: Az ellenzéknek a választási visszélésekre vonatkozó vádjai lényegükben igazak voltak; senki meg nem cáfolta. Ha megcáfolták volna, elnémultak volna. E vádakkal szemben a többség a kormányt csak gyengén védelmezte meg s a kiváló férfiak egész sora a pártból kilépett. Ha mindez nem történik, obstrukció se lett volna. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. A miniszterelnök az elnöki dobogóra megy s az elnökkel beszél. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon. Felkiáltások: *Ne adjon utasítást! Ki vele! Menjen onnan! Jobbfelől: Rendre! Rendre!*)

Ivánka Oszkár: Legalább az elnöki szótet kimondja meg! (Zaj. Felkiáltások jobbfelől: *Rendre! Rendre!*)

Rakovszky István: *Bánffy* utasítja az elnököt! Ki vele! (Nagy zaj.)

Elnök: Kérem, hallgassák meg a szónokot!

Hódossy Imre: Nem forradalom, hanem önvédelem folyik itt. Olyan fegyverekkel védi magát a nemzet, amilyenekkel támadják. Erősök ellen erőszakot alkalmaz. Semmi se jogosítja fel a kormányt, hogy alkotmányon kívül kormányozzon. A kormány, úgy látszik, azt hiszi, hogy vannak esetek, amikor rendeletekkel kormányozni meg van engedve. Még az önkéntes adakozás után befolyt adókat se szabad beszélni. Mert ha szabad volna, akkor az egész alkotmány homokra volna építve. Hiszen a kormányhatalomnak annyi eszköze van a gyengéd nyomásra, hogy ekzekúció nélkül is keresztül viheti akaratát. Ha az az érv megállhatna, hogy szükségjog esete áll fenn, s az állam gépezetének fenakadnia nem szabad, akkor az egész budget-jog semmit sem érne. (Élénk helyeslés balról.) Amit a kormány tesz, az a legszar- kalatosabb törvényekre ütökzik. (Zaj.)

Kubik Béla: *Hi szegés!* (Nagy zaj.)

Elnök: Képviselő urak, legyenek eszbenben, különben kénytelen leszek az ülést felfüggeszteni.

Hódossy Imre: 1820-ban és 1849-ben nem magyarok kormányozták alkotmányellenesen. Ma magyar államférfiak teszik ezt, csak egy volt köztük, a ki külön votumot nyilvánított, az is horvát miniszter. (Zajos éljenzés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Szemiféle ügy alatt és szemiféle címen nem

lehet országgyűléssel meg nem szavazott adót behajtani és így sem ilyen, sem más formában nemcsak behajtani ekzekúcióval, de sem venni, sem kormányozni nem lehet.

Ivánka Oszkár: Meglátjuk, ki lesz ott az okos ember, aki ezt megcáfolja, miután sok törvénytudó is ül ott!

Kubik Béla: Hiszen be sem merik adni a Tiszajavaslatot!

Hódossy Imre: Mindez hiu kísérlet. (Nagy zaj.) Alkotmányos felelős parlament miniszter addig maradhat ott azon a széken, az alkotmány szellemében és értelmében, amíg ahhoz a meghatalmazást a törvényhozástól megkapja. (Ugy van! Helyeslés és taps balfelől.) Amely percben ezt a meghatalmazást bármilyen oknál fogva magának a törvényhozástól kiveszközlöni nem tudja (Ugy van! balfelől) és nem megy arról a székről, hanem alkotmányellenesen kormányoz, evel nyilvánvalóvá tette, hogy többre becsüli azt a széket az alkotmánynál. (Hosszas, zajos tetszés, helyeslés és taps a bal- és szélsőbaloldalon.)

Wittmann János: Kérem, ejtsék már el egyszer! Itt az ideje!

Kossuth Ferenc: Kétségtelen, hogy törvény szerint a többség akarata kell érvényesülnie, de annak is van határa: a törvény. A kormány azért vonta vissza a kuriai bíráskodásról szóló javaslatot. (Ellentmondások a jobboldalon. Felkiáltások: *Nem vonta vissza!* Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: *Kijátszotta!*) illetőleg azért nem hozta be ismét ebbe a Házba, mert a főrendiház módosítani akarta s mert meg akarta akadályozni, hogy valamiképpen a választásoknál érvényre juthasson az országnak egyik legszentebb joga...

Mandel Pál: Hiszen a függetlenségi párt velünk tartott!

Rakovszky István: Mandel Pál 80 000 forintot költött a választására. (Nagy zaj. Elnök esenget.)

Kossuth Ferenc: ... hogy valamiképpen az ország többsége ne nyilváníthassa akaratát abban az irányban, hogy Magyarországnak közgazdasági önállósága megszerezhető legyen. Nyers erő ellen más, mint nyers erőt, alkalmazni nem lehet. A nyers erő ellen hiába érvelünk hazafiságunk egész meggyőződéssel. (Igaz! balfelől.) Szerencsétlenség, hogy idejöttünk, de még nagyobb szerencsétlenség volna, ha az országnak jogait, törvényeit eltiporhatnák a nélkül, hogy lenne az országban part, amely tiltakoznék és küzdené egész erővel ez ellen. (Helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon. Mozgás jobbfelől.) és ne követelne azt, hogy az országnak jogai, törvényei tisztelgethen tartassanak. (Ugy van! Ugy van! a bal- és szélsőbaloldalon.)

A növekedő erőszak csakis növekedő ellentállást idézhet elő. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Horánszky Nándor: Helyes! Egészen helyes!

Kossuth Ferenc: ... és mi el vagyunk határozva arra, (Halljuk! Halljuk!) hogy mindaddig, a míg a többség nem tér vissza a törvények keretei közé (Mozgás a jobboldalon), mi ellenállunk meg szüntetni nem fogjuk. (Élénk helyeslés a bal- és szélsőbaloldalon.)

Elnök: Az idő előrehaladott voltára való tekintettel a mai ülés napirendjét a holnap délelőtt 10 órákor kezdődő ülés napirendjére teszi át.

Következik az

interpelláció.

Lőnlár János megismétli 1898. november 9-én előterjesztett interpellációját a komárommegyei megyebizottsági választás tárgyában.

Elnök: Kiadja az interpellációt a belügyminiszternek.

Az ülést délután két órákor bezárja.

BELFÖLD.

Minisztertanács. Ma délután minisztertanács volt, amelyben a kormány valamennyi tagja résztvett.

A karlócai választás. A Sztankovics Dániel horvát tartománygyűlési elnök halálával megüresedett karlócai választókerületben ma délelőtt 9 órákor volt az új választás *O renovics* Lázár városi főjegyző elnöklété alatt a városi tanács nagy gyűléstermében. A választási aktus ünneppé megnyitása után Sztankovics Péter számos választó nevében, akik között *Popovics* Vazul István magyar országgyűlési képviselő, a budapesti Tököljánom igazgatója is volt, *Cseh* Ervin horvát-szlavon minisztert jelölté a megüresedett mandátumra. Szeremegye volt főispánjának, *Karlóca* és *Pétervárad* diszpolgárának jelölését a választók lelkes zsívióval fogadták és jöllehet más jelölt nem volt, a választási törvény értelmében megkezdődött a névszerinti szavazás. A nagy számmal megjelent karlócai, pétervárad, bukováci, csortanóvi stb. választók nagy lelkesedéssel szavaztak a miniszterre. Az egyhangú választás délelben fejeződött be. Az új képviselő tiszteletére *Brankovics* György pártiárka diszebedet adott.

Újabb népgyűlés a fővárosban. A főváros polgársága tiltakozni készül a reánk szakadt ex-lex állapot ellen. Az arra irányuló akció a függetlenségi polgári körből indult ki, de csatlakozásra hívja föl a főváros összes polgárait. Vasárnap délután 3 órákor a *Saskörben* előterjesztet lesz, amely megállapítja a

részleteket és kijelöli a népgyűlés szónokait. A mozgalom vezetői azon vannak, hogy *Ugyon* Gábor álljon a megindult akció élére.

A beszercebányai mandátum. *Beszercebányáról* jelentik, hogy dr. *Schmidt* József államtitkárt ma a beszercebányai kerület egyhangúlag képviselőjévé választotta. A mandátumot a választók küldöttsége Budapesten adja át az államtitkárnak.

A válság.

— A *Budapesti Napló* tudósítójától. —

Budapest, január 4.

A kompromisszum-tárgyalásokról szóló hírekkel volt ma tele a levegő. A tárgyalások ma tényleg újra folytatódottak. A miniszterelnök ma ismét érintkezett gróf *Andrássy* Gyulával, viszont gróf *Andrássy Szilágyi* Dezsővel és gróf *Csáky* Albinnal, *Szilágyi* pedig gróf *Apponyi* Alberttel tanácskozott.

Az ellenzéken a hangulat ma az, hogy olyan kompromisszumba, amelyet a disszidensek ajánlanának, hajlandók belemenni. A disszidensek viszont garanciákat keresnek a kompromisszum feltételeinek megvalósítására. Maga a miniszterelnök csak kénytelen-kelletlen vesz részt az alkudozásokban, de a kabinetnek egynemely más tagja nagyon melegen pártolja a kibontakozás tervét.

A kompromisszum-tárgyalások alapjául szolgáló feltételekről most még nem irhatunk, mivel a tárgyalások diskrét természetűek s a feltételeknek idelőlt való nyilvánosságra hozatala nem volna a kibontakozás érdekében. Csak annyit jelezhetünk egyelőre, hogy a mostani helyzet napoknál tovább nem tarthat. Még néhány napig folyik esendben a technikai obstrukció, de ennek a hétnek a végén, vagy legkésőbb a jövő hét elején vagy meglesz a béke, vagy megindul az ellenzék harca a végtelenségig, minden eszközzel.

Ugy kormánypartí, mint ellenzéki körökben felmerült az az eszme, hogy addig, míg a békealkudozások folynak, kár minden érdemleges munka nélkül, mindennap négy órán keresztül együtt tartani a képviselőházat; e helyett elegendő volna, ha a Ház, a folytonosság tenntartása végett csak egy-egy órási üléseket tartana. Akkor aztán, ha a kompromisszum meglesz, vagy vegképpen megüszül, akkor kezdődjenek újra a négyórás, vagy még hosszabb ülések. Ezt az eszmét minden oldalon rokonszenvesen fogadják.

A képviselőház holnapi ülésének napirendje ugyanaz, ami a mai ülésre volt kitűzve. Első sorban megejtik a névszerinti szavazást *Holló* Lajos és *Gubner* Gyula indítványai felett. Ezután a királyi döntés felett folytatják a vitát. Ha pedig még marad idő, akkor az elnökválasztás napjának megállapítása körüli vitát folytatják. Ez azonban legalább is nem valószínű.

A nemzeti párt végrehajtó bizottságának ma ülése volt, amelyen megbeszélétek a holnapi ülés sztratégiáját.

KÜLFÖLD.

A filippini lázadás. A spanyolok látvány, hogy a Filippini-szigetek mindenképpen Amerika kezére kerülnek, lehetőleg kellemetlenné iparkodtak tenni ott a helyzetet. Nem törődve azzal, hogy *Aguinaldo* fegyveres bandái ölalkodnak a városok körül, minden katonát és rendőrt elvontak, úgy hogy a bandák most szabadon prédálhatnak és erőszakoskodhatnak. A kép, amelyet a helyzetről a táviratok adnak, borzasztó. A Filippini szigetek egy volt tisztviselő-jének jelentése szerint fogoly szerzeseket orrukon keresztül huzott gyűrűknél fogva kötölen hurcolnak a város utcáin, más foglyokkal teherhordó állatok módjára bannak. Egy püspököt nyilvánosan fölpofoztak. A foglyok czerével halnak meg a rossz bánásmód következtében. A spanyol asszonyokat, akik nem menekülhettek, csapatszámba elfogták s zár mögött tartják. A lázadással szemben az amerikaiak tehetetlenek. Az ő helyzetüket illusztrálja ez a távirat:

Washington, január 4.

Otis tábornok azt táviratozza Manilából, hogy *Polloban* meg *Miller* tábornok a helyzet ura, de a fölkelők ellen csak a legvégső esetben fog erőhatalommal eljárni.

A BUDAPESTI NAPLÓ ALMANACHJA.

A *Budapesti Napló* szerkesztősége, hogy olvasóinak egyrésztől kedveskedjék, másrészt pedig hasznos, értékes legyen az ajánlata, elhatározta, hogy a lap minden előfizetőjének (ha egy hónapra is fizetett csak elő) negyedévenként megküldi a

Budapesti Napló Negyedéves Almanachját.

Az így évenként négyszer megjelenendő kis kötet magát fogja dícsérni. E helyen csak bejelentjük a megindulását, s pár szóban ismertetjük a tartalmát. Benne lesz minden hasznos és fontos tudnivaló arra az évnegyedre, amelynek első napján megjelent. Benne lesz az elmúlt negyedév képekben, rövid, de kimerítő szöveggel. Minden érdekes eseményt, minden nevezetes embert, aki csak az elmúlt negyedévben a külföldön, vagy hazánkban szerepelt, képekben mutatunk be. Az elmúlt negyedév találmányai, felfedezései ugyancsak képekkel, lexikonszerű pontos rövidséggel mutatkoznak be az almanachban. Lesz azonkívül benne jegyzék-naptár is, ahová kiki a teendőit írhatja be. Azonkívül számtalan hasznos apró közlemény, minden, ami csak egy családot, háztartást érdekelhet. — Ez a terv vázlata. Összegezve: egy évben négy hasznos, idővel nélkülözhetetlenné váló illusztrált kötet, valóságos kis aktuális lexikon.

A *Budapesti Napló Almanachját* előfizetőink minden negyedév első napján kapják meg, teljesen díjtalanul. (A kik a *Budapesti Napló* nak nem előfizetői, az Almanach egy-egy kötetét csak 1 forintért kaphatják meg.) Az Almanach első kötetét az előkészületek és a nagy anyagterhelés miatt január folyamán küldjük szét.

HIREK.

Budapest, január 4.

— **BUDAPESTI NAPLO.** December 31-én új előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tiszteit olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztatásuk a megújításról idejében gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Személyi hírek.** *Mária Immaculata* főhercegné asszony, *Károly* szász király főherceg özvegye sárgaságban megbetegedett. — *Válgai* János eperjesi görög-katolikus püspök, az újév alkalmából jelentékeny adományokat juttatott az eperjesi szegények és az ottani kórház javára.

— **A király német ezrede.** A Ferenc József császár nevű viselő porosz testőrgranátos-ezred e hó 11-én ünnepli évfordulóját annak a napnak, amelyen Ferenc József király az ezred tulajdonosa lett. Ő felsége Steininger altábornaggyal képviselteti magát az ezred ünnepein.

— **Mátyás király szülőháza.** *Kolozsvár* város mai közgyűlése, mint nekünk táviratozzák, elhatározta, hogy Mátyás király születési házat átengedi az Erdélyi Kárpát-Egyesületnek néprajzi múzeum létesítésére.

— **Megint affér.** A *Magyar Újság* a minap megírta dr. Sik Sándor ügyvédet, aki elégtételt kért *Kende* Zsigmond szerkesztőtől. A felek segédei azonban megállapították, hogy a cikkben nincs sértés s ezzel az ügyet befejezték.

— **Lukács Béla az Iparoskörben.** *Lukács Béla* volt kereskedelemügyi miniszter, az 1900. évi párisi világiállítás magyar kormánybiztosa, e hó 19-dikén felolvasást tart az Iparoskörben Magyarországnak a világiállításon való részvételéről s az eddigi előmunkálatokról. A felolvasás célja főleg az, hogy tájékoztassa az iparosságot az eddig történt intézkedésekről, a részvétel módosításairól és Magyarországnak a hatalmas gazdasági és kulturversenybe való beilleszkedéséről.

— **Nagy adomány a hírlapíróknak.** Gróf *Andrássy* Dénes, akinek neje legutóbb 5000 forintot adományozott a bécsi *Concordiának*, a mai napon a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének 10,000 forintot küldött oly meghagyással, hogy az összeg fele a segélyre szoruló magyarországi hírlapírók támogatására szolgáljon. A kísérő levél, amelyet a nemes gróf dr. *Molnár* Antalhoz, a nyugdíjintézet titkárához intézett, így szól:

Igen tisztelt uram! Megkaptam az ön sziveségéből nekem megküldött jelentést a Magyarországi Hírlapírók Nyugdíjintézetének múlt évi működéséről. A feleségem és én készségesen járulunk hozzá tízezer forinttal növeléséhez annak az alapnak, mely a szellemi erőket a nyilvánosság szentelő hírlapírók, özvegyeik és árváik sorsának a könnyítésére van hivatva. Ez összegnek felét a grófné hírlapírók özvegyei és árvái nyugdíjalapjának szánta, én pedig kerem, hogy az összeg másik fele a segélyre szoruló, szintén magyarországi hírlapírók támogatására fordítsák. A humanitárius intézetnek a legjobbat kívánva, vagyok önnek, igen tisztelt uram, teljes nagyrabecsüléssel, kész híve

gróf *Andrássy* Dénes.

A Hírlapírók Nyugdíjintézetének igazgatósága megfelelő módon kifejezést fog adni a grófi pár előttem mély halálának ezért a nagylelkű adománnyért.

— **Ünnepelt iskolaigazgató.** A főváros Rökk Szilárd-utcai közönségi iskolájának igazgatója, *Latzkovich* Károly most töltötte be tanügyi szolgálatának harminceket évét. Az évforduló alkalmával karszései meleg ovációkban részesítették a jeles tanférut. Díszes emléktárggyal kedveskedtek neki, amelyet *Móra* István nyújtott át szép üdvözlő beszéd kíséretében.

— **Viktória királynő meg akart halni . . .** A politikák né csak tavolról nezi *Eugénia*, a franciák ex-császárnéja. A maga nyilatkozatait ma már nincs, akinek elmondja és némi rezignációval vállalkozott arra, hogy más koronás fejű asszony szavait mondja oda a politikát csináló és a politika iránt érdeklődő világnak. *Viktória* királynő ez a koronás fejű asszony, akinél látogatásban járt nemrég *Eugénia*, éppen akkor, hogy a Faszoda-kérdés a legégetőbb volt és megoldatlanul. Nem volt volna igazi asszony a franciák ex-császárnéja, ha nagy kíváncsián meg nem tudakolja *Viktória* véleményét az ügy felől. És az Albert király özvegye ezt válaszolta:

— Ha elvégeztetett, hogy Anglia és Franciaország háborúban álljon egymás ellen, úgy csak azt a kegyet kérem Istentől, hogy ne engedje azt élve megérem. Haljak meg inkább akkor . . .

Amiól kitünik, hogy *Viktória* királynő meg akart halni — de már nem akar. Mindazonáltal nem tűnik ki az, hogy vajon csak a béke barátja-e ő, avagy azonban Angliát féltette?

— **Cimacsalázas.** A király, mint a hivatalos lap mai száma közli, dr. *Falk* Ernő belügyminiszeri segédfogalmazónak a miniszteri fogalmazói címet és jeleget adományozta.

— **Gabelberger.** Ma volt ötvenedik évfordulója a modern német sztenográfia megalapítója, *Gabelberger* Ferenc Xavér halálának. Ezt a napot fél évszázad óta kegyelettel ülik meg az ő gyorsírási rendszerének a követői, akiknek sok százezerre megy a számuik. *Gabelberger* sztenográfiaja teljesen elűt a régi geometriai módszereket, amelyekből semmit sem vett át; sőt nem is ismerte az addig használatos gyorsírási rendszereket, hanem önállóan dolgozott. Eleinte csak olyan írást akart csinálni, amelylyel a maga munkáját megkönnyíthesse, mert mint a bajor államminisztérium titkárának igen sok volt az írásbeli dolga. Közben Bajorország megkapta az alkotmányt s lett országgyűlés. Ez érte meg *Gabelberger* ben azt az eszmét, hogy sztenográfiaját tökéletesíteni fogja s alkalmassá teszi a beszédek lejegyzésére. A mű bevált s úgy elterjedt, mint a biblia; *Gabelberger* rendszerre ugyiszólván az egész világon követőkre talált. Ezenél több egyesület műveli, terjeszti és fejleszti a *Gabelberger*-sztenografiát. Akadt valamivel később szerencsésebb német gyorsírási rendszer, amely a *Gabelberger*-nél tökéletesebb és szebb, alkalmasabb arra, hogy az iskolákban tanítsák, a *Stolze* Vilmos sztenografiája, de tagadhatatlan, hogy *Gabelberger* a nagyobb érdem, ő törelen ösvényeken indult, a műve önálló, eredeti, míg *Stolze* és a későbbi sztenográfiai rendszerek az ő nyomán dolgoztak.

— **Házasság.** Dr. *Fehér* Ernő szolnoki orvos eljegyezte *Stein* Blanka kisasszonyt, *Stein* Vilmos birtokos leányát.

— **Az egyetemi ifjúság tiltakozása.** Az egyetemi ifjúság is tüntetni akar az ex lex állapot ellen. Ma e tárgyban értekeztet volt az egyetemi körben. Az elnököl *Ludwig* Rezső kifejtette, hogy az ifjúság nem maradhat tétlenül, amikor az országot a törvények megkerülésével kormányozzák. Majd *Wolfner* Pál azt indítványozta, hogy tartsanak a budapesti főiskolák együttes gyűlést, amelyen kimondanak,

hogy az egyetemi ifjak, tekintettel a törvényen kívüli állapokra, hadd kötelezettségüknek nem fognak eleget tenni. A gyűlést alkalmasint a jövő hétfőn, vagy kedden tartják meg, ha a rektor megengedi, a tudományegyetem egyik tantermében, ha nem engedné meg, az egyetemi körben. Ez értekeztet szíkebbköri bizottságot küldött ki a gyűlés előkészítésére.

— **Nem mulik el semmi.** Ha a nemzeteknek emlékkönyvük lenne, olyan puhabörtáblás aranyos könyv, amivel bakfis lányok okvetetlenkednek, bele kellene írni, hogy: semmi sem mulik el. A tények megessen valahogy percek vagy órák alatt, a fegyvert le is lehet tenni, meg föl is lehet ragadni egy egész tábornak annyidő alatt, míg az órán egyik nagy numerustól a másikkig elcammog a kis mánus, de a konzekvenciák örökösök. Akik a nemzetek sorsát intézik, politikusok, államférfiak, kiesik és nagyok egyaránt, sokszor megállanak az első lépés után, ha valami nagyra törnek, vagy valami kicsi célra, ami kurta emberi perspektívából nagynek látszik — ha nemesak a rövid, szörnyen véges kis jelen állana előttük, hanem a végtelen jövőndő, az örök emlékezés, ha megérezni tudnák, hogy a verejték vagy a vér, ami a lábaikhoz omlik, mert a manák szüksége van reá, holnap, holnapután, mindig megtermi a maga következtéseit, mérget, új vért, új fájdalmat. Azért jut ez éppen ma eszünkbe, mert *Adrárd* az a hír jön, hogy *Barabás* Béla országgyűlési képviselő indítványt adott be a város törvényhatóságához, amiben az október 6. országos megünneplését követeli. Azt kívánja, hogy *Aradra* zarándokoljon gyászolni a nemzet, hívják meg a törvényhozas két házát, minden törvényhatóságot, az összes honvédegyesületeket, minden hazafit és kulturális egyesületet s minden főiskolát. Szóval, hogy ott legyen mindenki — és nem lesz ott mindenki. Dehogy lesz. Abba a földbe úgy van elvetve a halál magva, hogy esztendőfél-esztendőre fekete virágot virázzik s egész palánkot tuskéből, olyanból, amit a Megváltó homlokára tettek — ami elválasszon bennünket egymástól. Azt a tizenhárom nagy katonát felkötött könnyű volt, egy télóra se telt bele s belefűlt nagy lelkük az emberi testbe, de azzal nem hogy elvégződött volna az ekzekúció, hanem megkezdődött. A mi általános kalváriánk, a speciális magyar nyavalyánk, hogy az emlékek, a történelmi nagy esetek nem összehoznak bennünket, hanem elválasztanak. Különösen a tegnapi eseményei. Az egészen régmúlt begyepesedett már, Nagy Lajosnak és Mátyás királynak már nincs meg nálunk se pártja, elmúltak. De *Arad* nem múlt el, negyvennyolc itt van éppen csak a hátunk mögött, hatvanhét még idebb, — s mi a gyászban vagy az ünnepben szétesünk. Egyikünk megszökik előle, a másikunk imádkozás helyett káromkodik itthon és a dezentort szítja, gyászba, örömbé keserűség vegyül, farkasszemet nézünk. A magyar mindaddig egy nemzeti érzésben, karakterben, amíg össze nem zúrdul a multtal, a történettel, amivel egyikünk kibékült, a másikunk nem. És ez szörnyen szomorú dolog, szomorúbb mint akármicsoda nemzeti csapás, mert állandóan ébren tartja bennünk a könnyen felkavarkodó gyűlöletet, a féktelen szenvedélyt s politikai rabot, guzba kötött tehetetlen hiábavaló morfondírozást csinál a gondolkodó, alkotó lélekbel. Profétaság se kell hozzá s már látjuk az aradi gyászt. Hogy fognak kibújni belőle mindazok, akiknek kényelmetlen megsíratni a nemzet martírjait, micsoda furfangos módon fogják körüljárni a kegyeletet az egyik oldalon s micsoda keserűség támad ebből a másik részen. És lesz perpatvar, vad hajza — s megint egészen, a magunk tiszta valóságában magyarok leszünk. Szóval: úgy kell megérezni a történelmet, hogy a jövőndőnek ne gyűljön meg vele a baja. Ne legyen vityilló, ami az unokák fejére szakad, hanem vár, dacol minden idővel. Köből legyen a fala s nem vályogból. Mert nem mulik el semmi — s az igazi magas politika az, hogy a ma ne csak a manák legyen alkalmas, hanem bírja meg a holnapot is s a holnapután is.

— **Milyen idő . . .** Az örök refrént ma a szélvihar, amely kalapokat tanított röpülni és ablakokat muzsikálni, előhalaszta a verikéltől eloséptel frázisok lomtárából. A tél itt van már hivatalosan is, de az idő még mindig nem a tél komolyságához illő, afféle április járja most. A gázlámpák ivergei keddültek meg legjobban a szélvihart, amely komoly bajt eddig még a fővárosban nem csinált. Annál többet az *Adrián*. A tegnapi tengeri vihar, mint *Triadból* jelentik, a partokon nagy kárt okozott. A *Madonna di Pompeii* teherhordó hajó a nyílt vizen összeütközött az *Epuło* gőzessel, az utóbbi nagyon megsérült. A *Polluce* Lloyd-hajó a kikötésnél összeütközött egy hidraulikus csónakot. A nagyobb hajókat már közelről fenyegette a veszedelem, amikor a vihar körülbelül egy negyedórai dühöngés után megszünt. A *Buen Amico* és a *Rizolto* a sziklához ütődött, mind a két hajó összetört, a legénység szerencsésen megmenekült.

— **Kótyavetve a cári sirboltban.** Nagyobb fajta udvari botrány lappang már hetek óta, — mint egy *berlini* újság írja — a cári udvarban. A cár nemrég lement a Péter-Pál katedrálba, hogy csöndes imát mondjon édesatyja sirjánál. Amikor belépett a szent helyre, ahol III. Sándor cár pihen, megbotránykossággal tapasztalta azt az óriási rendetlenséget, amely ott uralkodik. Különösen az háborította föl, hogy az uralkodók koszorú pompás szalagjaikkal együtt mindenféle szét voltak hányva. Miklós cár természetesen rögtön megparancsolta báró *Fredrich* udvari miniszternek, hogy a cári sirboltban rögtön rendet csináljon. A báró meghajolt és azonnal meghagyta a templomszolgáknak, hogy a koszorukat rakják el. A templomszolgák hozzáfogtak a munkájukhoz. Délután az udvari miniszter lement a cári sirboltba megnézni, vajjon rend van-e ott már és egyszerre meghalt benne a vér, — egyetlen egy koszorú sem talált a koporsón. Kitűnt, hogy a szolgák félreértették a minisztert. A parancsot úgy értelmezték, hogy a koszorukat ki kell hordani és ezt meg is tették. Sőt még többet is. Az értéktelen vacakot eladták kétszázötven rubelért egy kereskedőnek, aki éppen arra járt, azt sem tudja, ki volt az illető. Az udvari miniszter kötelességéhez híven bejelentette az esetet a cárnak, aki a hír hallatára nem tudott szólni. Még az nap megparancsolta azonban, hogy akárhogyan is, de keressék föl azt a kereskedőt, aki megvásárolta a koszorukat és vegyenek tőle vissza mindent bármilyen áron is. A kereskedőre nagynehezen ráakadtak, ám ő akkorra már tovább adta drága pénzért a koszorukat. Rögtön táviratoztak mindenféle a cári udvarból és kilenc nap alatt megkerült minden koszorú. A német császár babékoszorúját, aranyhímzésű szalagjával együtt, — a *Berliner Börsen Courier* szerint — *Budapest* (?) találta meg. A tulajdonos eleinte nem akart megválni a koszorútól, végre odateadta huszonnégyezer márkáért. Az angol királyné koszorúját *Hágában* vették meg tizenhatezer márkáért.

— **A Mars csatornái — optikai csalódás.** Általában ismeretesek azok a szép fejtételek, amelyekkel *Schiaparelli* s utána *Flammarion* a Mars esillagon mutatkozó szabályos vonalrendszert, az úgynevezett Mars-csatornákat, mint valóban létezőket az egész művelt világgal elfogadtatták, sőt tudatos lények, talán éppen emberek alkotásának s esetleg más bolygók lakosaihoz intézett felszólításnak, jeladásnak is magyarázták. Egy másik tudós eszillagvizsgáló, dr. *Cerulli*, most azt erősíti, hogy mindaz, amit *Schiaparelli* a Mars felületén megfigyelt, nem egyéb, mint — optikai csalódás. Számokkal bizonyítja, hogy a mai messzelátók leghatalmasabbjával sem lehet a Marsot jobban látni, mint például közönséges színházi üveggel a holdat. És amint ilyen közönséges üveggel a holdon nem látunk más képet, mint az ismeretes emberforma ábrázolat, amely semmi egyéb, mint az eltoplupl és egybeesődő körvonalak összessége, ugy a Marsbeli csatorna-rendszer sem összefüggő egyenes vonalak hálózata, hanem számtalan egyes fizikai jelenségek a foglalata. Majd csak az optika haladása fogja valamikor bebizonyítani, hogy melyik tudósnak van igaza, annak-e, aki többet, vagy annak, aki kevesebbet látott.

— **Temetés rendőri felügyelettel.** Furesa temetési menet vonult ma végig Újpesten. Leszák József népszerű asszony tegnapelőtt hosszú betegség után meghalt. Temetése ma délután volt Újpesten. Bathyany-utca 22. szám alatt levő házban, de korántsem a megszokott kegyelettel, szomorúsággal. Az történt ugyanis, hogy amikor délután három órakor megjelent a halottasháznál *Medusa* József újpesti segédlelkész, előállt az asszony férje, Leszák József gyári munkás, aki anabaptista, több hit-sorsosával és a papot a szertartás közben elkergették, mert ők az asszonyt baptista szertartás szerint akarták eltemetni. A káplán, miután biztos tudomása volt arról, hogy az elhunyt római katolikus, kötelessége teljesítésében nem akarta magát akadályoztatni és az újpesti kapitányságra ment, ahonnan aztán több rendőr ment a pappal a gyászházhoz. A káplán rendőri felzet mellett szentelte be a halottat, akit aztán csendben kivitték az újpesti temetőbe. Leszák József és a többi kegyeletrontó ellen a rendőrség megindította az eljárást.

— **Hirtelen halál.** *Bikkert* Ádám, huszonkilenc éves szegedi munkafelügyelő, aki a napokban jött a fővárosba az első ipariskolai tanfolyamra, ma délután, a technológiai iparmúzeum előtt hirtelen rosszul lett és pár perc alatt meghalt. Holtestét bevitték a boncoló-intézetbe.

— **Hatszoros gyilkos.** Zürichből táviratozza tudósítónk, hogy *Konstanzen* elfogtak egy *Weber* nevű embert, akiről kitudódott, hogy nemrég két asszonyt és két gyermeket meggyilkolt. A vallátásuk beismerte, hogy az áldozatok közt volt a fia is és évekkel ezelőtt Svájcban két öreg asszonyt is megölt. A gyilkos a badeni nagyharcosságból való.

— **A nagy merényletről.** Világot lázban tartó hír kerül forgalomba *Vilmos* császár palesztinai utjai idején. Nagy merénylet készül az uralkodó ellen — így kürtölték mindenféle. *Alexandriában* — ugymond — összeesküvést fedeztek fel s ezért a német császár le is mond a tervezett egyiptomi utról.

Ezt a hírt elhítte a világ, sőt ugy látszik, *Vilmos* császár környezete is. Legalább *Mirbach* báró, a császár keleti kísérfje minap tartott előadásában szintén megemlítette a merénylet-tervet. Most azonban előáll egy német lap, a *Rheinisch-Westfälische Zeitung* és jó forrásból a következő érdekes leleplezést közli:

Az alexandriai bombamerénylet történetében *nincs egy igaz szó sem*; keletkezése vakmerő misztifikációra vezethető vissza, melyet az alexandriai rendőrség állítólag az angol kormány megbízásából hozott színre... A császár egyiptomi utja ugyanis kellemetlen lett volna Angliára nézve, ezért igyekeztek őt attól minden uton-módon visszatartani s mint *ultima rációt*, — ha minden kísérletük esütörtököt mond, — az alexandriai rendőrség részéről egy felfedezett bombamerénylet tartották készen. E mellett azonban nem spekuláltak egészen helyesen, mert ezzel ugyan nem igen lehetett volna a császárt, kinek bátorságát eléggé ismerik, egyiptomi látogatásától visszariasztani. A mese *mise-en-scène*-jében azonban nem vágott egybe. A császár már előbb lemondott egyiptomi utazásáról, mielőtt a merénylet alapítalan, közsa híre világgá indult volna. Az alexandriai rendőrség azonban nyilván nem féfektelhetvén buzgalomát, avagy Londonból nem érkezvén kellő időben ellenkező rendelkezés, a hivatalos apparátus gépe megindult, le kellett járni.

A *Reuter-ügynökség* irodája napról-napra ontotta a híreket, de a különben minden külpolitikai kérdés regisztrálásában olyan nagyon idomított angol sajtó zavartalan hallgatott. Hivatalos német részről azonban a gyilkos szerszámok pontos leírásával minduntalan ugy értesültek, hogy a tettesek már nyomában vannak, le is fogták őket, sőt már a vizsgálat is befejeződött. Azóta 10 hét mult már el, de a vizsgálat eredményéről egy árva szó sem esett. Az egész merénylet híre angol makináció.

— **Babonások öröme.** Aki hisz egyes babonában, örömet fogja lelni az alábbi kis kimutatásban. *Arad* városának *vizezeteki naplójában* így következnek egymásután a vizezetékl-tulajdonosok:

- 213. sz. *Aradmegye.*
- 214. sz. *Krivány János.*
- 215. sz. *Aradvérek.*
- 216. sz. *Törvényeszek.*

Ez a sorozat egyébként jelenti is *Krivány* fényes pályájának négy legfontosabb állomását. *Aradmegyében* lakott, *Krivány* Jánosnak hívták, előbb az árvaszékhöz, majd a törvényeszekhez került. E két szék között most a hüvörsre ül...

Itt jegyezzük meg azt is, hogy *Bécsben* *Krivány* uti ma a jözfővárosi kerületi járásbírószág *hamis bejelentés miatt* 14 napi fogságra ítélte. Büntetésének kitöltése után *Atarada* küldik. *Krivány* uti egyuttal *Ausztriából* örökre kitiltották.

Szóval mindenütt kijut neki az ülésből. De már ez így van bizonyos kitűnő férfakkal: egy ideig karhatalommal tartják ott valahol, aztán karhatalommal „böcsájtják” el őket...

— **Az önkéntes adófizetés.** Az év első három napján a fővárosi adóhivatalokban jóval több adót fizettek be, mint a mult év első három napján. 1898 január 1-től január 2-ig fizettek állami adót 42247.68 koronát, községi adót 11857.08 koronát, utadót 690.94 koronát és iparkamarai illetéket 290 koronát, az idén ugyanezen idő alatt az adóhivatalok beszedtek állami adó fejében 88464.02 koronát, községi adó fejében 37089.73 koronát, utadó fejében 1157.11 koronát és iparkamarai illeték fejében 4562.77 koronát. A mult év három első napján 55085.90 korona, az idén 127273.33 korona a befizetett összeg. A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 241000 korona adóját ma egyszerre lefizette, de kikötötte, hogy a törvényesen járó százalékos kamatot vonják le belőle.

— **Halálozás.** Dr. *Fronnm* Pál volt városi főorvos, királyi tanácsos tegnap meghalt Budapesten nyolcvanhatéves korában. Az elhunyt, aki *Klaudal* seregében végigküzdölte a szabadságharcot, előkelő rokonság, köztűnik *Eötvös* Károly országgyűlési képviselő, gyászolja. Temetése ma délután ment végbe nagy részvét mellett.

Tötrónai *Pettykó* Antalné, *Pettykó* Antal fővárosi tanácsi fogalmazó felesége harmincéves korában elhunyt. Ma délután kísérték örök nyugalomra a Ferenc-tér 9. szám alatt levő gyászházba.

Brüll Hermann, a *Brüll* Henrik fia cég főnöke, ma reggel rövid szenvedés után meghalt hatvanéves korában. Az elhunyt kereskedő tagja volt a tőzsdetanácsnak is.

— **A sportruha és a templom.** Minden cinizmus nélkül állapítjuk meg, hogy a templom nem szalon, ahová ha megy az ember: feketébe öltözik, s hogy az istentisztelet nem elit-bál, ahol kötelező viselet a frakk. Amiből tehát az következik, hogy minden éppen rajtuk levő ruhában, ha az nem sérti az illetet vagy a köztisztességet: odaborulhatunk az oltár lépcsőjére. A *rouni* szűkesegyházban azonban másképpen vélekednek az ügy felől. Arra kerékpározott ugyanis minap egy hölgy, az ehhez a sporthoz szokásosan kötelező öltözékben, ami nem valami hosszú szoknya, igaz, hanem a lábakat térdig kacséran mutató nadrágocska. Odabent éppen misét mondtak akkor, s ő hát ájtatos asszony léteére leszállott a gépéről, hogy elmondja a reggeli imádságát. Azonban nem mondhatta végig, mert megjelent a sekrestyés és az egyik pap meghagyásából kiutasította.

— Ilyen ruhájú hölgyeknek nincs helyük a templomban, mondotta a szégyenkező asszonynak, aki nagyobb botrány elkerülése végett távozott ugyan, de panaszt is tett azután a székesegyház ruhában válogató plébánosa ellen.

— Van olyan szemérmes sportruhám, mint azoké a hölgyeké, akik nagy esküvők alkalmából kivágtott toalettkben jelennek meg.

Amiben igaza is van némileg — és azért ugy hiszszük, hogy a *rouni* példa nem talál követőkre. Ami, ha csak nem akarják tulbuzgóságból kompromittálni az istenházának a komolyságát — igen üdvös is lesz.

— **Kerékpárosok tiltakozó ülése.** A kerékpárosok nem tudnak megbarátkozni a modern adminisztráció mindeneket fenyegető veszedelmével, az adóval. Legközelebb memorandumot nyújtának át a *Magyar Kerékpár Szövetség* tiszteletbeli tagjának, *Perczel* Dezso belügyminiszternek, talán ő segíthet valamit az adóközön. Hanem mintha nem nagyon bizakodnának a belügyminiszter közbenjárásában, mert január 15-ikén, vasárnap országos tiltakozó gyűlést is fognak tartani a biciklisták, még pedig — mint a kommunikéjük mondja — a főváros valamelyik nagyobb sportcsarnokában. Szóval a testedző kerékpározás mellett fogják az adóügyet megbeszélni. És ez így rendén is van; csak az van hátra, hogy a cukrászok ezentul a tortakészítés mellett, a tánctanárok az illemtatással párhuzamosan, a kéményseprők a gyári kémények legeszesán beszéljék meg ügyes-bajos dolgaikat. Hanem a tiltakozó gyűlés formáját nem tekintve, igazuk lehet a kerékpárosoknak, mert például az úzszerért, koresolyásért és alsós kaláberért nem fizetnek adót. Pedig a biciklizés csak üdvösebb, mint az utóbbi mesterség.

— **Lefoglalt vasut.** A gőzkoocsiktól kezdve az utolsó vasuti sinig mindent lefoglaltak a napokban — mint *Palermóból* jelentik — a *palermo* — *corleone* vasuton. A hatvan kilométer hosszú vasut egy részvényársaság tulajdona, amely tíz év óta egy krajcár adót sem fizetett. Az adóhátralék végre december 31-ikéig kétszázharmincegyezer lirára növekedett, mire aztán az állam már kifogyott a türelemből. Tegnap korán reggel az összes állomásokon és órházakon mindent lefoglaltak és az adószedők a jegykiadó pöntárnál foglaltak helyet. A kinstárz ugyanis a vasuton a forgalmat nem szünteti be, hanem mindaddig a saját pénzétára javára szedeti a jövedelmeket, amíg csak az adóhátralékot be nem hajtja. Árverésre ilyen formán aligha kerül sor, mindazonáltal a vasut részvényei már potom áron kaphatók.

— **Az angol királyné háziornosa.** *Londonban* nemrég meghalt *Jenner* William orvos, aki sokáig az angol királyné háziornosa volt. *Jenner* arról volt híres, hogy egy-egy betegnek legelőbb egy negyedórát szant, az óra mindíg ott volt elütve és vigyázott, hogy egy beteg se időzék nála tovább. Az volt a szavajarása, hogy ha tíz perc alata ki nem fűrkészi a baj okát, akkor egyáltalán nem tudja kifűrkészni. Jönnet rendszeren fölkereste egy uriaszony, akinek nem volt nagy baja, de szívesen fizetett nagy honoráriumot csak azért, hogy az orrossal beszélgethesen. A feleség uriaszony rendszeren így kezdte a beszélgetést:

— Mit szól hozzá? Hallotta már kérem?

Jenner röviden így felelt:

— Nem, még nem hallottam. Kérem, vegye ezt a termométert a szájába, hogy a hőfokot megállapíthassam.

A termométert ezután tíz percig ott hagyta a hölgy szájában, ugy hogy csak öt pernyi ideje maradt a beszélgetésre. De azért mégis minden heten fölkereste az orvost. *Jenner* évenként 12.000—15.000 font sterlinget keresett, de ebbe az összegbe a reudkívüli honoráriumok nincsenek beleszámítva.

— **Szerencsétlenség a gyakorlaton.** *Brünnből* táviratozzák: *Scherf* Mihály, a 49-ik gyalogezred főhadnagya, ma délelőtt szerencsétlenül járt a század gyakorlatán. Éppen egy árkon akart átugrani, amikor megbicsaklott a lába és beleesett az árokba. A főhadnagy életveszélyesen megsérült.

— **Múltság.** A ferencvárosi polgári kör végalmi bizottsága január 7-én a Bakács-téren lévő helyiségben tanculatásról rendez.

— **Gyp elitélése.** Franciaország nagynatalmu köztársasági elnökének, Faure Félix urnak specialiter kedvelt barátját minden befolyása és arisztokrata előkelősége sem óvhatta meg az igazságos bírák sújtó ítéletétől. Az elegáns Martell grófné, aki meglehetősen szabad és sikamlós tollal ítel Gyp név alatt elevenek és holtak fölött, a Dreyfus-kérdésben a clerikalizmus és militarizmus pártjához szegődött és csipős tollával üldözte azokat, akik az igazság kiderítésére érdekében csak mukunnai is mertek. Igen heves támadásokat intézett legutóbbi könyvében Trarieux szenátor ellen, aki mivel a nemes grófné ellenében a férfias megtorlás fegyverével nem élhetett, a bírósághoz fordult s a párisi rendőri fenytől törvénytelenkedést előtt bepörölte Gypet. A bíróság, mint egy mai táviratunk jelenti, az írónt a Trarieux ellen elkövetett sértések miatt 5000 frank pénzbüntetésre ítélte s az ítéletnek hat párisi és tíz vidéki lapban való közzétételét rendelte el.

— **Iskolai hangverseny.** A mester-utcai községi iskola segítség egyesülete holnap, csütörtökön este Feller György igazgató vezetésével az intézet tornatermében műkedvelői előadással egybekötött hangversenyt rendez. A műkedvelők Szomaházy István Hőfűvészi című egy felvonásos vígjátékát adják elő.

— **Az Újságról Sorsjáték húzása.** Ma este nyolc órakor tartották meg a fővárosi Vigadó nagy termében a Budapesti Újságról Egyesülete egy millió koronás sorsjátékának első húzását. A Vigadó fényesen kivilágított nagy termét óriási közönség töltötte meg, amely izgatottan várta a sorshozás eredményét. A podiumon foglalt helyet a szerencsekerék körül Jeszenszky István közjegyző képviselője, aki a sors-húzás jegyzőkönyvét vezette, politikai hatósági kiküldöttként Pesti Ferenc székesfővárosi előjáró szerepelt. A Budapesti Újságról Egyesülete részéről Vészi József alelnök, Singer Zsigmond sorsjáték-bizottsági elnök, Czékly Lajos, a segítő-alap alelnöke, Szatmári Mór egyesületi főtitkár, Deutsch Antal főpénztáros, Kálnoki Henrik előjáró és Dr. Bán Zsigmond számvizsgáló; a sorsjáték-kezelőség részéről jelen volt Fuchs H. bankár.

Pont nyolc óra volt, amikor Vészi József alelnök a sorsolási eljárást megnyitotta. A megjelent kiküldöttek konstataáltak, hogy a sorozat- és sorszámok, valamint a nyereményértékek összegét tartalmazó számlapocskokkal telt szerencsekerék záró pecsétjei teljesen rendben vannak.

Ezzel megkezdődött a húzás, amelyek eredményét sorrendben itt közöljük. Az első szám jelenti a sorszámot, a második a számat és a harmadik a nyereményt korona értékben.

A főnyeremény huszezer korona értékét a 8753 sorszámú, 31 számú sorsjegyre nyerte meg.

Az egyéb kihúzott sorsjegyek a következők:
 1542-84-5, 9068-91-5, 6644-20-5, 8553-26-5, 245-49-5, 9009-8-10, 2004-31-10, 7398-29-5, 7677-10-5, 1801-61-250, 6669-61-10, 4711-35-5, 6293-7-5, 1917-53-5, 3691-38-5, 8876-42-5, 219-62-5, 4567-33-10, 2159-39-5, 7891-46-5, 2070-48-5, 4744-59-10, 9253-1-5, 538-21-5, 340-88-10, 644-13-10, 3089-20-5, 8055-38-5, 1341-52-5, 2515-79-5, 8953-50-5, 8528-96-5, 4233-87-5, 3057-70-10, 5522-27-5, 1621-2-5, 4905-11-5, 431-3-5, 3788-95-5, 6945-98-5, 2560-77-5, 415-64-5, 6260-48-5, 2815-2-5, 9027-39-5, 7709-76-5, 3541-100-5, 7495-3-10, 8226-53-10, 3122-70-5, 5851-42-5, 1345-67-5, 5709-87-5, 9678-27-5, 8817-82-5, 6571-47-10, 3372-26-10, 3969-94-5, 876-93-5, 6242-79-5, 5132-88-5, 178-91-5, 9988-5-5, 2712-88-5, 6211-50-5, 1220-66-5, 9837-24-5, 4508-10-5, 2286-6-5, 7255-82-10, 4830-12-100, 6882-87-100, 5936-46-10, 2409-75-10, 7745-35-5, 5014-98-5, 916-2-5, 1970-88-5, 231-73-10, 8618-98-5, 5546-4-5, 4985-88-5, 4235-45-5, 5479-55-5, 2989-81-10, 6298-88-10, 2230-71-5, 7222-24-10, 8753-34-20.000, 3871-75-5, 5017-46-5, 6097-74-10, 7846-65-5, 1832-11-5, 5490-71-5, 8319-97-5, 4955-57-5, 7362-91-5, 5200-13-5, 7637-39-10, 5206-25-10, 3436-51-5, 3947-64-5, 9211-10-50, 2373-99-5, 6888-75-10, 3998-83-50, 7128-82-5, 3570-74-50, 5070-55-5, 6282-74-10, 2595-65-5, 5281-31-5, 3489-30-5, 8940-24-5, 9349-12-5, 3189-23-5, 8020-32-5, 48-12-5, 4036-16-10, 4063-99-5, 1815-63-5, 5622-35-5, 7896-3-5, 8854-64-50, 2732-48-10, 8247-65-5, 600-69-10, 7219-63-5, 3576-11-5, 7350-66-5, 5708-78-100, 5121-9-5, 3154-2-5, 930-12-5, 5708-88-5, 7423-46-5, 2596-6-5, 9872-99-5, 990-95-10, 4882-1-5, 9028-17-5, 957-46-5, 5597-10-5, 8590-20-50, 6228-7-5, 3641-42-100, 6220-5-5, 7125-83-5, 5496-82-5, 1164-3-5, 3249-78-5, 183-22-5, 5746-3-5, 7105-54-10, 9398-7-5, 2448-82-5,

6309-70-5, 6979-14-5, 3109-52-5, 978-57-10, 8705-61-5, 1010-82-10, 6979-39-5, 4942-42-5, 4574-40-5, 8620-3-5, 7641-82-5, 5299-64-10, 4272-35-5, 7577-49-10, 3345-3-1000, 9693-78-5, 2343-6-10, 8177-63-5, 5421-12-10, 9039-10-5, 3410-47-10, 1031-7-5, 3191-14-100, 7901-28-5, 4520-90-5, 3217-90-5, 8504-36-5, 2236-94-5, 7658-59-5, 9963-81-10, 6632-73-5, 9276-83-5, 154-22-5, 5200-22-10, 1304-66-5, 296-21-10, 7170-82-5, 6431-42-250, 7929-15-5, 1421-6-5, 3200-88-5, 1189-39-5, 7099-8-5, 3041-14-5, 4705-6-5, 2009-83-5, 2062-47-10, 9350-70-10, 9203-11-5, 2926-69-10, 3690-74-50, 4664-96-5, 5702-17-5, 7306-32-50, 9422-2-5, 4414-39-5, 6290-1-5, 8042-8-5, 4029-34-5, 7064-81-5, 9528-32-5, 6755-8-500, 2598-85-5, 1397-89-5, 9600-87-5, 5902-45-50, 1615-23-5, 6842-50-5, 7085-25-5, 68-62-10, 4389-94-5, 3741-65-10, 210-65-5, 648-18-5, 9668-85-5, 9315-49-5, 5395-61-5, 8057-11-5, 260-100-5, 443-77-5, 2491-81-5, 6943-63-5, 5475-63-5, 5759-38-5, 5291-42-5, 7692-68-50, 912-45-5, 9266-45-5, 3196-25-5, 2563-79-10, 6310-72-10, 3826-41-5, 8355-77-5, 9513-72-5, 3557-88-50, 4904-19-5, 2452-73-5, 9864-31-5, 6662-6-5, 5042-82-10, 3751-34-5, 3027-8-5, 2558-12-5, 8345-72-50, 1688-86-5, 2518-32-5, 8478-13-5, 5019-4-10, 7111-76-5, 7709-59-5, 1630-59-5, 3207-17-5, 5197-19-5, 7022-20-5, 5050-73-5, 9024-92-5, 2898-62-10, 6221-94-5, 7919-15-5, 6718-88-5, 6584-52-10, 7351-16-5, 6362-38-5.

— **A Szabad Lyceum sorozatos előadásai** az ünnepi szünetek után, e hó 5-én, csütörtökön kezdődnek ismét, amikor dr. Hegedűs István folytatja előadásait *Prometheus a világirodalomban* címen. Az előadás a *Magyar Tanítók Kasznójában* lesz (József-körút 8.) este 7 órakor. Ugyanerről a tárgyról Hegedűs még e hó 12-én, 19-én és 26-án tart előadásokat.

— **Leánykiházásitási panama.** Robicsék Sándor fővárosi bizottsági tag nemrég jelentést tett a VII-ik kerületi előjáróságnál, hogy valami Klein Jakab nevű ember egy izraelita kiházásitási játékon egyesület céljaira házról-házra járva jogosulatlanul pénzt gyűjt. A vizsgálat kiderítette, hogy az illető igazi neve Klein Bernát, aki az Országos Izraelita Leánykiházásitási Egyesület elnöke s maga gyűjt pénzt az egyesületnek. Miután az egyesület az O-utca 39. szám alatt van, a VI. kerületi előjárósághoz került az ügy, ahol a vizsgálatot dr. Alkér Ernő tanácsjegyző vezette. A vizsgálat legelő eredménye az volt, hogy a vizsgálat tanácsjegyző az egyesület pénztári szekrényét tárva-nyitva találta. A pénztáros nem volt ott, s az elnök rendelkezett a kasszával. Volt benne különben egy 2000 forintos takarékkönyv s 50 forint. A pénztári könyvből kitért, hogy december 21-ike óta nem volt könyvvezetés. A vizsgálatot így ki kellett terjeszteni az egyesület összes irataira. Itt aztán az egyesület választmányi ülésének jegyzőkönyveiből a legbotrányosabb körülmények tüntek ki, a minek egyelőre az az eredménye, hogy dr. Alkér az egyesület helyiségét lepecsételte, az iratokat magához vette s most a könyvvezetés szempontjából *Liszkovits* VI. kerületi számtiszt fogja a vizsgálatot folytatni. Az előjáróság a fővárosi tanácshoz teendő jelentésében kéri fogja az ügynököknek adott összes tagdíjgyűjtési meghatalmazások bevonását, hatóság biztos kinevezését az egyesület ügyeinek vezetésére s azonkívül azt, hogy a tanács tegyen fölterjesztést a belügyminiszterhez az alapszabályok megváltoztatására.

— **A szegény gyermekkert-egylet bajai.** A fővárosi szegény gyermekkert-egylet ellen tudvalevőleg vizsgálatot indítottak s az elnök meg a titkár lemondó k állásukról. A jogügyi osztály a holnapi tanács ülésén előterjesztést tesz, hogy az egyesület ügyeit az állásukról lemondott vizsgálat alatt lévő tisztviselők ideiglenesen sem vezethetik. Azt javasolja tehát az ügyosztály, hogy a tanács az egyesület rendkívüli közgyűlésre hívja össze s a közgyűlés válasszon két alelnököt. Az egyik alelnök vezesse azután a vizsgálat befejezéseig az egyesület dolgai. Titkár ne válasszanak, mert az alapszabályok szerint az egyesületnek titkárja nincsen.

— **Széllámos ügynök.** A fővárosi előkelőbb intézetnél valami széllámos hirdetések gyűjt állítólag az Erdélyi Béla magyar királyi államvasuti titkár szerkesztésében megjelenő *Allamvasuti Rendeltek Tára* című kézikönyv számára. A kézikönyv már hónapok előtt kikerült a sajtó alól, s a szerkesztő a hirdető ügynököktől még a múlt őszt elején megvont minden megbízást, kétségtelen tehát, hogy a magát hirdetői ügynök gyantán feltüntető ember közönséges csaló. A saját érdekükben cseleksenek a kereskedők, ha az illetőt a rendőrség kezébe juttatják.

Kitűnő eszmék

— És tanácsok. —

Egy eddig ismeretlen nevű budapesti polgár élelmes ajánlatot tett a fővárosnak. Hosszasan mondja el, hogy a főváros végre elkezd takarékoskodni. Tudvalevőleg a főváros új kórházat akar építeni a Rókus helyett. Azt javasolja tehát, hogy az Újvásártérből 6800 négyszöglet parcellázon a főváros s annak a jövedelmét fordítsa a kórházépítésre. A jó tanácsért nem kér többet, mint a bevétel öt százalékát, vagyis körülbelül százötvenezer forintot.

Ez alkalomból, belatva, hogy polgártársam megtette kötelességét szülővárosra iránt, magam se óhajtok e tekintetben elmaradni, s következő eszmémet ajánlom a főváros becses figyelmébe:

1. Öntesse le olajjal a főváros a parlament épületét, mire az ott háborgó szenvedélyek le fognak csillapodni. Ezért kérek 142 frtot.
2. Tolassa el a főváros a Muzeumot öt méterrel, jobbra. Ezáltal balról öt méternyi területet nyer, amely eszméért kérek csupán 400 frtot.
3. Vakartassa le a főváros a pénztárhelyiségeiről a PÉNZTÁR fölírásból a TÁR szót. Így megmarad a PÉNZ, és az mindig jó, ha pénz marad 300 frt.
4. Kivánjon a főváros minden esztendőben minden polgárnak boldog újévet, ez csinos évi jövedelem 200 frtot.
5. Ne higgyen a főváros egy évig a hitelkedőknek, ez hasznos dolog, s így haszon, kapok érte 100 frtot.
6. Hallgasson egy évig a főváros, hallgatás arany 100 frt.
7. Beszéljen a főváros egy évig, beszélni ezüst 50 frt.
8. Jöjjön át sokszor a főváros a Lánchídon Budáról Pestre, és menjen vissza az összekötőhidon, ez mindannyiszor két krajcár megtakarítás, 100,000 átmenésnél ezer forint, ennek kérem szádrészét 10 frt.

Most egy kicsit kimerültem, majd gondolkozom az éjjel, talán jut eszembe még valami jó. Tisztelettel

Egy élelmes polgár.

FŐVÁROS.

(*) **Pőr a főváros és a katonaság között.** A Károly-kaszárnya épületét még 1897. évi novemberben át kellett volna adnia a katonaságnak a főváros részére; ez azonban csak 1898. novemberben történt meg. Nagyobb baj ennél az, hogy a katonaság az 1897. évi november hónapban tul is bérbeadta a Károly-kaszárnyabeli boltokat s a bérösszeget nem adta át s utólagosan sem akarta átadni a fővárosnak, noha e végett föl is szólították. Most a tanács elhatározta, hogy ha más módon nem fizet a katonaság, pórt indít a mintegy 50.000 forintra rugó boltberek átadása iránt. Ma ebben a tárgyban bizalmas természetű értekezlet volt *Matuska* Alajos polgármesternél, amelyen néhány fővárosi bizottsági tagon kívül, *Toldy* József tiszti főügyész és *Lampel* Hugó főszámvérő is részt vett. Az értekezletről jelentést tesznek a tanácsnak.

(*) **Üdülők kórháza.** Báró *Wodjányer* Albert, mint annak idején említettük, kétszáz ezer forintot hagyott az üdülők kórháza céljaira. A főváros, a közalapítványi igazgatóság és a család képviselői tegnap *Viola* Imre tanácsos elnöklésével értekezletet tartottak. Az értekezleten elhatározták, hogy az üdülőkórházat az új Szent János-kórházal kapcsolatban építik, de úgy, hogy az üdülőkórház jellegét a hagyományozó intenciójának megfelelően külsőleg is dokumentálják. Elhatározták, hogy az egész 200.000 forintot felhasználják s körülbelül száz ágyat szerelnek föl. Az üdülőkórháza csak szegény embereknek vesznek föl s az ápolási költségek a betegápolási ápot is érintik, tehát a határozatot jóváhagyás végett megküldik a belügyminiszternek.

(*) **Házalás osztrák cipőkkel.** Ma délelőtt küldöttéleg tiszteltelt *Halmos* János polgármesternél a budapesti cipész-ipartestület s mint sérelmes tényt elmondta a szónok, hogy az ausztriai, főleg Bécs környékbeli cipőgyárak az egész Magyarországot elárastják selejtés lábbelikkel. Az elarastás pedig *Házalás* útján történik, holott ez ruházati kész cikkekkélc nincis is megengedve. Kéri a visszasszág megszüntetését s ekként a magyar ipar megvédését. A polgármester megígérte, hogy a saját hatáskörében mindent megtesz az igazságos és méltányos kérelem teljesítése végett.

LODEN Iskola-öltöny	3.50
LODEN Fiu-menesikoff	7. —
LODEN Férfi-köpeny	12. —
LODEN Kocsis-köpeny	10. —
LODEN Havelok	3. —
LODEN Rövid kabát	8. —
LODEN Vadász-öltöny	18. —
LODEN Turista-öltöny	14. —

LODEN Sacco vattával bélelve	6. —
LODEN Szőrme-sacco	10. —
LODEN Vadász-sacco	9. —
LODEN Vadász-bunda	18. —
LODEN Kocsis-bunda	20. —
LODEN Utazó-bunda	35. —
LODEN Szőrme-menesikoff	40. —
LODEN Gardázati bunda	16. —

RENDELJENEK CSAK a „TIROLI“-nál JUSTITZ LEOPOLD specialista loden-öltönyökben Bécs, IX., Währingerstrasse 48. Mintákat és képes árjegyzőket ingyen és bérmentve

Az ex-lex a városházán.

— A Budapesti Napló tudósítójától. —

Budapest, január 4.

Az országos politikáról is szó esett a székes-főváros mai közgyűlésén. *Kasics* Péter nem tud beleügyedni abba, hogy minden törvény és még inkább szokás ellenére az emberek adót fizetnek, a mikor nem muszáj. Még jobban bántja a hevesvéri városatyát, hogy a hatóságok elfogadják ezeket az önkéntes adókat, beleképzelve magukat a dicsőséges napokba, a mikor 1848-ban önként vitték a hazafiak kincseiket a veszedelemben forgó haza oltárára. *Kasics* Péter tehát megint interpellált. Kérdezte, igaz-e, hogy az adó, hivatalok elfogadják önkéntes befizetéseket, miképpen kezelik s miképpen könyvelik el azokat s miféle szabály és rendelet alapján kezelik a pénzeket, ha mint adót kezelik.

Halmos János polgármester előadja, hogy a pénzügyminiszter még 1898. december hónap 31-én körrendeletet bocsátott ki, amelyben elrendeli, hogy az adóvégrehajtásokat általában szüntessék meg. A tanács azonnal megtette az intézkedéseket, hogy az allami-, közszéki adók és házbérkrajcárok végrehajtással való behajtását rögtön szüntessék meg. A végrehajtással való behajtás csakis a szorosabb értelemben vett közszéki illetékekre nézve maradt fenn, amilyenek: a gyógyítási költségek, vízvezetési és iparkamarei díjak stb. Mindamellett azonban a nagyközönség köréből sokan fizetik a múlt évben kivetett adóknak megfelelő összegeket. Ezeket a befizetéseket, természetesen elfogadják s bejegyzik, mint előleg fizetéseket. A rendkívüli állapot meg fog szünni s a most befizetett pénzeket a majd akkor kivetendő összegekre el fogják számolni. Kéri válaszában tudomásul vételét. (Helyeslés.)

Kasics Péter ismétli, hogy önkéntes adóbefizetés akkor, ha az adó országgyűlésileg megszavazva nincs, nem történhetik. Ha tehát az ilyen adót nem mint adományt kezelik, akkor törvénytelenséget követnek el s ha a polgármester ezt helyesli, akkor tudva mellőzi az alkotmányosságot. Ha így járunk el, akkor nem kell parlament, nem kell adók megszavazása. Ily módon az adó megajánlásának jogát ki lehetne játszani. Ha a közgyűlés tudomásul is veszi a polgármester választát, Magyarország népe bizonyára nem fogja tudomásul venni.

A többség a polgármester választát tudomásul vette.

A napirendre térvő a közgyűlés ráállt arra, hogy ideiglenesen alkalmazzák a kórházi osztály számvevői teendőinek elvégzésére az ex-lex állapot miatt dologtalan végrehajtókat, ha aztán megint lesz rájuk szükség, 10 díjnyokot alkalmaznak. A közgyűlés a Szent János kórházhoz egy önálló jelkészi állást szervezett 600 forint fizetéssel és felkéri a hercegprímást, hogy töltsé be az állást. Közben levették a napirendről az ifjabb Cséry Lajosnál kötött szemétkihordási szerződés átruházási ügyét, majd megválasztották dr. *Sarudy* Endrét és dr. *Halmos* Pált kerületi orvosoknak, akik mindjárt le is tettek az esküt.

Keményen büntette a közgyűlés *Hofbauer* Jakab és *Leiner* Sándor vállalkozókat, akik az utak kövezésére nem a szerződésben előírt anyagot használták. Már a tanács visszautasította a szállított könyagot, a vállalkozók terhére elrendelve, hogy a szükséges könyagot mástól szerezzék be. *Hofbauer*ék feleltek, de a közgyűlés ma hosszabb vita után nemcsak elutasította felelőbizetésüket, de kimondta, hogy a velük kötött összes szerződések felbontandók. Az a *Vigadó* és *Korzó* jobb világlátása érdekében a városatyákat s mindenki beleügyedott, még Havassy Rezső is abba, hogy egyelőre, a költségek miatt az Auer egékekkel fognak javítani a korzó mostani botrányos világlátását.

VIDÉK.

— (Pestvármegye közgyűlése.) A pestvármegyei bizottsági tagok folyó évi január 9-én és a következő napokon a vármegyeház dísztermében érvényes bizottsági közgyűlést tartanak, amelynek fontosabb tárgyai a következők: Alispáni érvényes jelentése. Számonkérésök jelentése. Borsod vármegyei közönségének átirata, a kóbor cigányok vandorlásának megállítására tárgyában. A folyó év végén a közigazgatási bizottságból kilépő 5 tag megválasztása iránti előterjesztés. A bíai fészoligabiró jelentése, *Pérbéli* község képviselői testületének határozatáról, melyvel az isteni tiszteltek nyelvvezetőinek megállapítása tárgyában intézkedik.

— (Egy városi hatóság vád alatt.) A helygyűlés *Eszterson* város tanácsa és *Malina* Lajos polgármester ellen az *Esztersoni Szabadság* című lapban megjelent vezércikk alapján szigorú vizsgálatot rendelt el s felhívta *Krupanic* Kálmán főispánt, hogy a cikkben foglalt súlyos vádakra terjeszkedjék ki és állapítsa meg a tényállást azokra a vádakra nézve is, hogy a város vezetősége 63.000 forint függő adósságot csinált önhatalmúan a felsőbb hatóságok és a közgyűlés tudta nélkül. Az összegeket egyes alapítványokból tették fel és részben engedély nélküli kiadásokra fordították.

SZÍNHÁZ. MŰVÉSZET.

**** Duse és Zaccani Budapesten.** Még az ideai színházi évad során a legtrikább művészi élvezetek egyikehez fog jutni a budapesti közönség; ahhoz az élvezethez, hogy *Duse* Eleonorát és *Ermete Zaccani*-t, a modern olasz színpadnak ezt a két rendkívüli nagyságát együtt lássa a színpadon. Már megemlékeztünk ugyan arról, hogy *Duse* és *Zaccani* közös társulatát alakítanak, amelylyel a tavasszal külföldi körútra indulnak. Úgy értesülünk, hogy a *Vigaszínház* vezetősége már *Zaccani*-nak ittléte alatt megindította a tárgyalásokat arra nézve, hogy a *Duse-Zaccani*-társulat külföldi körútjának programjába Budapestet is belefoglalja. *Duse* és *Zaccani*, mint halljuk, április havában fognak együttesen vendég szerepelnél a *Vigaszínházban*.

**** A Népszínház ujdonsága.** A *Népszínház* legközelebbi ujdonsága *Langmann* Fülöpnek *Szegény emberek* (Bartel Turaser) című népdramája lesz, amelyről már megintuk, hogy a bécsi *Volkstheater*-ben történt bemutatása után a legnagyobb sikerrel járta be a német színpadokat, sőt *Zaccani*-is felvette műsorába és több olasz színpadon bemutatva. *Bartel* Turaser szerepét *Sirmai* Imre fogja játszani. A darabban még a következők játszanak: *P. Lukács* Juliska, *Gazsi* Mariska, *Ötvös* Stefania, *Siposné*, *Izsóné*, *Horváth* Vince, *Kiss* Mihály, *Szabó* Antal, *Lubaschky*, *Várnai*, *Ferenyey* és *Ternyei*.

**** Grünfeld-Bürger négyes.** A *Grünfeld-Bukovits-Riedl-Bürger* népszerű kamaranégyes január 15-én a *Royal*-szálló dísztermében tartja ezidei V. hangversenyét *Kelen* Ida kisasszony és *Takáts* Mihály magyar királyi operai tag közreműködésével. A hangverseny műsora a következő: *Göz*, *zongora-ötös* (I. előadás). *Enekszám*, *énekli* *Takats*; a *zongorakíséretet* *Noséda* K. ur látja el. Csaiskovszky vonós-négyes D-dur.

**** A Magyar Színház tűzbiztonsága.** A főváros mai közgyűlése kemény vádat támasztott *Hajós* Zsigmond a *Magyar Színház* ellen. Azzal állt elő, bár csak a tudakozódás formáján keresztül, hogy a színház és egész építkezése nem felel meg a tűzbiztonság követelményeinek. Az interpellációra feleletül a Magyar Színház Részvénytársaság igazgatóságának elnöke a következő nyilatkozatot teszi közzé:

Tekintetes Szerkesztőség!

Megütözéssel értesültünk arról, hogy a székesfőváros mai ülésén interpelláció történt a Magyar Színház tűzbiztonsága miatt. Az igen tisztelt interpelláló előbb győződhetett volna meg személyesen akar a Magyar Színház igazgatóságán, akár egy sürgősen összehívandó bizottság útján arról, hogy van-e joga egy miúntozatot és több száz egyenlőtlen ahhoz fűződő érdekeit megtagadni és veszélyeztetni, s csak ha kétségtelenül vált ez a joga, akkor lett volna szabad és köteles az ügyben interpellálni. A Magyar Színház igazgatósága a maga részéről biztosítja az interpelláló urat, hogy a Magyar Színház elleni tűzbiztonság tekintetében egyetlen sem lehetséges kifogást terülni, mint a többi fővárosi színház ellen. Sőt, hogy egy és más tekintetben egyik másik színházat felül is mulja.

A tűzbiztonsági szabályt el lehetetlenül is teszi, hogy egy a szabályzatnak teljesen meg nem felelő színház épülhessen és megnyitassék, mert már a terveket az építési engedély megadása előtt kiadjaq tűzoltóságnak, rendőrőrségnek és a tűzvizsgáló bizottságnak. Ezek megteszik észrevételeiket és követeléseiket, amelyeket szigorúan végre is hajtának és ugyanúgy ellenőrzik tetnek. A Magyar Színházban nem számítva azt, hogy példánl légszusz be sínes vezeté a épületbe s az egész ház teljesen villamvilágításra van berendezve, minden emeletnek külön lépcsője van, kijáratai szamosabbak, mint a szabályrendelet kívánja, folyosói, bejáratai legalább is megfelelnek a követeléseknek. Így tehát teljesen indokoltatlannak kell kijelenteni bizonyos körökből kiinduló aggodalmakat, amelyek a Magyar Színházban tűzbiztonság tekintetében való diszkreditálást kísértik meg.

Tisztelettel kérjük a tekintetes szerkesztőséget, sziveskedjék e sorokat közönségünk megnyugtatására becses lapjában közölneni.

Kiváló tisztelettel

a Magyar Színház Részvénytársaság igazgatósága nevében

Hegedűs Béla,
elnök.

**** D'Annunzio és Mascagni.** *Mascagni* legközelebbi dal-évéhez *Gabriele d'Annunzio*, a hírneves olasz költő, fogja a szövegkönyvet megírni. *D'Annunzio* megígérte *Mascagni*-nek, hogy a szöveget három hónap alatt átadja.

**** Ledofszky Gizella Győrtől.** *Ledofszky* Gizella, a *Magyar Színház* szubrett-primadonnája legközelebb három évtől a *gőri* színházban fog vendég szerepelnél *Dobó* Sándor társulatánál. A fiatal művésznő a *Méhu* *leányokban*, *Liliben* és *A kis hercegekben* lép fel.

**** Vidéki színházak.** Zomborban *Deák* Péter jól szervezett társulata működik. A jobb drámai erők: *Hevesi* Gábor, *Simon* Jenő, *Nográn*é, *Tócsnyi* Margit, énekesek: *Pálffy* Nina, *Gálgyási* Paula, *Környei* Béla és *Szabó* József. A műsoron sok ujdonság van.

**** A Mészáros-pályázat.** A Mészáros Károly-féle 1000—1000 forintost kettős pályázat eredményét február elsején hirdetik ki a pályaművek bírálatára fölkért bizottságok. A határidő eltolását a beérkezett pályaművek nagy száma tette szükségessé, (a társadalmi drámák sorozatában hatvannegy pályamunkát kell a bírálóknak elolvasniok) de január végéig elkészülnek a súlyos feladattal és február elsején a jelentést publikálni fogják. Ma délután előleges értékelőre gyűltek össze a bírálók gróf *Festetics* Andornál, a Nemzeti Színház igazgatójánál. A társadalmi drámákról szót jelentett *Ábrányi* Emil, a tragédiákról szót *Váradi* Antal terjeszt elő.

**** Pálmay Ilka Münchenben.** *Pálmay* Ilka befejezte müncheni vendég szereplését s csak természetesen, hogy a bajokot ki is meghódította. A *München* *Neueste Nachrichten* a legnagyobb magasztalással ír a divaról s nem tartjuk érdektelennek kritikájából egy pár sort idézni. *Pálmay* Ilka, írja a müncheni újság, nemcsak hogy megfelelő varakozásainknak, de még felül is multa azokat. A művésznő igazi magyar vér; játéka csupa tűz, minden modulata csupa grációzitás s igéző bájjal keríti hatalmába a közönséget. A vendég szereplő művésznő iránt az érdeklődés egy pillanatra sem csökkent meg s csak megerősíthetjük a magunk részéről a bécsi, budapesti és londoni kritikusoknak azt a véleményét, hogy *Pálmay* Ilka a mai kor egyik legzenalisabb szubrettje.

**** Színházi pletyka a Rivieráról.** A színházi pletyka hegyesnyelvű kis koboldja megint egy pikáns kis pletykát tud egy szép, fiatal színésznőről, aki ez idő szerint, mikor nálunk fagyos szél kellemlenkeddik, a napsugaras délen, a szép Rivierán tartózkodik. Most, amikor benne vagyunk a színházi haute-saisonban, természetesen feltűnő, hogy egy szép és fiatal színésznő a messze Rivierán járjon, a helyett, hogy erősen benne volna a repertoireban s ha másképpen nem, legalább mint staffage gyönyörködtesse a szemet és a — szívet.

De hát mégis úgy van! A szép és fiatal színésznő azért tartózkodik a Rivierán, mert mint staffage-nak sem igen adtak neki helyet a színpadon s így a helyett, hogy aróának viruló rózsáit itt a tél szele fagyaszssa, okosabban tartotta a napsugaras délre menni.

Ha pedig egy szép és fiatal színésznő délre megy, semmi sem természetesebb, mint az, hogy nem — egyedül megy, de még ennél is természetesebb, hogy utba éjti *Monte-Carlot*, ahol ilyenkor a játékasztalok mellett nagyon vig élet járja s csak úgy cseng a sok arany, halomszámra gyűl be a bankba.

A színházi pletyka hegyesnyelvű kis koboldja most arról suttog, hogy az a példabeszéd, amely azt tarja, hogy „aki szerencsés a szerelmében, annak nincs szerencséje a játékban”, erősen meg van cáfolva. A szép és fiatal színésznő cáfolta meg, aki szerelme mellé még nagy szerencsét is hozott a kísérelő lovagjának. Éppen a napokban járta be a világsajtót az a hír, hogy egy ifjú, vakmerő játékos meggyenyolte ora alatt négyszázezer frankot nyert a rouletten s valóságos réme lett a banknak.

Beavatott budapesti színházi körökben pedig úgy tudják, hogy a szép és fiatal színésznőt éppen ez a szerencse fia kísérté a Rivierára s ezt megerősíti a színházi pletyka élesnyelvű kis koboldjának az a színházi világban szájról-szájra adott hírre is, hogy a szép és fiatal színésznő tegnap huszonezer forintot küldött haza a hozzátartozóinak ezzel a rövid kis utasítással:

— Tegyétek a takarékpénztárba!

... Így szól az érdekes kis színházi pletyka a Rivieráról.

**** Pálffy János szobra.** A király által a magyar nemzetnek adományozott tíz szobor közül az egyik gróf *Pálffy* Jánost, a mult századbeli híres lovas-generált fogja ábrázolni. A szobor készítésével a miniszterelnök *Szárnyosky* Ferenc szobrászt, a *Garay*-szobor alkotóját bízta meg, aki már javában mintazza *Pálffy*t egykoru képek és jelmezek felhasználásával. A szobrot annak idején az *Andrassy*-úti körúdban állítják föl.

**** A Magyar Színház ujdonsága.** A *Magyar Színház* legközelebbi ujdonsága, mint már említettük, *Herezeg* Ferencnek *Gyurkovics* *Lányok* című négyfelvonásos vigjátéka lesz. A darabban a főszerepeket *Sziklainé*, *Somló* Emma, *Aranyosi* Janka, *Rózsa* Lili, *Haller* Irma, *Molnár* László, *Káthonyi* Akos, *Rózsahegy* Kálmán, *Füredi* Béla és *Halasi* Béla játszzák. A vigjáték bemutatóját január tizenharmadikán tartják meg.

**** Sedimair-krízis a bécsi operában.** A bécsi operának is megvan a maga kis krízise. Egy bécsi újság szerint, az opera drámai primadonnája, *Sedimair* Asszony, vendég szereplési célból szabadságot kért *Mahler* igazgatótól, amelyet az utóbbi megtagadott. A primadonna azóta erősen duzzog és ebből a bécsi újság szerint egy kis *Sedimair-krízis* kerekedett ki.

**** Műsorváltás a Népszínházban.** Blaha Lujza gyönyörködése miatt a *Telen* *pontok* délutánra hirdetett előadása címarad s helyette *A város sarka* kerül színpa-

**** Larizza ügye.** Larizza Vincenzo a következő nyilatkozat közzétételére kér fel bennünket:

A mai lapokban megjelent, rám vonatkozó cikkekre vonatkozólag az igazság kedvéért van szerencsém a következőket kijelenteni:

Múlt évi december hó 3-án felszólítottak, hogy Perotti helyett — aki betegsége miatt a Portici némában nem énekelhetett — énekeljek a Hugenottákban. Én egy próbat kértem előbb, mert már 15 hónap óta nem énekeltem ezt a szerepet és hozzá vagyok szokva, hogy csak a közönség és a sajtó teljes megelégedésére énekeljek, amint ezt a világ legelső rendű színpadjain mindig elértem. Ezt a próbat tölem megtagadták, amire én repertoiremből egy más opera éneklésére ajánlkotam (Aida, Otello, Trovatore, Zsidók, Bajazzók stb. stb.) De az igazgatóság ebbe nem egyezett bele. Erre levélben tudatam az intendánsnal, hogy én nem tagadtam meg az éneklést, hanem csak azt mondtam, hogy próba nélkül nem énekelhetek egy oly szerepet, amelyet 15 hónap óta nem énekeltem. Kérdem a kompetenseket, hogy lehetséges-e ily körülmények között próba nélkül énekelni. Kerner operai karmester a Hugenották mai főpróbáján tanuk előtt is kijelentette, hogy ez lehetetlen.

Miután e miatt december havi fizetésemből 139 forintot lefogtak, nem az összeg miatt, hanem megsértett önérzetem miatt és igazságom és jogom tudatában annyira izgatott voltam, hogy tegnap Faustban képtelenség éreztem magam énekelni.

Kiváló tisztelettel:

Larizza Vincenzo.

Larizza különben ma már megjelent a próbán és holnapután énekelni fog a Hugenottákban.

**** Kritikus és színész.** Megemlékeztünk arról a csunya színházi botrányról, amely a kolozsvári közönséget a legkínosabban érintette s amelynek Szerdahelyi Ferenc színésze a hőse, aki egy neki nem tetsző kritika miatt a kolozsvári Ellenzék színházi kritikására, Barabás Ábelre nyílt után rámadott. A kínos ügy a lovasias utról, tudvalevőleg, bírói utra terelődött. Most azt olvassuk, hogy Szerdahelyi újra megtámadta Barabást, aki azóta revolverrel a zsebében kénytelen a színházba járni. Egy kolozsvári újság szerint, Szerdahelyi alkalmasint elbocsátják a kolozsvári Nemzeti Színház kötelékéből.

**** Sudermann új darabja.** Sudermann Hermann hírneves német drámaírónak, a három köcsagtoll című új darabja e hónap tizenegyedikén kerül bemutatásra a berlini Deutsches Theaterben. A bemutató Németországban színpadi eseményszámba megy.

**** Magyar Iparművészet.** Nincs nálunk művészeti intézmény, amely egészségesebb alapon és nagyobb buzgalommal iparkodnék összhangoztatni teremtési művészetünk és a kor szelleme közt, mint az Iparművészeti Társulat és vele az Iparművészeti Múzeum. Kiállításai dokumentálják, minő macacs kitalással mennek céljaik felé s van hozzá egy kitűnő fegyverük, a Magyar Iparművészet című folyóirat, amelynek legújabb, imént megjelent száma ismét a külföldi nagy revuek színvonalán áll. Képzhetjük, hogy nálunk, ahol az iparművészet hideg közönyre talál, milyen erőfeszítés kell az ilyen díszes, európai stílusú mégis teljesen magyar mű szerkesztéséhez. Ebben a számban kapóra jött Fittler Kamil és Györgyi Kálmán szerkesztőknek az iparművészeti iskola kiállítását, amelyet ötvennél több képből mutatnak be, hozzácsatolva egy önálló műlapot is, Chabada B. rézkarcát. A szöveg egy részét a szerkesztők írták: Fittler Kamil érdekesen számol be a brüsszeli művészeti kongresszusról, amely csupa talpraesett határozatot hozott, amiket jó volna nálunk alaposan megszívlelni. Györgyi Kálmán bemutatja az iparművészeti iskola kiállítását, nem hallgatva el kifogásait sem. Lyka Károly a művészetek népszerűsítéséről ír, Szinte Gábor a művészeti érzéknek az iskolákban való ápolásáról, Diváld Kornél a művészeti reformokról. E cikkeket a maguk egészében képet adnak a ma sokat vitatott kérdésekről, amelyek a művészetnek életre ébresztése körül forognak s oly heves polemikára adtak alkalmat. A Magyar Iparművészet magas megjegyzésekkel járul hozzájuk. Ez a folyóirat a társulat közlönye s ingyen jár a tagoknak. Ezen a helyen is ajánljuk a Iparművészeti Társulatnak a közönség pártolásába. Évi 5 forinttal, csekély árat árán tagjává lehet bárki, aki e célból a titkári hivatalhoz (Üllői-ut 33.) fordul. A Magyar Iparművészet januártól ismét nyerc színpadon s összeköttetésbe lép az összes külföldi művészeti lapokkal és intézetekkel, úgy hogy még teljesebb képét mutathatja a világ modern művészeti törekvéseinek.

**** A szatmári színház beherdése.** Szatmárról írják nekünk, hogy az ottani színházi bizottság az 1899—1900 évekre Rakodcsy Pál igazgatónak adta ki a színházat. Rakodcsy kivül még Somogyi Károly színházigazgató kérte a színházat, de kérvényit, mivel a kikötött övadékot nem tette le, figyelmen kívül hagyták. A színházat ingyen villamvilágítással és fűtéssel a város látja el.

**** Országos Színészbál.** Az Országos Színész-Egyesület ma tartott igazgatóválasztmányi ülésén elhatározta, hogy a farsang alatt a nyugdíjgyűjlet javára országos színészbált rendez. Alakítottak egy

vigalmi bizottságot, melynek tagjai Pázmány Dénes, Mészáros Imre és dr. Keszler Zsigmond lettek.

**** Az év első gyermekhangversenye.** A Telefon Hírmondó holnap (csütörtökön) rendezi az év első gyermekhangversenyt, amely a rendezésnél is érdekesebb lesz. Bana bícsi felkérésére közreműködnek benne: Könyg René, Szaládi Karola, Nándesy Géza, Úry Zsárd meg a Farkas Pali cigánybandája. Kezdete délután 5 órakor lesz. Este a felneveltek szórakoztatására az Operaházból a Királyi moulta előadását, azután pedig 11 óráig a rendező cigányzenét közvetíti a Hírmondó.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

© A Petőfi-Társaság nagygyűlése. A Petőfi-Társaság e hó 6-án pénteken tartja meg XXIII-ik nagygyűlését az Akadémia dísztermében. Táragsorozat: 1. Elnöki megnyitó beszéd. 2. Titkári jelentés. 3. „Nemzeti irányzat”, Rartha Miklós rendes tag. 4. Kötlemény prózában, Bárony István rendes tag. 5. „A vándor” (kötlemény), Ábrányi Emil rendes tag. 6. „Lámpaláz”, gróf Zichy Géza rendes tag. 7. „Szirmay Tamás, Szirmay Jób” (különi elbeszélés), Bartók Lajos rendes tag. 8. „Történet, amelynek nincs vége” (víg elbeszélés), Rákosi Viktor rendes tag. 7. Elnöki záró-szó. A nagygyűlést ebéd követi az István-szálló első emeleti termében.

© A Magyar Tudományos Akadémia az évi ülésrendje a következő: január 9-én a II-ik (filozófiai, társadalmi és történettudományi) osztály, 16-án a III-ik (matematikai és természettudományi) osztály, 23-án az I-ső (nyelv és széptudományi) osztály, 30-án pedig összes ülés, amelyen az 1899. évi költségvetést fogják tárgyalni. Februárban: 6-án a II. osztály, 13-án a III. osztály, 20-án az I. osztály, 27-én pedig összes ülés, 28-án a tagajánlások benyújtásának határideje. Márciusban: 6-án a II. osztály, 13-án a III. osztály, 18-án összes ülés. Jelentés a gróf Teleki pályázatról, 20-án az I. osztály ülés, 27-én összes ülés. Jelentés a Farkas-Raskó-pályázatról. Áprilisban: 10-én a II. osztály, 17-én a III. osztály, 24-én pedig az összes osztályok ülés. Májusban: 1-én I. osztály, 8-án II. osztály, 15-én a III. osztály, 29-én pedig az összes osztályok ülés. Júniusban: 5-én az I. osztály, 12-én a II. osztály, 19-én összes ülés és a III. osztály ülés. Július, augusztus és szeptember hónapokban az Akadémia nem tart ülést. Októberben: 9-én összes ülés és az I. osztály ülés, 16-án a II. osztály, 23-án a III. osztály, 30-án pedig összes ülés. Novemberben: 6-án I. osztály, 13-án II. osztály, 20-án III. osztály, 27-én pedig összes ülés. Decemberben: 4-én az I. osztály, 11-én a II. osztály, 18-án összes ülés és a III. osztály ülés.

© Az elváhatatlanok. Almási Tibamér ilyen című végjátéka könyv alakban is megjelent a Singer és Wolfner cég bizományában. Ára 30 krajcár.

Könyvek.

Budapest, január 4.

Szeretjük az egyszerű szívű embereket, mert szépen belátunk a gondolataik meg az érzéseik közé. Teljes bizalommal beszélgetünk velük, mert tudjuk, hogy nem kacérkodnak velünk mindenféle csalafintasággal. Egyszerre közvetlen és belsei kapcsolat támad velünk s az ő lelkiük közt. Rokonokká válnak, akikkel ők megbeszélnek titkos ügyeiket. Mi pedig rokoni részvételt hallgatjuk.

Egy pár könyv felszök az asztalunkon, régiebb-frissebb keletű. Jól megférnek egymás mellett, mert egyszerű, világos, meleg és művészi elmék alkotásai. Ha levezetünk bennük, egyazon ösmerős föld-szagg száll ki belőlük, a tavaszi erjedésben lévő föld illata, a mi földünké. Izlésrontó, eszmőritő operettek, meg kuplé-versek után a szűz tavasz gyönyörűsége. Özonnal telveik, mint a gazdag füves dombos vidék s a mi tudónk vágyakozva leheli azt be magába. Akadunk e néhány kötetben lapokra, amelyek a legüdebb tájképeket vetik élénk, közvetlenül és mesteri esettel. S ebben a tájképben egy csomó vérünkbeli való ember a staffage.

Az ember nem illik bele mindig természet-környezetébe. Néha zordonan kiválik belőle, mint Thury Zoltan egyenélyű alakja. Mások a szelid fenségű mezőségen humoros, siró-mosolygó marionettként baktak végig, például Gárdonyi Gézának egy pár figurája. Hol meg bolondul kizsákdak a lába előtt elnyúló nagyszerű panorámából és doktrínér hivatalnok-ember lesz belőle, aki társadalmi ambíciókat kerget. Példát rá tudnék idézni Lőrinczy György könyvéből. Azután meg teljes önfeladottságban bajlódik a maga belső-ügyeivel s nem látja, hogy azok minő öszippek a hatalmas természet geológiai küzdéseibe képest. Ilyeneket irt le a többi közt Tutsék Anna.

Megirtak mind a négyen egyszerű, jóságos szívvel, a tárgyuk is rokon, a mező, amelyen kalásztak, ugyanaz. Csak a vérmérsékük, a világlázófiájuk más-más. Thury a modern emberküzdelmek problémáit színezi ki. A nyomor az ő alakjainak közös levegője, benne csirázik ki az ember kétségbe-

esett küzdésének magja. Ez a küzdelem minden elbeszélésének problémája. Az osztályharcnak művészi formába öltöztetett előadása ez. Ha nem szegény ember tusakodik a hatalmassal, az urral, akkor beállítja küzdő félnek az alföld tüzes bikáját, meg a vasut gőzgépjét, amelyek egymásnak rontanak. Küzdés ez az uralmi régiókért, legfőbbbször a megélhetésért, néha az akarat érvényesüléseért. Thury a vezérekirró gondolatait viszi bele színes és teljes képeibe.

Gárdonyi kevésbé harcias temperamentum. Még ahol humorizál, ott is valamely mély melankóliát érzünk ki belőle. Ő azonföli, hogy nagy költő, típusa a csüdes magyar obszervátornak, aki tiszta fővel szemléli a jelenségeket, künn portyázzván a mezőn, a porták közt, az iskolaház előtt. A dolgok így vannak, — ez érzik ki a rajzaiból. Nem serkent minket átalakító programok prédikálására, mint Thury, hanem csüdes pipaszó mellett adja elő kis tragédiáit, amelyek mélyen meghatnak. A fáciit ez: Így rendezte be a természet, gyarlók vagytok ti emberek; holott Thury azt kiáltja: bűnösök vagytok.

A Lőrinczy György kötete is minden ízével magyar földből nőtt ki. Az ő írásaiban nem folynak drámák: ő ennek a mi földünknek derék népét mutatja be, amint az csüdes élelmességgel, ősemberi okossággal berendezkedik e siralom völgyében, hogy emberségesen leélje napjait. Az az ember, akinek vagyona öt hold homok s aki ezt a silány birtokot mély ösztönű szeretettel ápolja, dédelgeti, magához köti, az ő típusa. Onnan szedhette a felvidék déli részének magyar-tót keverékéből, amely oly jeles talentum és különösen figyelemre méltó. Az ő emberei igen komoly emberek, akik meggyőződésből ravaszkodnak egy kevéssé, mert hisz ez is hozzá tartozik az élet művészetéhez. A „Virókné tyukjai” például mesteri rajza ennek a típusnak. Más Tutsék Anna. Szelid, leheletesen finom lány, aki a ravasszágig sem tudna elmenni. Tiszta, világos nála minden, mint egy patyolatra terített asztal.

A négy író feltűnő lelki rokonságot tart egymással. Feltétlenül őszinték, pöz nélkül őszinték mind a négyen. Szeretik, igen nagyon szeretik ezt a földet és levegőt mind a négyen. Keresetlenek, csak azt adják, amit megéreztek s nem gyötrik magukat szenzációk után. Ráakadnak maguktól mindenre, ami emberileg jelentős, gyakran éppen ugyanaz a tárgy köti le valamennyiüket, annyira rokon a lelkiük. Mint ront be a nagyvilág ördögös találmánya, a vasut, a vidék rónájára, minő veszedelmeket ont magából füstjével, Lőrinczy is, Thury is megittak. Lőrinczynél a vasut egy kis családi fölfordulást okoz, Thurnál zord dramát. És mind a kettőnél diadalmasan vágat neki a jövőnek az ördögös acélmasina.

De bármily rokonságot lehesen is megállapítani ezekről az írókról, mind erős, különálló egyéniség. Egyazon hegedüre feszítet más-más hangu hurok, amelyek egy harmóniába zöngnek a száraz fán s ez a hegedű a magyar föld.

— Szalmafödél alá vágyom — végzi Gárdonyi egyik hőse a kötetet — akacfaból faragott tulipános butorkok közé. De megengedi-e az isten, hogy szegény legyek?

A szegényt úgy tetszik nekünk itt érteni, hogy: egyszerű szívű. S akkor kívánjuk ezt a kívánságot minden magyar írónak.

(A négy könyv: Thury Zoltán: — Ullrich főhadnagy; Singer és Wolfner kiadása. — Lőrinczy György: A magam földjén; Singer és Wolfner kiadása. — Tutsék Anna: Magunkról; az Athenaeum kiadása. — Gárdonyi Géza: Az én falum; Légrády Testvérek kiadása.)

TÖRVENYSZEK.

§§ A Kuria beszámolója. A Kuria ma délelőtt teljes ülést tartott Szabó Miklós elnöklésével, aki az újév alkalmából melegen üdvözölte az egybegyűlt birákat. A bírói kar szerencsekívánatait Czorda Bódog másodelnök tolmácsolta. Miután a múlt évi működésről szülő adatokat előterjesztettek, megalakítottak a Kuria kebelében működő bizottságokat. A könyvtári bizottság tagjai lettek: Czorda Bódog, Oberschall Adolf, Székács Ferenc, Beck Hugó, Németh Péter. Könyvtáros: Vajdásy Ernő. A Kuriai vegyes alapítványi bizottság rendes tagjai lettek: Pászti János, Németh Lajos, Asztalos Ab... nen Mór. Póttagok: Mezey Albert, Fabinyi F..., Sebestény Mihály, Németh Péter. A kisebb fegyelmé tanács rendes tagjai: Bene Kálmán, Szentimrey Jenő, Farkas Géza, Neuberger Ignác, Zachár Emil, Bibó István, Mező János, Frenreisz István; póttagok: Mikó Miklós, Tergovcsics István, Kormos Adolf, Illyés Károly, Vassilievits Vazul, Végli János, Hegedüs László és Fabinyi Ferenc. Lezavartak végül a felszólamlási bizottság tagjaira is, akiknek névsorát azonban később foglalkoztatni.

§§ Megőrült a tárgyalóteremben. Megrázó jelenet játszódtott le ma délelőn a büntető törvényszék egyik tárgyaló termében. Proszkowszky Károly lopási ügyét kezdték tárgyalni. Az elnök odaszélt a szolgáknak, hogy küldje be a vádlottat, akit a komáromi vár katonai börtönéből kísértek Budapestre. Két szuronyos utász-katonát közt belépett a vádlott. Szilárd lépésekkel, sápadtan lépett a rab katonára a bírák elé. Egy pillanatra némán állt, aztán hirtelen felkiáltott:

— Összegyűltek hát mind!?

A közönség felé fordult aztán és összecsapva kezeit, szivszaggató hangon hörgött:

— Mind összegyűltek! Megölték! Mit akartok!?

Az ijedség szótlanra tett mindenkit. A kísérő katonák is meglepetve néztek Proszkowszkyt, aki most öröngeni kezdett. Egyre ezt kiáltozta:

— Peddig szerettem azt a lányt! Szerettem! Azért is szerettem! Minek ölték meg!

Az elnök csöngetett. A két katonára megragadta a rabot, aki hadonázni kezdett. Összekulcsolt kezeit és felé emelte és markos örei alig tudták fékezni, hogy ne mozduljon.

— Hozzon gyorsan két börtönőrt! — szolt az elnök a törvényszéki szolgáknak. Aztán a katonák-örök-höz fordult:

— Vigyék ki ezt a szerencsétlen embert. A tárgyalást felfüggesztem!

A katonák nagynehezen kicipeltek Proszkowszkyt, aki folyton hadonázott. Két börtönőr érkezett rohanva a fogházból s azok segítségével sikerült a katonák-öröknek a szerencsétlen embert megfékezni. Ezalatt a törvényszék azt a határozatot hozta, hogy a vádlottat a komáromi helyőrségi parancsnoktól kikérkék és a törvényszéki fogházban megfigyelés alá helyezik. A végtárgyalást pedig elhalasztotta a törvényszék. Az örült katonát a délután folyamán a helyőrségi parancsnokság betegszállító-kocsin elvitette katonai kórházba.

§§ A pörös Goldstein Számi. A Goldstein Számi című országszerte ismert bohózat, amely néhány év előtt napról-napra megtöltötte a Városligeti Színház, most pör tárgya lett. A pört Kövessi Albert, a kozorus szerző indította. Halmai Imre vidéki színészi-reaktor ellen a szerzői jog bitorlása miatt. Ugyan az elnök azt hitte, hogy a Városligetben száznál többször eljátszott bohózat immár irodalmi közkinccsé vált és minden skrupulus nélkül színe hozta a darabot telt ház előtt, természetesen a nélkül, hogy az előreláthatólag zajos esetről a szerzőt értesítette volna. Kövessi az 6-budai Korona-kávéházban nézegette a vidéki lapokat, amikor hirtelen elkomorodott az arca. Szó nélkül távozott s egyenesen ügyvédjéhez ment, akinek indignálódva mondotta el, hogy Kis-Kun-Harsányban engedelme nélkül adják a Goldstein Számit. Az ügyvéd erre szerzői jog bitorlása miatt beporította Halmaist a budapesti törvényszék a minap meg is ítélte Kövessinek 120 forint kártérítést és a perköltségeket, kárpótlásul — a szubvencióért. Halmai megígérte, hogy a 120 forintot fogja fizetni, noha — úgymond — a Goldstein Számi nagyon rossz darab. Ez volt a bosszúja.

§§ A Damjanich-utcai rablógyilkos. Andrius Illés, a 16 éves gyilkos, holnap kerül a vizsgálóbíró elé. Az ügyészség megkeresésére a törvényszék elrendelte a vizsgálatot, amelyet Kiss István albiró fogantatott. Ő hallgatta ki mint soros vizsgálóbíró a gyilkosság reggelén a gyilkost. Az ügyészség már áttette az iratokat a vizsgálóbíróhoz.

§§ Uj Itélet Röntgen-sugarakkal. Két éve, hogy Monaszny György mesterlegény, szeretőjével Walla Erzsébettel egy kerepesi-uti fogadóban szobát bérelt. A lány elaludt, miközben Monaszny előbb a lányt, majd önmagát meglátta. A végtárgyaláson Monaszny azzal védekezett, hogy ő öngyilkosságot akart elkövetni s az első golyó véletlenségből érte Walla Erzsébet fejét. Ajtay tanár orvoszakértő, aki a leányt megvizsgálta, kijelentette, hogy Monasznynak igazra lehet, mert a lőt seb iránya mellette vall. A törvényszék mégis büntönsnek találta a vádlottat és egy esztendő börtönre ítélte el. A királyi tábla azonban, tekintettel az orvoszakértő véleményére elfogadta Monaszny védekezését s csupán gondatlanságból eredt súlyos testi sértésért ítélte el három hónapi fogságra. Az ügy törvényszéki referense Wiener Sándor vizsgálóbíró tovább folytatta a vizsgálatot és a Röntgen-laboratóriumban Walla Erzsébetet lefényképezte. A fénykép meglepő fordulatot adott az ügyben. Ugyanis Walla fejében két löcsatornáju golyó rekszik egymás fölött, a miből nyilvánvaló, hogy Monaszny szándékosan lötte meg szeretőjét. Egyes lapok azt írták, hogy a Kuria utasította Ajtayt, hogy a leányt vizsgálta meg Röntgen-sugarakkal, amit ő azzal az okadatolással, hogy a Röntgen-sugarak veszélyesek, megtagadott. Erre a Kuria az igazságügyi-orvosi tanácsához fordult véleményért. Illetékes forrás jelenté, hogy a Kuria határozatáról és Ajtay ellenszegüléséről szóló hír

légiből kapott. Való csak annyi, hogy a Kuria pótvéleményadásra szólította fel Ajtayt, mert az első véleményadásnál akkor küldték Ajtayt a leányt, amikor a seb helyét kiterjedt hegedés fedte s így a vélemény a sebet kezelő orvos hibás leírásán alapult.

BUDAPESTI NAPLO.

Megint egy esztendő pergett le azon a rokkán, aminek a szálaiból összeszójjuk napról-napra a világtörténelmet s becsületet komoly önérettel nézünk vissza erre is. Nem bizonyultunk haszontalanoknak. A nagy csomó betűben, amely napról-napra olyan tömegben lép el az országot, hogy újsággal lehetne betéríteni minden szántóföldet, a mi betűnk gyorsan, őszinte közvetlenséggel ferközött az intelligens magyar publikum lelkéhez s az elmult esztendő számunkra gazdagságot jelent sikerben, érdemben és becsülésben. Nemesak öregebbek lettünk, nemesak éltünk, hanem egy nagy lépéssel közelebb jutottunk ahhoz, hogy a Budapesti Naplót ne csak szeresse és becsülje a publikum, hanem hogy a mi újságunk legyen a liberális magyar értelmiség, maga az igazi, tisztesszabadelvű közvélemény.

Kedvezett célunknak az esztendő is. A magyar ember lábai alatt égett a talaj, mozgalmas és mód fölött fontos volt ennek az országnak a politikai élete mindenkinek, aki ennek a hazának a fia. Az újságnak nemesak azt kellett megmutatni, hogy újság tud lenni, friss hírmondója a tegnapi napnak, hanem a csillag szerepére kellett vállalkoznia, ami bevillágit egy vigasztalan, komor, mindnyájunk feje fölött egyformán fekete éjszakába. Kátoszban, a szélsőségek sietőgő kráterében vállalkozott arra a Budapesti Napló, hogy megmutatja a liberális közvéleménynek az utat a révbé, keresztül minden pocsolýákon, a megvásárolt, lekenyerezett, presszióval agyonnyomott, lehadzodott meggyőződés lábain keresztül — s hogy sikerült a munkánk, azt nem mi mondjuk, hanem az események, amelyeknek sulya alatt erkölcsileg összeropant a szemfényvesztés — és diadalra jutott az igazi, becsületesszabadelvűség. A nagy vásárban nem voltunk eladók s megmenteni segítettünk azt, a mi akárcsak jó magunk, nem volt hajlandó belevegyíteni a tisztességét semmiféle alkuba.

Itt volt előttünk a tiszta, kristály forrás, amiből merítettünk, ha tulságosan piszkos gözköbökben kavargott körülöttünk a numerusokban, a voksban még mindig uralkodó új politikai szellem: a komoly, tiszta és becsületesszabadelvűség, amelynek mi nemesak újságja, de tanítványa is vagyunk. Az ő lelkéből indulunk el s oda térünk vissza. És szolgáljuk azt a lelket mindenképpen: világítunk neki a homályban, mulattatjuk, megrikatjuk vagy mosolygásra derítjük, a szerint, hogy fellegese-e, vagy rózsaszínű felettünk az ég, hirt mondunk neki, mindig gyorsan, komoly, jóra való értesülések alapján, egy kis szenzációs hajlandósággal soha se támadva meg a hiszékenységet, szolgáljuk a családját, a gyermekeit, szeretettel igyekszünk behatolni a barátságába, hogy a miénk legyen a lelke s napról-napra nőjön az erőssége annak az újságnak, amit mi nem a magunk, hanem a köz javára alapítottunk ezeltűt három esztendővel kényelmes, meleg fészekből kiszakadva a bizonytalan kimenetelű vállalkozás eshetőségeibe.

Ma is azok vagyunk, akik voltunk. Ugyanaz bennünk a szellem, éppen olyan törhetetlen az igyekezetünk, csak az erőnk és a biztosságunk nagyobb. Igazat adott nekünk az idő s küzdelmünket szankeonálta az a nagy elismerés, a mi körülölel bennünket. Már nem a kezdes támogatásával járunk, hanem biztossan, emelt fővel s fegyverünk az az önérett, amire sikereink följosítottak. Miniket a publikum tett azzá, a mi most vagyunk

s kérjük a magyar értelmiséget, amelynek mi újságot csinálunk, hogy tartson meg a szive melegében bennünket továbbra is.

A Budapesti Napló szerkesztősége.

Előfizetési feltételek:

Egész évre . . . 14.— frt Negyed évre . . . 3.50
Fél évre . . . 7.— frt Egy hónapra . . . 1.20

Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése december 31-én lejárt, kegyeskedjenek az előfizetés megújításáról mielőbb gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

Mutatványszámokat kívánatra nyolc napig ingyen küldünk.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

József-körút 18.

TÁVIRATOK.

A német Bécs.

Bécs, január 4. A községtanács kimondotta, hogy ezentul csak német nyelvű beadványt fogad el, még ha külföldről és Magyarországról érkezik is.

Napoleon Viktor.

Brüsszel, január 4. A *Matin* közleményével szemben Napoleon Viktor herceg kijelenti, hogy neki, amíg Belgium vendégszeretét élvezi, eszeágában sincs csinyre gondolni s tartózkodik mindenféle forradalmi tervtől. A herceg nagyon eléltőleg szolt az antisemitizmusról, amely szegényére válik Franciaországnak. (met.)

A hódító Germánia.

Köln, január 4. A *Köln. Ztg.* közli a *Chinesische Allg. Ztg.*-nak azt a jelentését, hogy Amoyban a tiz kereskedelmi cég tagjai a mandarinok folytonos zsarolása miatt rövid uton elhatározták, hogy német alattvalókká lesznek. E célból az ottani német konzulhoz fordultak s engedelmet kértek arra, hogy házaikon német fölrású táblákat alkalmazhassanak s ezen a révén a német birodalom oltalma alá juthassanak. A konzul állítólag megígérte, hogy az ügyről jelentést tesz kormányának. Néhány kisebb kikötői gőzcsúkkún azóta már kitűzték a német zászlót ezek a kereskedők. A *Köln. Ztg.* erre megjegyzi, hogy ha ez a jelentés nem is felelne meg minden részletében a valóságnak, mégis örvendetes tanubizonyítást tesz arról, hogy a németeknek milyen nagy tekintélyük van a kínaiak előtt.

Orosz-porosz feszültség.

Berlin, január 4. Az orosz kormány nagyon el van keseredve orosz alattvalóknak Poroszországból való kiutasítása miatt. Pétervárról azt jelentik a *Berliner Tageblatt*-nak, hogy az orosz kormányt különösen az bántja, hogy harminc orosz munkásleányt, aki egy berlini cigarettagyárban dolgozott, kiutasítottak. A berlini rendőrfő ma kijelenti, hogy az orosz munkásleányok kiutasításáról szóló hír merőben aoptalan.

Török exodus.

Káeaa, január 4. Török forrásból jelentik, hogy Kréta szigetéről 20.000 török katonára vonult el. Most tizenegyet Krupp-fele ágyut szállítanak el az Izedin-erődből. Még öt szállítóhajót várnak ide, amelyek Kiszamoszából, Kandjaból, Szniából, Szpinából, Lonkából és Hierapetrából fogják elszállítani a török fűszerelést. Retimóbból már az egész hadikészletet elvitték.

Macedoniai kongresszus.

Szófia, január 4. A sokszor demantált jelentés, hogy macedoniai kongresszus van tervben, igaz. A kongresszust a kormány hívta egybe. (met.)

Közgazdasági táviratok.

Berlin, január 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Négy százalékos magyar aranyjaradék —. Osztrák koronajarakék 98.10. Osztrák hitelrészvény 226.75. Osztrák-magyar államvasut 154.90. Déli vasut 27.50. Északnyugati vasut —. Elbavölgyi vasut —. Orosz bankjegyek készpénz 216.45. Buschtiehradi 326.75 Orosz bankjegyek —. (Ultimo.) Lombard —.

Frankfurt, január 4. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) *Esti forgalom.* Osztrák hitelrészvény 226.30. Osztrák-magyar államvasut 155 —. Déli vasut 27.30. Magyar aranyjaradék —. Magyar koronajarakék —. Osztrák aranyjaradék —. Osztrák esztíjaradék —. Osztrák papíjaradék —. Bécsi bankgyesület —. Alpisi bányarészvény —. Olasz jaradék 93.00. Diskontó-bank 198.40. Laura-kohó 216.50. Harfem 178.50. Gyöngye.

New York, január 4. *Liszt* helyben 2.75. *Buza* helyben január 77.—, márciusra 78.3/8, májusra 75%. *Tengeri* január 42.3/8.

Chicago, január 4. *Buza* január 71.3/8. *Tengeri* január 37.3/8.

Nyiltér.

(Az e rovat alatt közlötöknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

Brüll Alfréd, tornyai Schosberger Rezsóné szül. Brüll Teréz, vajai és ibrányi Ibrányi Mihályné szül. Brüll Olga, Wolfner Gyulané szül. Brüll Hedwig egy a saját, mint az alulirt rokonok nevében fájdalomtól megtört szívvel jelentik, a felejtethetlen édesatyja, illetve nagyatyja, testvér és sógor

Brüll Armin

urnak

tözsdefinanácsos, Biharmergye törvényhatósági bizottságának tagja, stb. stb.,

szerdán f. hó 4-én hajnalban, tevékeny élete 64. évében rövid szenvedés után történt gyászos elhunyt.

A drága halott földi maradványai f. hó 6-án, d. e. 10 órakor fognak a gyászházból (Andrássy-ut 9.) a központi izr. temetőben levő családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni.

Budapest, 1899. január 4-én.

Áldás és béke hamvaira.

Brüll Zsigmond, fivére.

Hertzka Janka, Popper Julia, Keppich Antónia, nővérei.

Tornyai Schosberger Rezső, vajai és ibrányi Ibrányi Mihály, m. kir. honv.-huszár-százados, Wolfner Gyula, vejei.

Keppich Lipót, sógora.

Brüll Zsigmondné szül. Stein Danise, sógornője.

Schosberger Renée, Vilmos, Katinka, Ibrányi Erzsike, unokái.

Kérünk csendes részvétet és koszorúk mellözését.

Téli kura
a Szt. Lukács fürdőben
Budapest.

Rheumatikus bajok, köszvény, neuralgia, fejfájás stb. elcsúsz. Nagy lényegű lezoparás, külön fürdők. Massage, gépjógyógyászat. Lakás és teljes ellátás; (kószopos ár 25 ftt hetenként.) Lift, Meghívás kártya. Prospektus ingyen küld az igazgatóság.

Nyilatkozat.

Az Egyelérés december 29-iki számában két nyilatkozatot közölt, amelyek engem súlyos vádakkal illetnek. Az egyik nyilatkozat az Egyelérés szerint Schwarcz Jakab-német ered. Minthogy azonban - a múlt évi 12. számú, az eredeti bíráimok megtekintéséről dr. Dély Imre ügyvédemnél - említett hölgy rágalmának nyilvánítja a neki imputált nyilatkozatot, a rágalmazóval a büntető bíróság előtt fogok leszámolni.

A másik nyilatkozat állítólag Erdei Mariska kisasszonytól ered, e szerint az egyelőre eladott báli jegyeket részben visszakaptam és megtartottam, részben a jegyekre történt felülfizetésekkel az egyelőre nem számoltam meg. A nyilatkozat azok nevéit is tartalmazza, akiknek jegyét megtartottam, illetőleg felülfizetésével nem számoltam meg.

Hogy a nyilvánosság előtt reámszört rágalmak-kellő megvilágítást nyerjenek, alább szintén közlöm a névszerint felsorolt nyilatkozatait, amelyekből mindenki láthatja, hogy az illetők a jegyeket átvették, tehát én azokat nem tartottam meg. A felülfizetéseket pedig kimutatva láthatók az egyelőre nyomtatott évi jelentésben.

Ezekhez a rágalmakhoz méltán sorakozik az, amelyet a *Reggeli Újság* tegnapi számában *Freisinger* Lipót cikkasztásért bűnperbe vont egyetli szolgáló bontóadása nyomán közzétett és amelyet szintén a bíróság előtt fogok megcáfolni. Hitvány rágalmakkal iparkodnak az egyelőre vádaskodók engem is becsületemben megtámadni és a „calumniario audacter semper aliquid haeret” elvönben bízva, teljesen légből kapott rágalmakat sem rútnak a nyilvánosság előtt félhözni. En a büntető bíróság bícs belátásában bízva, remélem, hogy a galád becsületrontók meglik méltó jutalmukat.

Schönfeld Hermanné.

Másolat. Schönfeld Hermanné 5 nagyságának. Leveleire válaszul, értesítem őnt, hogy az Egyelérésben megjelent közleményt sehogyszem tudom magamnak megmagyarázni, amennyiben soha senkinek semmiféle nyilatkozatot vagy megjegyzést nem tettem sem Onról, és az egyelőre. Magam is óhajtanék tudni, ki meréselte nevetem így újjas rágalmakra felhasználni. 1899. január 2. *Schwarcz Jakab* s. k.

Másolat. Kijelentem, hogy Seiföld Hermanné és Erdei Mariska kisasszonytól őt forint lefizetése ellen a Szegénygyermekkert-Egyesület báljára egy belépti jegyet vettem át. Budapest, 1899. január 1. *Wolf Albert* s. k.

Másolat. Ezennel kinyilatkozatom, hogy múlt évben Schönfeld Hermanné és Erdei Mariska urhölgyek nálam voltak és én tőlük egy 5 - 8 - forintos jegyet átvettem. Budapest, január hó 1-én 1899. *Alfréd Rosenfeld* s. k.

Másolat. Tavaly a szegénygyermekkert-egylet javára adandó táncmulatságra jegyet vettem, úgy tudom 5 fttért, felül 5 fttot fiztettem. *Gróf Andrássy Aladár* s. k.

Másolat. Budapest 1899 január 1-én. Ezennel kinyilatkozatom, hogy múlt évben Schönfeld Hermanné urnőltől és Erdei kisasszonytól egy 5 forintos családi jegyet átvettem, ugyszintén iródban Roth Viktor barátom egy 3 forintos jegyet átvettünk. - a szegény gyermekkert-egylet jegyei voltak. *Pollák A. s. k.*

Szerkesztői üzenetek.

- Kéziratokat nem adunk vissza. -

Annica. Erről a dolgról nagyon sokat írtak és vitatkoztak már. E sorok írójának véleménye az, hogy ne a színházak, újságok és regényírók alkalmazkodjanak a fiatal lányok ízléséhez, hanem a fiatal lányok csak oly darabokat nézzenek meg, csak oly cikkeket és regényeket olvassanak, amelyeket az édes mamájuk jónak lát. Nagyon furcsa azoknak az okoskodása, akik azt mondják, hogy „íme, már színházba se vihetem a lányomat!” Hát persze, hogy nem viheti, se is vigye. Mit keres a fiatal lány a színházban? Járjon akkor színházba, amikor erkölcsös történeteket adnak, s maradjon el Sh kespeare nem történeti drámáitól éppugy, mint Hennequin vagy Valabrègue ur pikáns mókáitól. A színház sokkal nagyobb jelentőségű és nagyobb stílusban kialakult intézmény, mintsem hogy a fiatal kisasszonyok ízléséhez alkalmazkodjék. Ha a publikumnak nem tetszik valami darab, nem megy el a színházba, s így a direktor kénytelen más darabot adni. Színház-financiális szempontból az a jó darab, amely sok pénzt hoz. Ha Valabrègue ur hoz sok pénzt, ő irt jó darabot. A fiatal lányok előbb nézessék meg idősebb rokonaikkal a darabot, s ha azok ajánlják, nézzék meg. Addig azonban olvassák *Ohnet* György és *Beniczky*né *Bajza* Lenke regényeit, amelyekben annyi az erkölcs, hogy szinte élvezet, és várják meg, míg asszonyok lesznek. Akkor aztán tisztába jönnek *Ohnet* urral is, *Beniczky*né kegyelmes asszony írásával is, és elolvashatják, megnézhetik *Shakespeare*, *Balzac*, *Zola* és *Hauptmann* munkáit, amelyek utóvégre is többek közt a legnagyobb alkotásai a világ irodalmának, s amelyek fölött azok az urak és hölgyek, akik még ma is a realizmus szennyeről beszélnek, nincsenek hivatva itélkezni.

Központi kávéház. *Eperjes*. Tévedni méltóztatnak. Mi nem hagyunk választ nélkül egyetlen kérdést sem, amelyet előfizetőink intéznek hozzánk. Ha választunk egyszer-mászor kések, azt sem lehet csodálni, annyi a kérdés, amelyre felelünk kell s annyi a közérdekű esemény, mely sokszor a már meirít s nyomdába adott válaszok megjelenését napokig is késlelteti. De sorrendet is kell tartanunk a válaszadásban, különben joggal neheztelnének meg reánk azok az előfizetők, akik korábban intézték hozzánk a kérdéseiket. Különbön - úgy tudjuk - az önk sorsjegy-kérdéskösdésére is már választottunk. Az üzenetek hogy tömege miatt bizony nem emlékezőnk már a napra, amikor a válasz megjelent, de hogy megjelent, egész biztosan tudjuk. Szíves üdvözet.

67010. joghallgató Posony. Levelét csakugyan nem kaptuk meg, különben már rég válaszoltunk volna kérdéseire. Budapestben több zeneműkiadó-vállalat van, (*Harmonia*, *Váci-utca*, *Méry Béla*, *Dorottya-utca* 6. stb.); legelőszerebb többnek megtenni az ajánlatot, hogy a legkedvezőbbet aztán elfogadják. De nem hisszük, hogy honoráriumra számíthatna, sőt alighanem a szerzőtől fogják követelni a nyomdai költségek viselését. Szomorú állapot, de már így van, - címszer zeneszerzőink is csak csekély tiszteletdíjat szoktak kapni. Amennyiben cimbalomra szerzett művekről van szó, jó lesz *Schunda V.*-hez (Magyar-utca 22.) fordulni. A főherceggasszonytól audencián vagy folyamodásban kell majd engedélyt kérnie, hogy neki ajánljassa műveit. Máskor is szívesen rendelkezésére állunk.

Remény. A mama távollétében nem illik vizitelt jelentkezni fiatallembert elfogadnia. Ne legyen szerelmes olyan ifjuba, aki a barátnőjének udvarol. Az ilyen kis leányoknak - mert annak sejtjük - még nem kell ilyesmin jártnatja az esztét.

Fiatal leány. Nem szabad viszonzoznia. Alkalmadtán illik megköszönni személyesen, de levélben nem. Ez volna éppen jó ok a pletykára.

G. A. Budapest. Hogy hogyan lesz írva, azt mi előre nem tudhatjuk, de hogy egy l-lel kell írni, azt tudjuk és valljuk.

T. B. Edinburg. Szép sorait, amelyekkel a tengeren túlról üdvözölte a *Budapesti Naplót*, hálás köszönettel vettük s jó kívánságait szeretettel viszonzozzuk. Kérdésének utána jártunk, de tudomásunk szerint *Macaulay*nak az a munkája eddig nem jelent meg magyar fordításban.

Kíváncsi. 1. Tisztelni azt a nőt tisztelné jobban a férfi, aki barátságos iránta. A hideg közönyös természetű azonban - általánosságban - könnyebben gyullasztja lángra a gyöngébb férfiszíveket. 2. Az a kifejezés azt jelenti, hogy „nem tudom, miért vagyok úgy utkjában?” 3. Bátran elmehet.

Margit. Nem illik, de nem is tanácsos. Küldésen meghívót.

M. M. Arad. A jókívánatokat hálás szívvel fogadja a szerkesztőség. *Horváth* Elemér kollegánk nagyon örül, hogy kis költeményét megzenésítette s addig is köszönetét küldi, amíg magánlevelet írhat.

M. G. Egész bátran. 1. Az még semmire se kötelez, ámbár a nénikék bizonyára messzemenő következtetéseket fognak belőle levonni. 2. Sem megokolással, sem a nélkül nem szabad visszaküldeni, ha nem névtelenül küldik a bokráttát.

B. V.-né. 60.755. Igenis *Gergely* Gizella; jelenleg *Miskolcon Tiszay* Dezső társulatánál szubrett; huga a mi munkatársunknak.

Öreg. Dunaföldvár. Tudtukkal nem lett beteg és így nem is helyettesítette senki.

H. L. Kisebb igényű lapba való. Nekünk nem eléggé kész munka még. - **H. A.** Kívánsága szerint pár napig megőrizzük a kéziratot. - **E. L.** Csinos dolog, de nem nekünk való. A verses forma komoly dolgokban szokatlan lenne kissé a mi lapunkban. - **A. G.** Érdekes megfigyelés, de jobban szeretnénk, ha történet keretében lenne illesztve ez a figura s pár nagy esetvonással megrajzolva. Az alak nem elég súlyos ahhoz, hogy belőle teljék ki a tárcsa. Minthogy azonban másutt talán elhelyezheti, félretettük e kéziratot. Valamelyik délután szíveskedjék a rovat vezetőjétől átvenni. - **B. P.** Sajnálattunkra, nem nekünk való. - **Aesculap** A belügyminiszterhez kell folyamodnia, de be kell bizonyítania, hogy bár az anyakönyvben *Salamonnak* van bejegyezve, általánosan más néven szólították. E nélkül nem igen engedik meg a keresztnev megváltoztatását. - **Chetrev.** *Szolnok.* Elvből nem közlünk a tárcarovatban olyan dolgot, ami már más lapban megjelent. - **Z. M. Szarvas.** Szíves ajánlatát mely köszönettel fogadnók, ha már nem lenne teljes az a gárda, amely beunúnk munkánkban támogat. Így azonban le kell mondanunk arról, hogy munkatársaink közé számíthassuk. - **Gy. B.** Hozzánk nem érkezett meg a novella. - **R. A. Arad.** Sajnálattunkra nem közölhető.

Józi bácsi. 1. Járjon kényelmes cipőkben s vegyen minél többször lábvizet. 2. Mind a kettő egyhangulag választották meg. 3. *Báró Bánffy* Dezső 55 éves múlt. 4. A nemzeti párnak 30, a néppártnak 17 tagja van. - **Előfizető felesége.** *Gr. Sz. S.* még nem lakik Budapesten. A szövetkezet helyisége: *IV. Kaplony-utca*ban lesz. Az állásokért való folyamodványok *Hajós József*hez intézendők (*IV. Egyetem-utca* 2.) Megkivánt kvalifikáció: kereskedelmi akademiát végzettség. - **M. J. Veszprém-Vasza.** Szíves ajánlatára sajnálattunkra nem reflektálhatunk, mert könyvek kiadásával nem foglalkozunk. - **S. J. Csaba.** A *Damjanich-utca*val parhuzamos. - **K. J.** Egész 1848-ig mindig. - **B. K. Újszász.** Ha évi fizetése a 300 forintot meg nem haladja, saját személyére nézve a közunka-adó alól föl van mentve, ha azonban évi fizetése több, akkor azt teljesíteni, illetőleg megváltani tartozik. - **Budapest-Fiume.** A képviselőház megalakulásakor a legfiatalabb képviselő gróf *Zichy* *Jakab*, a gönci kerület képviselője volt, aki 1872. április 2-án született. - **S. A. Takta-Kécs.** Egyszer nem válaszoltunk a kérdéseire, de ugylatszük, nem olvasta elég figyelmesen a lapot. Most ismételtük, hogy olyan föltisztázott, melyről beszél, lapunkban nem volt szó; kolozsvári szeretetházi sorsjegye nem nyert és hogy az *Újságról* Egyesület sorsjeltekának huzásait közölni fogjuk. - **H. J. I.** *Kladd* álnév alatt *Merkl* *Adolf* kollegánk rejtőzik. A kérdezett *Vers* címét egy korábbi üzenetünkben már közöltük, bizonyára van is róla tudomása. 2. *Nógrády* *László* szolnoki főgimnaziumi tanár. 3. Igen, nem is tanit. 4. Kérdéseire mindig szívesen és örömmel válaszolunk. - **Nadány.** 1. Olyan című lapot nem ismerünk. 2. A bandérium rendszerint az illető vidék népviseletét mutatja be. - **Pölgar.** Méltóztatssék átnezi a *Budapesti Napló* legutóbbi számot, valamelyikben meg fogja találni kérdésére a választ. - **D. J. Miskolc.** 1. *Gróf B. A.* képviselő lakása *IV. Kecskeméti-utca* 7. Levelét címezheti a képviselőháza is. 2. A newyorki osztrák és magyar nagykövetszéghez forduljon, csak ott kaphat az illető fölét felvilágosítást. - **P. A. Alsó-Lendua.** *Hj.* *Nágel* *Ottó* köleskönyvtára, *VII. Kerepesi-ut* 8. - **68.599. számú előfizető.** 1. Magántisztviselők Országos Egyesülete. 2. A tornatanári tanfolyamot rendszerint a nyári szünidőkben tartják meg a *Nemzeti Tornaegyesületben* (*VIII. Szentkirályi-utca* 26. szám.) A képesítés föltételeit ott tudhatja meg *Maurer* *Rezső* tornatanár-művezetőtől. 3. Akarmelyik vasuti menetrendből elődöntheti a fogadást. - **Borviszágó.** Azok az ellenőrző bizottságok már minden városra területén fönnállanak. Újabb állások szervezéséről nincs tudomásunk. - **H. M. Nagy-Kőrös.** 1. Az új horvát miniszter a horvát-szlavon-dalmát magyar miniszteriumban (*I. Vár, Uri-utca* 32.) fogad, mindennap 10-12 óra között. 2. Méltóztatssék ezt a közös hadsereg szervezetében megnézni, amelyet bizonyára megtalál az ott állomásozó ezred tisztai könyvtárában. 3. Fogyasztási adót főt vagy sült hus után nem kell fizetni. - **W. J. Újpest.** Nem a rendőrségnek, hanem a rendezőségnek jelenítse be az esetet. - **Sarospatak.** 1. Ha orvosoltatja magát, rövid időn meggyógyulhat. 2. A köhögés még nem jele a tüdővésznek. Minden esetre vizsgáltsa meg magát orvossal. 3. Van sok zsidó tagja, neveiket azonban ezen a helyen nem közölhetjük. 4. Vége meg *Karódy* magyar-német levelezőkönyvét. 1 forintért megrendelheti a *Budapesti Napló* kiadóhivatalában.

KÜLÖNFÉLEK.

A meg nem fagyott tótok elégiája.

Egyhangú, díctelen a títok élte,
— Szárnyára a tótot sohse vett a hír —
Ha egynehány-szor-tíz évét leléte:
Föltűnés nélkül nyeli el a sir.
S bár nincs, amely nem általa szülemék,
Palota, ház — a város díszel:
Utána mégse marad semmi emlék,
Neve csak az újságba sem kerül.

Bizony, a végzet mostohán bánt velünk,
Nincs is más jóbarátunk, mint a tél,
A tél, amikor reménykedve élünk,
Sohajtván hidegen: a szél ha kél.
A szél, amely elfűjja szeretszéljél
A sorsunkon sírott sok bús panaszt
S amely, szabadban künn ha ér az éjjel:
Dicsőséget szerzőn — csonttá fagyaszt.

S amikor már javában fagyunk csonttá:
A falánk farkascsorda megjelen,
Bendőjök a pecsenyét megöröntözt,
S felállnak minket mohó-éhesen.
S mire az új sötétje elhalványul,
S az első bricska arca csikorog:
Belőlünk már egyéb sinca maradványul
Csupán az árva, üres bocskorok.

Újságainknak ezt megírták nyomba,
Buzgón a vidéki levelezők,
S halálunk híret a lapban kinyomva,
Mi boldog büszkeséggel élvezők.
Kik életünkben csupa semmi voltunk,
Ügyet akik senki sem vettett:
Most hírnevesett tett tragikus holtunk,
Szerezvén irigyelt becsületet.

Igen bizony — mert dús örököt szerzett
A gyermekünknek e díszes halál!
Hozzá képest az úri koldus-szerzet,
Kinek szájában összefut a nyál.
Ha a mi fiunk szól dicsékvő szóval:
Az én papámat farkas ette meg —
A tiedet nem... látható egy szóval,
Hasznunkra váltott, hogy megettenek,

S mivel a halál ügyis eljön értünk,
Ohajtván ezenemődn halni meg,
A téltől most is minden jót remélünk,
De ah, a tél az idén nem hideg!
Hó nélkül csupaszok a fák az erdőn,
Jégkéreg nem fedi vizok színet,
Vacsogó foggal nem járunk didergőn —
S a tótot a farkas nem tépi szét!

Pedig melyért minden költő sovárog,
Nekünk az az a híres szép halál!
Fáradt testünk halogy a toportyanok
Gyomrában örök nyugvást, ott talál,

REGÉNY.

Thiel, a vasuti ör.

(5) — Elbeszélés. —

Írta: GERHART HAUPTMANN.

Percekig feleségre erős természetén jártatta a szemeit, aki elfordult arca ide, oda botorkált és még mindig valami megfogható dolgot keresett. Megtermett, félig meztelen melle kidagadt az izgalomtól és a fűzőt szétrepesztéssel fenyegette, széles csipőit a fülhuzott szoknyái még szélesebbnek mutatták.

Erő forrt ebben az asszonyban, legyűrhetetlen, meggyőzhetetlen erő, amelyhez képest Thiel gyöngének érezte magát.

Könnyen, mint valami finom pókháló és mégis erősen, mint egy vasrácsozat körülfonta, hogy lebilincselje, legyőzze és elaltassa. Ebben az állapotban egyetlen egy szót sem mert volna hozzá szólni, legkevésbé korholót és így Tóbiásnak, aki könnyektől elázva, megfélemlítve egy sarokban szontyorgott, látnia kellett, mint veszi magához az édesapa, a nélkül, hogy még csak rá is tekintene, a padkáról az otthon felejtett kezyeret, látnia kellett, hogy mint egyetlen magyarázatot odatartja az anyja elé és rövid, szórakozott fejbőlöntés után nyomban eltűnik.

III.

Ámbár Thiel lehető gyorsasággal tette meg az erdei utat, mégis a szokott időnél tizenöt percet később érkezett rendeltetési helyére.

A kisegítő ör, beteges emberke, aki öt szolgalatában fólváltotta, már elhatározta, hogy föléri a kis házikó homokos lemezét, amelyen a fekete számok messze láthatók.

S ezért van, hogy pálinkás butykos mellett,
Nem állván mindedig bé a hideg:
Egy gondolat bánt minden tóti keblet:
Oh jaj, ágyban, párnák közt halni meg!

Ne tedd, hogy reánk szálljon ez a szegény,
De add, deresszakállu Tél apó:
Hegy a hőmérő zérón alul legyen,
Jó mélyen is hulljék sűrűn a hó.
S hogy a szabadban künn ha ért az éjjel,
Amely dermesztő fagygyal csikorog;
Hogy farkasok tépték a testünk széjjel —
Add, hirdethessék üres bocskorok...

Kiadó.

Boldogtalanság — boldogság.

Inség, szerelmi bú, betegség,
Egy holttemet, mely rögebe hull...
Arcom se rándul, hogyha nézem,
Állek merően, szótlanul.

De boldogságot hogyha látok,
— Én nem tudom, mi van velem, —
A szívem összeszorul, érzem,
S elfordulok és könyezem.

Fehér Jenő.

† A halotti beszéd mint keresti forrás. Egy elszegényedett belga nemes, *Walt de Kellow* ur került a napokban a párisi rendőrség tömlőcsebe. Nevezett ur meglehetősen viharos ifjúsága leteltével egy nap arra ébredt, hogy a reá hagyott tekintélyes vagyomból szerencsésen elvertó az utolsó bankót is. Ekkor kereset után kellett látnia, s minthogy tekintve vagyoni állapotát, nem aspirálhatott képviselői mandátumra, elhatározta, hogy meglévő szónoki tehetségét halotti beszédekben fogja értékesíteni. Figyelemmel kísérte tehát az elhalálozottak névsorát, s kifogástalan fekete ruhájában megjelent minden polgári temetésen. A gyászolók közé vegyülve, míg a menet ünnepélyes lassusággal haladt a temető felé, valamely beszédes szomszédjától feltűnés nélkül megtudakolta a megboldogult viselt dolgait, sajtáságait és minden kimagaslóbb eszeledetét. A nyitott sir előtt azután hirtelen kivált a sorokból *de Kellow* ur imponáz alakja, s szónoki pózba vágva magát meleg-becsúztatott tartott az elhantolandó felett. Hangja meg-megcsuklott az erzelgősebb fordulatoknál, arcáról vegtelen fájdalom tükröződött, szemében a megindultság könnyei rezegtek, ékesszólását pedig megirigyelhetők volna *Cicero* és *Bossuet*!

A rokonok, akik eleinte érthető idegenkedéssel fogadták az ösmeretlen szónokot, csakhamar megtanítottan hallgattak malasztos szavait; a beszéd végezetével pedig rendszerint zokogva borult a boldogtalan özvegy *de Kellow* ur nyakába, és az aranyzáru szónok, aki, amint beszédjéből kitűnt, meghitt barátja

A két férfi kezét fogott, pár szót váltottak és elváltak. Az egyik az örházban tűnt el, a másik keresztülment a sineken, annak az utnak a folytatását használva, amelyen Thiel jött. Száraz köhögése előbb a közelről hallatszott, azután távolabbról a fakon át és elhalt azután az egyetlen emberi hang is ebben a magányosságban.

Thiel most is, mint mindig, az örház szűk, négyzetes szobájának a szokott mód szerint vajó rendbe hozásához fogott. Gépiesen végezte dolgát, miközben gondolatban az utolsó órák eseményeivel foglalatkodott. Kis karéj kenyérét a keskeny barnára mázolt ablakdeszkára tette, ahonnan a pályát szépen be lehetett látni. A kis, rozsdás kályhában tüzet rakott és egy bögrét tett rá, amelyben hideg ón volt. Hogy azután valami rendet csinált a szerszámjai között, lámpája tisztogatásához fogott, amelyet mindjárt olajjal is megtöltött.

Mikor mindez megtörtént, a haragban három ütés jelezte, amely meg is ismétlődött, hogy egy Boroszlóól jövő vonatot a legközelebbi állomásról éppen most indítottak utnak. A legkisebb izgatottság nélkül Thiel még jó ideig bent maradt az örházban. Végre kezébe vette a zászlót és a löporos tászkát, lassu léptekkel kiment a szabadba és lustán átbálagott a keskeny, homokos uton a körülbelül husz lépésnyire levő vasuti átjáróhoz. Az átjáró sorompóit Thiel minden vonal érkezése előtt és után pontosan lezárta, illetve kinyitotta, ámbátor azon az uton ritkán járt valaki.

Elvégezte a munkáját és odatámaszkodva a fekete-fehér sorompóhoz várakozott.

A pálya jobbról is, balról is beláthatatlan messziségben benyílt az erdőbe; mind a két oldalon a lucfenyők meredeken nyultak a magasba, egymásközt nyílt utat hagytak, amelyet a vöröses kavicsokkal behintett pálya töltött be. A fekete, párhuzamosan haladó sinek valami óriási vascsokornak látszottak, amelynek keskeny csücskét a látóhatár egy közös pontján találkoznak.

volt a megboldogultnak, természetesen hivatalos lett a halotti torra, amely Párisban még most is divik.

Hogy *de Kellow* ur a lakomán minden megtötszaga dacára kitűnő étvágygyal étkezett, hogy zsebeit megtömté elemzősáival, nehogy legközelebbi halotti beszédjé koplalni legyen kénytelen, azou senki sem fog csodálkozni. Mintkogy *Kellow* ur azonban mindezekkel nem látta kellőleg megtulalmazva ékesszólását, rendszerint az elsiratott házigazda evőkészletéből is elsajátított néhány darabot, a napokban végre a rendőrség kezébe került, s most alkalmasiut bőven lesz érkezése legközelebbi halotti beszédét megszerkeszteni.

† Egy japán férfi ideálja. Egy japán újságban Vaison városában (Korea) a következő hirdetés jelent meg:

Huszonhét esztendő fiatal ember, vagyontalan, nyugodt természet, tekintélyes havi jövedelemmel, keves rokon-sággal nől óhajtt venni egy hölgyet, akinek huszonegy esztendőnek kell lennie és a legjobb egészségnek kell örvedenie; az átlagosnál szebbnek kell lennie; a számolásban föltétlenül járatosnak kell lennie; a varrásban hasonlóképpen; nem szabad neki tulsokat beszélnie; valami kis vagyónak kell lennie; éretnyesnek kell lennie; gyűlölnie kell a szesz italokat és kevés, vagy akár egyetlen rokona se legyen.

† Adómentes milliók. Miss *Hetty Green* nevét különös irigységgel irjuk le, mi, akik adózó polgárok vagyunk. Igaz ugyan, hogy az ex-lex tartama alatt mi se fizetünk adót, de miss *Hetty Green* ezt teszi minden esztendőlkön át. A törvény ugyan mást rendel, de hát a törvényt a miss mibe sem veszi. Ime az ok, hogy miért teszi és teheti ezt.

Ötszáz milliója van neki. *Brooklynban* lakik, egy kis hónapos szobában, amelyért 15 forintot fizet. Vagyonát a newyorki nagy bankokban helyezte el, tudomásukra hozva egyben, hogy arra az esetre, ha letétjeit megadóztatják: felmondja azokat. Amire a bankok tudomására hozták a városi tanácsnak, hogy ha megadóztatja a miss *Green* letétjeit: fölmondják a kölcsönüket és egyáltalán nem kötnek semminemű pénzüveget sem a várossal. És a városatyák meghallgatván a főszámvévót: kénytelenek voltak engedni a miss akaratának. Elvégre is nem lehet ruinálni egy egész várost egy asszony adója miatt. *Green* asszony tehát a pénzével adómenteslegé vett magának — ingyen, ami azonban kevésbé fölhaborító igazságtalanság, mint az, amelyet a város követ el akkor, amikor az ő adója

Szél kerekedett. A táviró oszlopokról, amelyek a pályát kísérték, zümmögő akkordok hallatszottak. A drótokon, amelyek mint valami óriási pók hálója oszlopról oszlopra nyultak, sürién egymás mellett csiesergő madarak serege telepedett le. Egy barkály röpött el Thiel feje fölött, a nélkül, hogy csak föl is nézett volna.

A nap, amely éppen most hatalmas felhők szárnyán ereszkedett alá, hogy a sötétzöld lombtengerbe süljedjen, biborvörös sugarakkal vontá be az erdő fölött a levegőt. Mintha tűt fogott volna a lucfenyők oszloprengetege a töltésen innét, úgy izott, mint a vas.

A sinek is megtűzesedtek, mint a tűzes kigyók, ám ezek leghamarabb kihültek. És lassan a tűz a földről a magasba szállt, tűnező hideg fényben hagyva hatra előbb a fenyők töveit, azután koronáik legjavát, végül az erdő legszélsőbb részét pirosba hajló árnyékkal megsimitva. Csöndben, ünnepélyesen ment végbe ez a pompás színjáték, Az ör még mindig mozdulatlan állt a sorompó mellett. Azután előbbre ment egy lépéssel, a látóhatárnál egy sötét pont, ott, ahol a sinek találkoznak, mindinkább nagyobboldott. Pereről perere növekedett, mégis, — úgy látszott — mintha egy helyben állna. Hirtelen mozogni kezdett és közeledett. A sinek kocogtak, zümmögtek, azután ritmikus ütés hallatszott, valami mélyesges robaj, amely hangosabb és hangosabb lett, míg végül egy közeledő lovascsapat patkócsattogásához hasonlított.

Puffogás, priszkolás ütötte át a levegőt; azután hirtelen beleordított a csöndbe valami örült dübörgés, a sinek meghajlottak, a föld megrengett, — erős légnymás — porfelhő, gőz és füst támadt — és a fekete, robogó szörnyeteg elröpült. Ahogy támadt, úgy lassan-lassan elhalt a zaj. A gőz elpárolgott, ponttá törpülve lengett a távolban a vonat és a vőn, szent csöndesség az erdő mentén elfoglalta birodalmát.

(Folytatása következik.)

összegét arányos tételekben egyes más adózóktól szedi be. Mert ezt is megtette. Nagyon amerikai is, szinte bibetellen történet. Elég nem volna teljes, ha hozzá nem tennék azt is, hogy az Egyesült-Államok e leggazdagabb asszonya naponta gyalog megy át a brooklyni hídon. Gyalog csak azért, hogy öt krajcárt igy megtakarítson. . .

— Az újvívi üdvözlöt. Az orvos: Na, hogy vagyunk, kedves barátom? Alsunk-e már?

A beteg: Hagyja el kérem, doktor ur, még mindig semmi javulás. Csak nem minden éjszaka körülbelül ötig álmatlanul fetelegnek az ágyamban.

Az orvos: Hát nem vette be azokat a porokat, amiket rendeltem?

A beteg: Bevettem, bevettém, de mert csak nem javult az állapot, abbahagytam a dolgot. De igaz, egy jó éjszakám még is volt! Tegnapelőtt kivételesen pompásan átaludtam az éjszakát.

Az orvos: Ho hó, ennek a végire kell járunk. Mit is csinált akkor este?

A beteg: Semmit sem. Tiszta véletlenség volt az egész.

Az orvos: Lárifári, véletlenség... nincs véletlenség! Mondja csak, mikor feküdt le?

A beteg: Pontosan tizenegy órakor.

Az orvos: Mondja el részletesen, mit csinált, mielőtt lefeküdt?

A beteg: Irtam.

Az orvos: Mit irt?

A beteg: Újvívi üdvözlöt.

Az orvos: Ez az! Ezentul írjon minden este egy újvívi üdvözlöt. Ez biztosan segíteni fog a baján.

— A „kalauer.” Zsilip urhoz szól egy hölgy: — Kedves Zsilip, ön oly szellemes ember, mondjon egy kalauert (szójáték.)

Zsilip szerényen kérdezi:

— Alós kalauert parancsol, vagy felsőset? . . .

Kiröppent.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

Osztrák-Magyar Bank. A jegybank állása december 31-én a következő volt: Bankjegyforgalom 737,476,000 forint (+ 26,000,000 forint), ércérték-készlet: 490,988,000 forint (— 703,000 forint), váltótárca: 258,483,000 forint (+ 37,526,000 forint), lombard-üzlet: 34,574,000 forint (+ 3,444,000 forint), a bankjegyforgalomból adóköteles: 44,924,000 frt. (+ 36,641,000 forint).

A Budapesti Bankgyesület Részvénytársaság Frankl Józsefet, az itteni Frankl és társa bankház főnökét, igazgatósága tagjává és egyszerű tagként a banküzlet vezetését nyerte meg. Frankl ellenfele, hogy tevékenységét mint a Bankgyesület vezetője még e hónapban megkezdhesse, már töröl-

tezte cégét. Minthogy a cég egyuttal a bécsi Thorsch M. fiai bankház is képviselte, ennél fogva oly meg egyezés jött létre, hogy a Bankgyesület a Frankl és társa cég üzleteit tetszőszerint egészben vagy részben átveheti.

Bosznia-hercegovina 4 1/2%-os tartományi vasúti kölcsön. Január hó 10-én lesz az aláírás a bosznia-hercegovinai 4 1/2%-os tartományi vasút kölcsönnek 22 millió korona névértékű kötvényeire, a lapunk folyó hó 1-iki számban felsorolt aláírás helyeken, Budapest és Pesti magyar kereskedelmi banknál, továbbá a Pesti magyar kereskedelmi bank váltó-üzleténél (V. Dorottya-utca 1. sz.) és a bank fiókosztályainál: II. Fő-utca 4.; IV., Kossuth Lajos-utca sarak; V. Váci-körút 74.; VI. Andrássy-ut 21.; VIII. József-körút 53.; X. Köbánya. Különösen ki kell említeni azt, hogy Bosznia-hercegovina állami kiadásait saját bevételéből képes fedezni. E tartományok legjelentékenyebb bevételét a dézsmajövedelmek, a dohány- és sójövődék, a bányászati és erdészeti folyó jövedelmek képezik. Az előírások, melyeket az osztrák és a magyar kormányok felülvizsgálni kötelesek, már évek óta feleslegesen mutatnak ki, mely felesleg a zárszámadásnál az előirányzott feleslegket mindég meghaladják. Az 1899. évi bosnyák költségvetésben 19,496,780.— forintnyi szükséglettel 19,549,250.— forintnyi fedezet áll szemben. Néhány apró tekintetbe nem jövő maradvékosság kivételével ez idő szerint Bosznia-hercegovina tartományok adósságai nem egészen 12 millió forintra vágják. Szükséges és produktív vasútépítkezések céljaira felvett ezen új 4 1/2%-os kölcsön legfeljebb 60 éven belül fog törlesztetni, amely törlesztés az első hat év alatt nem sorsolás, hanem a kölcsönkötvényeknek félevenekinti visszavásárlása útján történik, amely körülmény a kötvények vevőire nézve különös előnyt jelent. A kötvények vásárlóinak e szerint a következő hat évre a sorsolást ellenőrizniük, valamint a pari árfolyamon való kisorsolás folytán beálló agiovesztés veszélyétől tartaniuk nem kell. Ezen időre a kötvénybirtokosok részére levonás nélküli tiszta 4 1/2%-os járadék van biztosítva és csak 1905. évi július 1-től fogva van a kormány feljogosítva arra, hogy sorsolásokat ejtessen meg, a kölcsönt teljesen felmondja, vagy esetleg a kölcsönt konvertálja. Tekintve a kölcsön ezen előnyeit, valamint a 4 1/2%-os kötvényeknek igen alacsony megállapított 101 forintos kibocsátási árfolyamát, az aláírás teljes eredménye kétségtelenül biztosítja van, mire még a már most történt számos előzetes bejelentésből is lehet következtetni.

Déligyümölcs-auktió. A Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság tegnap tartott aukcióján 8000 láda narancsot, mandarint és citromot adott el a következő árak mellett: Narancs: 160-as 3.— forinttól 3.75 forintig, 200-as 2.25 forinttól 2.75 forintig, 300-as 2.75 forinttól 3.50 forintig, 360-as 2.75 forinttól 3.50 forintig. Mandarin 80-as 1.50 forinttól 2.25 forintig, 100-as 1.25 forinttól 2.— forintig. Citrom: 300-as 2.75 forinttól 3.50 frt, 360-as 3.— forinttól 3.50 forintig. A legkisebbi aukció csütörtökön 1899. január 12-én lesz, mely alkalommal 12,000 láda narancsot, citromot és mandarint kínálnak eladásra.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestén 17.75 forint pénzben, 18.— forint áruban. — Beszben a nyersszesz ára 18.30 forint pénzben, 18.50 forint áruban.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székes-tóvárosi sertés-konzumvásár arjegyzése 1899. január 3-án. Készlet 499

darab. Érkezett 750 darab. Összesen: 12144 darab. Eladott 112 da.ab. Maradt 541 darab. — Napi árak: 120—180 kgr. sulyban 43—45 krajcár, 220—250 kgr. sulyban 44—46 krajcár, 320—380 kgr. sulyban 44—46 krajcár. Öreg nehéz paronkint 400—500 kilos 44—45 krajcár. Malacok — 40 krajcár kilónként. A vásár hangulata élénk volt.

Mezőgazdaság.

A vetések állása és a mezőgazdasági állapot 1898. évi december 30-án a következő volt:

December folyamán is változó, részben nedves és ködös enyhe idő, részben pedig száraz, hidegebb időjárás uralkodott. Eső és itt-ott csekély havazás is volt. Minthogy azonban a vetések üszkölővált ország-szerre hótakaró nélkül állanak, helyenkint, főképp az erdélyi részeken a száraz fagyot kissé meg is sínyelték.

A felvidéki és erdélyrezi vármegyékben néhol az egerek is jelentékeny kárt okoztak; másutt azonban a ködös és nedves időjárás sok egeret el is pusztított. Férgek kisebb mérvben szintén okoztak kárt, mindazáltal az ősi gabonavetések és a repera ország-szerre kielégítően s részben jól állanak. A bujább vetéseket különösen a Duna jobbpartján, a Duna-Tisza közén és általában az Alföldön több helyütt legeltették és így itt a takarmányozási viszonyok is kedvezőek voltak; minthogy végül a legelőkre és rétekre a jószág még most is kijárhat, az itt-ott mutatkozott takarmányhiány is megszűnt. Néhol takarmánymentekből bőséges készlet is vannak s természetesen a jószág is jó kondícióban tölti az eddig tulenyhe telet.

A gazdasági munkálatok többnyire az erdőkre, trágyakihordásra, szőlőfűldek rigolizására s itt-ott még ugarolásra szorítkoznak.

A budapesti gabonátözsde.

Budapest, január 4.

Mindamellett, hogy a malmok ma több búzát vettek, az árak mégis olcsóbbak voltak. Magyar fajok 5 krajcárt, idegen búzák 10 krajcárt vesztettek árukból.

Roszban a kínálat folyton meghaladja a keresletet, az árak inkább olcsóbbak.

Arpa, szép minőségben 6 forint 50 krajcárnál kelt Szentesen.

Tengeri változatlan, 4 forint 5 krajcárért adatott el Baján.

Eladott:

Buza. Tiszavideki: 200 mm. 79 k. 10 frt 75 k. 100 mm. 78 k. 10 frt 62 1/2 k. 100 mm. 78-3 k. 10 frt 62 1/2 k.

Pestvidéki: 100 mm. 79 k. 10 frt 55 k. 100 mm. 78-5 k. 10 frt 65 k. 200 mm. 75-5 k. 10 frt 40 k. 300 mm. 78 k. 10 frt 55 k.

Felsőtiszaideki: 100 mm. 78-5 k. 10 frt 62 1/2 k. 100 mm. 79 k. 10 frt 50 k. 100 mm. 79 k. 10 frt 55 k. 100 mm. 78-5 k. 10 frt 55 k. 100 mm. 78 k. 10 frt 40 k. 200 mm. 78 k. 10 frt 55 k. 100 mm. 77 k. 10 frt 55 k. 100 mm. 77 k. 10 frt 70 k. 400 mm. 77 k. 10 frt 30 k.

Raktár-ár: 2700 mm. 75-5 k. 9 frt 90 k.

SÁTÁN KAPITÁNY.

(Cyrano de Bergerac kalandjai.)

(30) — LOVAGREGÉNY. —

Gonin apó nagy meglepetésére teljesen elfeledkezett már arról a szándékáról, hogy szűkösen majd csak a magavál hozott elemzősiből fog falatozni és jókora darab pecsenyét rendelt, meg téstát is és jóféle bort.

Szinte mohón etté meg mindezt, s amint lenyelte az utolsó falatot: eliszította maga elől az asztalnéműt, papirost hozott és izrott gyorsasággal írta tel. Gonin apó szent áhitattal nézte és csöndre intett minden közönségesebb népet, aki arra járt.

— Nézzetek a költőt! A muzsával társalog! Remekművet ír!

Maga azonban odasettenkedett vendégéhez és félénk alázatossággal tudakolta, hogy min dolgozik éppen?

Az aggastyán, aki ezalatt persze már visszavetted köhögős vénemberre, fontoskodva szólott: — Oh, ugy meggyűlt a bajom a hősmémmel!

Már vagy huszadszor kezdek belé a nagy monológjába, de mindég elrontom. Nem jutok tul az első mondatomra. Jha, én nem vagyok Cyrano, akinek gyerekjáték az ilyesmi. Akinek a legkisebbke futó ötlete is tartalmasabb azoknál a mondatoknál, amelyeket én sok órai gondolkodás után vetek papírra. Hallgassa csak ezt a néhány gyönyörű sort. Az Agrippinából valók . . .

Félféllet, asztalkendőjét mintegy, ha palást volna, a vállára vetette, méltóságos mozdulatokat csinált, a szeméit vadul forgatta és nagyokat köszörülve a torkán, szavalni kezdett.

— Gyűlölöm őt, ah gyűlölöm,

Lelekem minden mérget tisztevel

Megszakította a szavaltat és odaszólt Gonin apóhoz:

— Ezt Sejanus mondja.

Aztán folytatta a verseket, olyan dörgő és komor hangon, mint a szinpadokon a drámai hős. Egyre hevesebben, egyre nagyobb szevedélylyel. Az utolsó sort ugy ordította már, hogy Gonin apó haláira ijedten menekült előle.

— Ugy-e gyönyörű sorok? Isteni költészet . . .

És aztán adta az elkéseredettet.

— Ilyen gyönyörű sorok után irjam én a magam bicegő lábú, sekélyes verseit? Nem soha — széttrömm inkább a tollamat. A mester nagysága elesüggeszt és érzem, hogy vakmerő az önbizalmam. Vigasztalódjunk! Bort nekem, Gonin apó!

Gonin apó hozta az új palack bort és magában olyaténképpen vélekedett, hogy ez az öreg költő aligha jobban nem szereti Baechust, mint a muzsákat.

És mivelhogy ennek a gondolatának az egyik része a költészet terén mozgott: beszédbe elegyedett vendégével.

Végre két-három köhintés után elaludt a derék ember.

Estefelé Castillan, új ruhában, jó levon megérkezett Gonin mester kapuja elé. Leugrott a nyeregből, a kapufélfába erősített karikához kötötte a lovát és nagy zajjal ment keresztül a termen, tölésralaku eszmájával nagyokat dobantva. Hatalmas sarkantyúja csak ugy pegett.

Alig ért a lépcsőre, a mikor a részeges nagyot ásított, félkelt és nyújtózkodni kezdett.

— Ah! — mondta Gonin mesternek — most már rendbejöttem egy kicsit. Adjon csak egy gyergyt . . . Az ágyamhoz akarok jutni.

— Akarja, hogy elkísérjék?

— Oh, fölösleges.

— Ahogy akarja.

— Tudom az utat . . .

Tántorgva vette kezébe a gyertyatartót, kissé megbökölt az első lépcsőnél, de mindazon-

által elég gyorsan haladt föl a lépcsőn Castillan után.

Egy perc múlva már bezárkózott a szobájába és hallgatózott, fülelt, hogy halljon valamit azokból a kétségtelenül fontos dolgokból, amiket Sulpice Castillan és Cyrano fognak beszélni.

XVIII.

— Mennyi? — kérdezte Cyrano minden bevezetés nélkül, amikor Sulpice megjelent előtte.

Az irnok teljesen megértette ezt a kérdést, s nem kevésbé lakonikusan felelt:

— Ezerkétszáz arany.

— Kétszázal több, mint reméltem.

— Azt mondta, hogyha eladná neki a gyűrűt, a kölcsönösszeg negyedrészt ráadná.

— Vagyis a gyűrű háromszor annyit ér . . .

— Körülbelül . . .

— De erről most nincs szó. Mennyid maradt?

— A jó kétszáz arany volt, a ruha ötven. Kilencszázötven arannyal tartozom tehát önnek. Ime, itt van . . .

— Tarts meg kétszázat és tedd a többit ide, a fiókba.

Castillan elosztotta így az összeget, és a maga részét a zsebébe csuszattatta.

— Most, fiam, jól jegyezd meg azt, amit mondani fogok — mondta Cyrano.

— Figyelek.

— Ha ez az átkozott seb nem tenne rabbá holnap már a perigordit után vágatnák, s te nyugodtan maradhatnál a lakásodban. De legalább is nyolc napig itthon kell még maradnom. Idő vesztetni nem lehet. Így neked kell elmeunod.

— Mi dolgom lesz?

— Nagyon egyszerű dolgod lesz. Elviszed ezt a levelet Jacques barátomhoz, akiről oly sokat beszéltem neked.

— Örülök, hogy így megismerhetem.

(Folytatása következik.)

Páris, jan. 4. (Zárlat.) 3% francia járadék 101.55. Olasz járadék 94.05. Osztrák-magyar államvasut 786.—. Francia törleszt. járadék 100.30. 4% magyar aranyjádék 103.30. Török dohányrészevény 260.—. Osztrák Länderbank 519.—. 3 1/2% francia járadék 104.30. Osztrák földhitelintézet részvény 1308. Déli vasut —. 4% osztrák aranyjádék 102.—. Ottomanbank 549.—. Párisi bankrészevény 956.—. Alpesi bányá részvény 421.—. Az irányzat gyengébb.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Január 4. A hizott sertés üzletirányzata lanya. A) *Hizott sertések ára:* I. A) Magyar elsőrendű: Öreg nehez (párónkint 400 kilogramm felüli súlyban) 46—46 1/2 krajcár. Öreg közep (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 46—46 1/2 krajcár. Fiala nehez (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) 48 1/2—49—49 1/2 krajcár. Fiala közep (párónkint 251—320 kilogramm terjedő súlyban) 48 1/2—49—49 1/2 krajcár. Fiala könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) 48—48 1/2 krajcár. Közep (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — III. Romániai: Nehez (párónkint 320 kilogramm felüli súlyban) — krajcár. — Közep (párónkint 250—320 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — IV. Romániai eredetű (Stachel): Nehez (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. — Könnyű (párónkint 250 kilogramm terjedő súlyban) — krajcár. V. Szerbiai: Nehez (párónkint 260 kilogramm felüli súlyban) 47—48—48 1/2 krajcár. — Közep (párónkint 240—260 kilogramm terjedő súlyban) 43—44—44 1/2 krajcár. — Könnyű (párónkint 240 kilogramm terjedő súlyban) 44 1/2—45 1/2 krajcár.

Sertésleltétel: 1899. január 2. napján volt készlet 34 893 darab, 1899. évi január 3. napján felhajtva 754 darab, 1899. évi január 4. napján elszállított 436 darab, 1899. január 4. napjára maradt készletben 35,211 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

— Január 4. —

Kinevezések. A közös külügyminiszter astyentén Fleckhammer József segédhivatali igazgatói címmel és jelleggel felruházott segédhivatali igazgatási segédet segédhivatali igazgatóvá, ostenanai Broschó Vilmos I. osztály udvari és miniszteri irodatisztet segédhivatali igazgatási segédé, felső-szállásparika Mara Lőrinc és Florianschitz Károly II. osztály udvari és miniszteri irodatisztet I. osztály udvari és miniszteri irodatisztékké, végre Traxler Alfons és Heim Károly irodai gyakornokokat, Körner József katonai számvégyárnokot és Kádás József II. osztály udvari és miniszteri irodatisztékké nevezte ki. — A vallás- és közoktatásiügyi miniszter az állami felsőbb leányiskoláknál Bournáz János kószári rendes tanárt a VIII. bizetési osztály harmadik fokozatú addigi minőségében, Indali Ilona, természetvári segédintézőt a X. fizetési osztály harmadik fokozatú rendes tanítónóvá, Koppe Etelka me-

zőturi, Mikó Szeréna kassai, Jacobs Róza szegedi, Hóger Lujza kassai, Szentistványi Margit mármaros-szigeti és Deresényi Izabella beszercebányai megbízott tanítónóket a XI. fizetési osztály harmadik fokozatúba segédintézőkké, Feischbacher Ede okleveles tanítóat a vármezői állami elemi népiskolához rendes tanítónóvelezte. — Az igazságügyminiszter Szimics Tivadar kecskeméti kir. törvényszéki betétszerkesztő segédtelekkönyvvezetőt betétszerkesztő telekkönyvvezetővé nevezte ki. — A budapesti kir. főügyész Jobbágy Lajos m. kir. 6. számú honvédszázadrezendbeli számíró őrmeztartót a komáromi kir. ügyészéhez irnokká nevezte ki.

Áthelyezés. Az igazságügyminiszter Léway Antal károlyfalvi járásbírói segédtelekkönyvvezetőt a telekkönyvi betétszerkesztő segédtelekkönyvvezető létszámába helyezte át.

Pályázatok. Egy pénzügyi szemlési állásra a szegedi pénzügyigazgatóság területén 2 hét alatt.

Napirend.

Naptár. Csütörtök, január 5. — Római katolikus: Teleszfor vt. — Protestáns: Simon. — Görög-orosz: (december 24.) Kar. el. bjt. — Zsidó: Tebeth 23. — A nap két reggel 7 óra 33 perccel. — Nyugszik délután 4 óra 7 perccel. — A hold két éjjel 12 óra 9 perccel. — Nyugszik délelőtt 10 óra 47 perccel.

A közoktatásiügyi miniszter fogad délután 4 órátk.

A belügyminiszter fogad délután 4—5 órák.

A honvédelmi miniszter fogad déli 12 órák.

A budapesti ügyvédi kör vacsorája. Szemere-utca 10. szám alatti helyiségében.

A Segítség egyesület bálja a Mester-utcai iskola tornatermében.

A magyar történelmi társulat ülése délután 5 órák, az Akadémia üléstermében.

A Vízszínházban A galamb főpróbája délelőtt 11 órák.

A néprajzi múzeum (Csillag-utca 15. sz.) nyitva délelőtt 9—11 órák.

Téli tárlat az új múcsarnokban. Nyitva délelőtt 9-től délután 4-ig. Este 6—11-ig sétánghverseny. Belpéldj 50 krajcár.

Modern metszetek kiállítása az Országos Képtárban (Akadémia nyitva délelőtt 9—11 órák. Belpéldj díj nincs.

Nemzeti múzeum. Természettörténeti. Nyitva d. e. 9 órátkól 1-ig. A múzeum többi társi 1 korona belpéldj mellett meglekinthetők.

Teknológiai iparmúzeum nyitva délelőtt 9—12-ig, délután 3—5-ig és 7—9-ig.

Az Iparművészeti Társulat állandó bazárja nyitva délelőtt 9—11 órák.

szabadalmi leletár (Erzsébet-körút 19.) nyitva délelőtt 9—11 órák.

A magyar királyi központi statisztikai hivatal nyilvános könyvtára és térképgyűjteménye nyitva délelőtt 10—11 órák. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3—8 órák.

Muzeumi könyvtár nyitva délelőtt 9—11 órák. Délután 3—8 órák.

Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9—12-ig. Délután 3—8 órák.

A Hódolási díszfelvonás. Eisenhut Ferenc óriási körképe, látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9 órátkól este 5 és fél órák. Belpéldj 50 krajcár, gyermekjegy 30 krajcár.

Időjelzés.

— A m. kir. országos meteorológiai intézet jelentése. —

Budapest, január 4.

A depresszió Magyarországot és a Balkán-félszigetet foglalja el. Nyugatról erősen közeledik egy barométeres maximum, melyet északnyugaton egy új depresszió követ. Az európai időjárás enyhe (fagy csak északraletlen van) és túlnyomóan csapadékos, bár a csapadékok mennyiségük kiülföldön kisebbedtek.

Hazánkban a csapadék (eső, havas eső) a tegnapi nap folyamán átment az ország keleti felére, ahol általában jeleget éltött és helyenként nagyfokú volt, így 20 mm-nél több esett: Újvidéken, Panesován, Aradon, Ungvárt és Kolozsvárot. A szelek viharosok, a hőmérséklet süllyedt, de mindamellőtt elég magas.

Északi szelekek, süllyedő hőmérséklet s keleten még csapadék, nyugatról azonban derülés várható.

Vizállás.

	Jan. 4.	Jan. 3.		Jan. 4.	Jan. 3.
	m e t e r	m e t e r		m e t e r	m e t e r
Ann	Schärding 0.28 0.20	Tisza	M.-Sziget 0.40 0.27		
Duna	Passau 1.18 1.11		Tekobánya 0.99 1.—		
"	Lins 1.49 1.45	"	V.-Nemény 1.32 0.28		
"	Becs 1.70 1.70	"	Tokaj 0.88 0.82		
"	Pozsony 0.72 0.71	"	Tisza-Füred 0.95 0.94		
"	Komárom 1.38 1.13	"	Szolnok 0.24 0.25		
"	Budapest 0.79 0.75	"	Csongrád 0.70 0.82		
"	Faks 0.57 0.18	"	Eszreg 0.43 0.45		
"	Monács 0.58 0.03	"	TURK-Beoso 0.75 0.77		
"	Gombos 1.39 1.34	"	Titel 0.60 0.58		
"	Ujvidék 0.48 0.03	"	Ondóva 0.37 0.32		
"	Pancsova 0.08 0.15	"	Hoór 0.50 0.72		
"	Orsova 1.48 0.—	"	Zemplén 3.55 1.61		
Morva	Magyarfalva 0.— 0.—	"	Sajo 0.30 0.30		
Vág	Zsolna 0.43 0.45	"	Hernád 0.20 0.59		
"	Trencsén 0.42 0.81	"	Margits 0.— 0.—		
"	Szered 0.34 0.22	"	H.-Ujfalu 0.12 0.12		
Rába	Sz.-tótthárd 0.28 0.—	"	Causa 0.— 0.—		
"	Sárvár 0.22 0.22	"	N.-Várad 0.13 0.19		
"	Győr 1.35 1.32	"	Belenyos 0.40 0.24		
Dráva	Petttau 0.— 0.—	"	Tenke 0.08 0.04		
"	Zákány 0.10 0.20	"	Gurkocso 0.50 0.16		
"	Barta 0.09 0.14	"	Borosjenő 0.15 0.18		
"	Eszék 0.75 0.76	"	Bákó 0.82 0.32		
Mura	M.-Szerdah. 0.29 0.20	"	Gyoma 0.69 0.94		
Szava	Zágráb 1.89 0.38	"	Gy.-Földvár 0.10 0.20		
"	Szicsák 0.25 0.50	"	Branyicska 0.02 0.02		
"	Mitrovica 1.43 1.54	"	Soborsin 0.— 0.—		
"	Deas 0.— 0.25	"	Arad 1.06 1.32		
"	Szarmás 0.76 0.88	"	Makó 0.— 0.53		
Kraszna	N.-Máráty 0.— 0.—	"	K.-Kostály 0.32 0.45		
Latorca	Munkacs 0.78 0.72	"	Béga 0.02 0.70 0.50		
Laborca	Homonna 0.72 0.60	"	Temesvár 0.— 0.52		
Ug	Ungvár 0.— 0.—	"	Beoskerék 0.36 0.32		

50 év óta

hőkezelésnek szándékosan köhögés, rekedtség, torok- és légzőszervi működési zavarainak a kitűnőke bizonyít

Egger-féle mellpasztillák

(1 doboz 50 kr. és 1 ftt. Próbadoboz 25 kr.)
Hőmentesítés 20 kr. — A gyomor rendellenes működésének a hatásosnak bizonyultak

EGGER SZÓDAPASZTILLÁI

(1 doboz 30 kr.) Hőmentesítés 20 kr. Mindkétázer kapható minden gyógyszertárban. Fő-ésszék. raktár Magyarországon.

NADOR győgyész. Budapest, Váci-körút 17.

Kiss József

összes költeményei.

Első teljes kiadás, mely a Jehova és mese a varrógép című hosszabb költeményeket is tartalmazza. Ára a költő acrepével díszes vászonkötésben 1 ftt 50 krajcár.

Ez a legszebb, legolcsóbb s legkedveltebb ALKALMI ajándék.

Vidékre postai bérmentes küldéssel 1 ftt 60 kr., ha ez összeg előre küldetik be. Kapható a „BUDAPESTI NAPLO” kiadóhivatalában.

Magy. kir. államvasutak. Igazgatóság.

183842/80. CII. sz.

„The Gresham”

életbiztosító-társaság Londonban.

Magyarországi fiók: Budapest. Ferenc József-tér 5. és 6. a társaság házában.

Ausztriai fiók: Bécs. Gisellastrasse 1. sz. alatt a társaság házában.

A társaság vagyona 1896. december 31-én korona 157,805.340.—

Évi bevétel biztosítások és kamatból 1896. dec. 31-én 28,670.916.—

Kifizetések, biztosítási és járadéki szerződések, valamint visszavárások stb. után a társaság fennállása óta (1843.) 339,497.900.—

Az 1896. évtben a társaság 8654 kötvényt állított ki 80,577.950.—

Összeg értékben. Csekély díjfértés mellett a társaság előnyös jelzálogkölcsönbiztosításokat is köt, a ház, vagy a földirtok tehermentesítésére, a birtokos elhalálozása esetére. — Prospektusokkal és életbiztosítási díjtáblázatokkal, melyek alapján a társaság kötvényeket kiállít és felvilágosítással a jelzálogkölcsönbiztosítást illetőleg, továbbá ajánlatokkal díjmentesen szolgálnak az osztrák-magyar monarchia minden nagyobb városában az ügynek urak és magyar és osztrák fiókok.

Páris és Londonból

a legfinomabb

Gummi és Halkótyag

különlegességek, sterilizált, valódiak jótállás mellett tucataja 3 fttől 8 fttig.

Nőknek legjobban: **Dianaöv** Teufel-féle, 3—8 fttig. Csakis: **Pollitzer Mór és Fianál**, Deák-utca 10. Bpest. kaphatók.

Katona-ügyekben

legjobban, leggyorsabban és legolcsóbban eljárás elintézt

reklamációkat,

megszerez utleveleket, idő előtti nótáztáro engedélyeket, eljár a tiszt urak és önkéntesek özvegy személyes ügyében stb. a **Dománé János v. esasz.** és kir. százados tulajdonát képező

KATONÁGYI IRODA

Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. sz.

Titkos betegségek ellen

25 évi. részben katonasorvosi (a bécsi és budapesti katonakórházakban), részben magánorvosi tapasztalatai után legmelegebben ajánlható

DR. KAJDACS, v. cs. és k. ezredorvos.

Electrotherapiai rendelő intézete

Budapest, Váci-körút 4. sz. 1. em.

A legelhangyagottabb huyesőfolyásokat, bujakóros sebeket, syphilit, az önfertőztetés utóbajait

Elyengült férfierőt

az orvosi világ által legujabban olyannyira felkarolt és hatásában páratlan sikerű

Electro-Massage

által, magómléseket, nőknél fehérfolyászt befecskendezés nélkül, a legmakacsabb bőrbetegségeket, valamint ifjúkori bűnök következtében beállott ideg és ennek utókövetkezményeképp létrejött hátrgerincbajokat gyógyít a legujabb gyógy-módot szerint alaposan és biztos, állandó sikerrel.

Rendel: délelőtt 9 órátkól 4 órák; este 7—8 órák. Nőknek ugy mint férfiaknak külön be és kijárat. Külön várótermek.

Levelekre díjtalanul azonnal válaszoltatik; esetleg gyógyszerrekről is gondoskodva leaz.

Hirdetmény.

Délnémet-osztrák-magyar vasuti kötelék.

A fenti kötelékben 1896. évi március 1-je óta érvényben levő tenyészállat díjazás és annak I. pótlása helyett 1899. év január 1-ével új kivételes díjazás fog életbe lépni, mely díjazás közöttven díjtételeket tartalmaz: Donaneschingen, Mengen, Messkirch, Pfullendorf és Radolfzell badeni nagyhercegségi, továbbá Mengen és Pfullendorf württembergi államvasuti, valamint Budapest-Ferenc város-marhavásár állomások közti forgalomban.

Ezen díjazás a részes vasutaknál dímentesen megszerezhető.

Budapest, 1898. december 9.

(Utánnyomás nem díjazatik.)

UJ! SENSATIO! UJ!

Galván-Ércpapir-levelezőlapok.

Budapest összes látványosságainak felvételeivel változatos színekben és művészi kivitelben.

!! Gyűjteményben igen érdekes!!

Mint ritkaság, évek múlva nagybecsű.

Kapható az összes papirkereskedésekben.

Csakis nagyban eladás

WEISS ARNOLD, Fischer F. és Társa

galván ércpapir plakátok raktáránál

Budapest, Hunyadi-tér 9. szám.

Hofmann Rudolf

gummiáru gyári raktára

Bécs, VI., Margarethenstrasse 38 b.

GUMMIKÖLÖNLEGESSÉGEK

A tanítóházegyletnek, a turistaklubnak és a es. k. államhivatalnokok szállítója

Színházak, szórakozó helyek.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

A vasgyáros.

Színmű 4 felvonásban. Irta Ohnet György. Fordította Fáy J. Béla.

Személyek:

Beauliéoné Claire, leány	Lendvayné Dezső	Sophie, neje	Nagy J. Mihályfi
Octave fia	Dezso	Susanne	Ligeti J.
Bligny herceg	Császár	Moulinet	Ujházi
Préfont báró	Hetényi	Athenais	Maróthy

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken d. u. Fekete vér. Este: A vizerkeszt.

VÁR-SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

A nagymama.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Csiky Gergely.

Személyek:

Szeréminé Ernő	Prielle K. Zilahi	Mártha Tódorka	Csillag Vizvári
Örkény Kálmán	Gyenes Horváth	Nevelő Lelkesz	Rákosi Gabányi
Piroska	Vizvári M.	Galambosné	Vizváriné
Timár Karolin	Boér H.	Pincér	Faludi

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken zárva.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

A király mondta.

Vig opera három felvonásban. Szövegét írta Gondinet Edmund, Fordította Huszár Imre. Zenéjét szerzette Delibes Leo.

Személyek:

Moncontour	Hegedüs La Blucette	Hilgermann
Moncontourné	Várent Javotte	Ábrányiné
Phylomèle	Payer Benoit	Kertész
Agathe	Wlassák Miton	Mihályi
Ohiméne	Kánn Merlussac	Kornay
Angélique	Berts Gautru	Várady
Flarabel	Kacsér Pacôme	Dalnoki

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken A hugonoták.

VIGSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

Családi örömkök.

Vigjáték 3 felvonásban. Irta Maurice Hennequin. Fordította: Göth Sándor.

Személyek:

Thibauidre	Hegedüs Terillac báró	Gál Szerémy
Thibauidre-né	Nikó L. Cércoeur	Hettyei
Annette	Varsányi Angéla	Gyöngy
Terillac Adrien	Göth Theodule	

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Pénteken d. u. A végrehajtó. Este: A teknősbéka.

NÉPSZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

Bibliás asszony.

Operette 3 felvonásban, 4 képbén. Szövegét írta. Antony Mars és Maurice Hennequin. Fordította Heltei Jenő. Zenéjét szerzette Victor Roger.

Személyek:

Chatellerault E. Küry	III. Ernő	Németh
Sarah	Gazi Chatellerault	Szirmai
Thea táncosnő	Bárdy Beaucency	Solymosi
Maréchalné	Csatai Pontóthot	Lubinszky
Paméla	Harmath Trénit	Kovács
Garmen	Makkos Celestin	Tollagi
Teréz	Vidorné Öreg bérlő	Ujvári
	Jolivet	Várnai

Kezdeté 7 órakor.

Pénteken d. u. Telen. Este: Unatkozó király.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

L. Komáromi Mariska asszony fellépivel.

A bolond.

Énekes legenda 3 felvonásban, egy nyílt változással, Malonyay Dezső meséiből írta: Rákosi Jenő. Zenéjét szerzette: Szabados Béla.

Személyek:

Deli Iovag	Szentmiklóssy Böngré	Rózsahegy
Pimpó	Szilágyi Csudamér	Odry Zsárd
Piroska	Haller Dirigó	Boross
Fehérke	Róssa Bimbó	Sziklai
Kékike	Bilkei Bimbilla	L. Komáromi M.
Ellák	Kalmár Földessasszony	Varga

Kezdeté 7 1/2 órakor.

Pénteken d. u. Garasos kisasszony. Este: A gések.

KISFALUDY SZÍNHÁZ.

Csütörtök, 1899. évi január hó 5-én.

Zárva.

Téli Kiállítás

az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat Városligeti Múzeumban

1898. december hó 1-től 1899. január hó 15-ig

Nyitva: reggel 9-10 délután 4-ig és vasárnap d. u. 5 órától 8-ig villamosvilágításnál rendezésbeállított mellett

Csütörtökön este 6-11-ig villamvilágítás mellett sétatér

szélességű színházban

Buffet. Belépő-díj: 1 korona.

Vasárnap déli 1 órától délután 4 óráig ingyen. Képes Tárgymutató ára 30 krajcár.

A már 45 év óta ócsáretreméltólag ismert, 3 m. kir. egészségügyi hatóság által jónak talált és engedélyezett

Dr. SPITZER-féle arctisztító kenőcs

széplő, himlőhely, sörny, májfoltok, fakadékok, forrasági persenek, orrvörösségek és minden egyéb arcvirágzások ellen.

bőrszépítő szappan

valamint a Dr. SPITZER-féle mely az arckenőccsel a használati utasítás szerint alkalmazva, még korosabb egyéneknek is viruló a fiatal kinezet kölcsönöz

Egy nagy tégely ára 80 kr., kisebb 50 kr., szappan 50 kr. Utánzásoktól óvakodjunk! Csak Krajcsovics által Vukováron készített kenőcs valódi. Minden tégelyen Krajcsovics, a készítő arcképe látható. Főraktár: BUDAPEST, Király-utca 12. sz., Török J. gyógyszerháza.

Dr. GLÜCK-féle vizgyógyintézet és sanatorium

Budapest, városligeti fasor 11. Az intézet következő gyógyszerközökkel rendelkezik: Vizgyógyintézet hőfokokra szabályozható zuhanyokkal, medencékkel, valamint a vizgyógykezeléshez szükséges összes felszereléssel.

Villanyos fény és izzasztófürdő

nők és férfiak számára külön helyiségben. Sikeres alkalmazatnak elhízás, izomszűz, közszyví és sápkór eseteiben, különösen idegbajoknál.

Gaertner-féle villanyos fürdő

masszage, villanyos vibrációs gépek. Elektromedicamentosus kezelés (Chlorosis, lues stb.)

Mechanoterapeutikus

Étrendi osztály Weir-Mitchell-féle hízaló gyógyszer funkcionális idegbajok kezelésére. Cukorbetegség diatetikus kezelése Noorden szerint.

Ujdonság! Legszébb alkalmi ajándék!

Varázsgyűrűk opál, igaz, gyöngy, türkis és egyéb kövekkel ékítő finom kivitelben 3 soros 8 ftt. 4 soros 10 ftt. 5 soros 12 ftt. Pontos megfizethető járása ezüst „Longines” úri zsebrórák 250 ftt

Valódi glashutte-i ur arany zsebrórák 50 fttől 500 fttig kaphatók. SCHÖNWALD IMRE ékszergyáros- és órásnál PÉCSETT.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb PAP-lan PAP-lan PAP-lan

1. szőnyegszőnyeg	1.00	1. acél sodrony ágybetét	5.-
1. d'rb rouge paplan	1.70	1. tenzerifüvankos	1.-
1. cachmir paplan	2.50	1. levarott szalmazsák	2.20
1. satin cachmir paplan	3.50	1. Crinde matrac	4.50
1. atlasz cachmir paplan	4.80	1. löszir	12.-
1. atlasz selyem paplan	7.50	1. párnázott ruganyos matrac	16.-
1. fodros atl. sely. paplan	12.-	1. nagy szőcs szőnyeg 200/200	2.50
1. jó vízson ágylepedő	1.20	1. ebélk tennis függöny	1.50
1. varázs niki	1.20	1. boursé ágyterítő	2.20
1. d'rb jó vízson chiffon paplan lepedő	1.80		
1. d'rb flanel takaró pokróc	1.80		
1. d'rb jó lópkóró	1.50		

Futószőnyeg méterenkint 25 krtól 4 fttig.

GICHNER JÁNOS és TÁRSA

paplan, matrac és kárpitosáru gyárosok, szőnyeg, függöny, ágy- és asztalterítő stb. nagy val asszékben. Budapest, VII. ker., Erzsébet-kört 20. szám.

Arjegyzéket kívánatra ingyen és bérmentve küldünk. Nem tetsző árakat kicserélünk, vagy a pénzt visszaadjuk.

A Hartwig és Vogel-féle gyár Ausztria - Magyarország legnagyobbika, berendezései a legjobb és legfelsőbbek!

Kitüntetve 32 érmmel.

Cacao és Chocolate Hartwig és Vogel Bodenbach.

Elismert kitünő minőség!

Erzsébet körút!

A Kötlyai Kiralysórfőző

Dr. Korányi és Dr. Kétyl egyetem tanár urak által gyogyéleokra ajánlott

GOLIÁT MALÁTASÖRE

idegbajokban, vérszegénység, emésztési zavaroknál, gyengeségnél stb. kiváló sikerrel használtatik és egyuttal

Legkellemesebb üdítő ital. Ára helyben házhöz, vidékre közbányai vasuti állomáshoz szállítva: nagy palack 19 kr., kis palack 13 kr. fogyasztási adóval együtt. Vidékre legkisebb szállítmány 30 palack.

Betét: nagy ládát: 1 ftt 60 kr., kis ládát: 1 ftt 20 kr., palackért 6 kr., mely azoknak bérmentes visszaadásakor visszaszolgáltatik.

Megrendelhető: a gyári irodában Kötlyán, a városi irodában VII. Kertész-utca 40. és a vidéki raktársoknál. Budapestben kapható minden nagyobb fűszerkereskedésben és poharanként a Quisisana automata buffet-ekben is.

Somossy Mulató

Albrecht Ferenc, bérlő. Kezdeté 8 órakor, vége 12 órakor. Ma

SELJÁN IMRE

magyar világturista fellépte, mint hegedűművész és gyorsfestő. (Atutazóban Budapesten.) Még csak két napig:

ZEDORA-család

csodaművészete a szálló-trapezon. 3 hölgy, 2 ur.

Du Can hármas

a légapparatuson, mint excentrikusok. Bibb és Bobb. Bianca Des-Roches.

A „Szép Rigó”

II-ik képe. Valamint az összes műerk. Szombaton, 1899. január hó 7-ikén „ELSŐ ELITE ALARCOS BAL” egybekötve „RECLAM ASSZONY” című nagyszerű kiállításos énekes balett premierjével.

A „Reclam asszony” főpróbája miatt a pénteki rendezés délutáni előadás elmarad.

6 évi jótállással 6 csekély részletfizetésre

6 évi jótállással 6 csekély részletfizetésre

ARANY ezüst lánczok

ÉKSZEREK csekély

RÉSZLET-FIZETÉSRE

PÁRTOS LAJOS

BUDAPEST

Erzsébet körút!

Uj! Komogén! Szenzációs!

Sok beszédnek sok az alya Komogén, az az utonnan feltalált, töv. védett, tekinthetőleg megvizsgált haj- és szakkápmódom, a Komogén az egyetlen szav. amely elmulasztja a hajbulást és amely a haj növést meglegően előmozdítja. Egy próbálégy 1 koronára: Képlese gombok érem, hogy teljes a meggyőződésed a biztos sikerrel és a győzelemmel.

Winter Hermianád, Sec. K., Bleichgasse No. 1, kapható. A Komogén egyuttal kívánatra mndesüve utcavédővel, vagy a ml a portó

vegett ajánlatában, az egész készletben adtuk. Sok elismert írtál rendelkezésre. Igaz kiváló siker. Készenléti gyermekeknek gyangy hajlással Nagydó, a hajpomádóval, a Komogén-nal nagyon meg vagyok elégedve, kérek további 4 tégelyt utánvéttel. Dr. Gárdi A. Trient. - Nagy-szgy. - nagyokom. Képlese gombok érem, hogy teljes a meggyőződésed a biztos sikerrel és a győzelemmel. Képlese gombok érem, hogy teljes a meggyőződésed a biztos sikerrel és a győzelemmel.

szav előadás beállítás mellett, készletben adtuk. Sok elismert írtál rendelkezésre. Igaz kiváló siker. Készenléti gyermekeknek gyangy hajlással Nagydó, a hajpomádóval, a Komogén-nal nagyon meg vagyok elégedve, kérek további 4 tégelyt utánvéttel. Dr. Gárdi A. Trient. - Nagy-szgy. - nagyokom. Képlese gombok érem, hogy teljes a meggyőződésed a biztos sikerrel és a győzelemmel.

első tégely után egészen meggyőzött, kérek még két tégelyt MAIER ROZA, Bécs, L. Weiburggasse 18.

